AL ROMÂNIEI SOCIALISTE

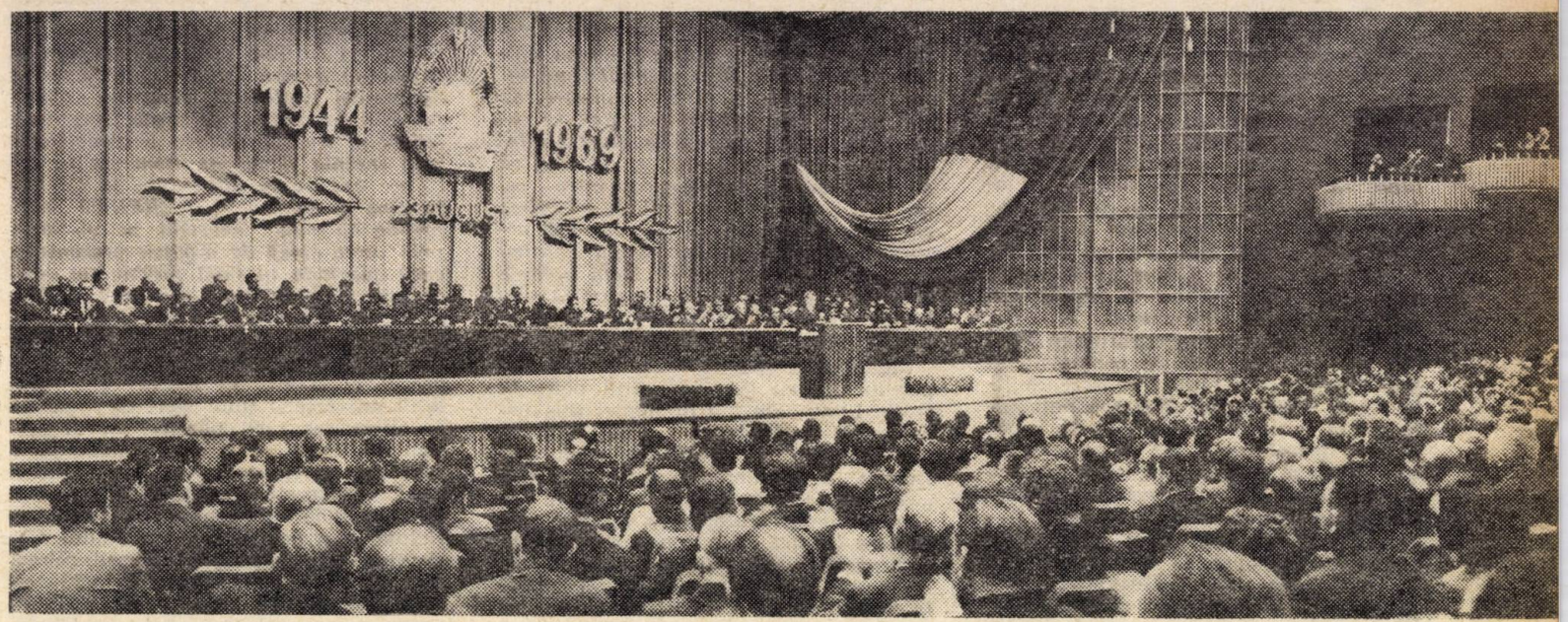

La sesiunea jubiliară a Marii Adunări Naționale

MANIFESTĂRI DE STIMĂ ȘI PREȚUIRE

darea oricăreia din aceste realități este respectarea acelor principii ale relațiilor internaționale care, singurele, pot asigura dezvoltarea nestînjenită a fiecărei națiuni, dreptul ei sacru de a decide fără amestec din afară, fără presiuni, asupra căilor dezvoltării sale : principiile independenței și suveranității naționale, egalității în drepturi, neamestecului în treburile interne și avantajului reciproc. Acestea se bucură de o tot mai largă recunoaștere internațională, de un sprijin tot mai larg în lume.

La sesiunea jubiliară a Marii Adunări Naționale a fost exprimată, din nou, hotărîrea țării noastre de a contribui și în viitor la îmbunătățirea climatului internațional, de a promova și în continuare relații de colaborare cu toate țările lumii, fără deosebire de orînduire social-politică, în spiritul coexistenței pașnice.

Prin marile prefaceri pe planul rînduielilor sale interne și printr-o activă prezență românească pe coordonatele păcii și colaborării internaționale, perioada 23 August 1944—23 August 1969 se înscrie ca perioada celor mai mari împliniri ale destinului nostru național. Împliniri pe care le datorăm socialismului, orînduirea cea mai dreaptă și cea mai umană cunoscută de istorie. De pe culmile atinse, putem scruta viitorul cu și mai multă siguranță, cu și mai multă clarviziune. De aceea, în conștiința fiecărui cetățean al patriei va fi avut o profundă rezonanță îndemnul rostit de tovarășul Nicolae Ceaușescu la marea noastră sărbătoare națională : **„Să cinstim, tovarăși, cea de-a 25-a aniversare a eliberării țării prin muncă neobosită pentru înfăptuirea grandioaselor perspective deschise de Congresul al X-lea al partidului nostru. Să ne legăm solemn, în fața întregului popor, că vom servi întotdeauna cu credință și devotament interesele sale supreme, ale națiunii noastre socialiste, că nu vom precupeți nimic pentru a face să strălucească și mai puternic scumpa noastră patrie, pentru a spori aportul României la afirmarea superiorității socialismului în lume, la realizarea nobilelor țeluri ale păcii și prieteniei între popoare".**

Eugen POP

În numeroase țări, de pe toate meridianele globului, marea noastră sărbătoare națională a constituit un nou prilej de manifestare a simpatiei și prieteniei față de țara noastră, de prețuire a realizărilor și politicii sale.

Numeroși șefi de state și guverne au transmis mesaje de salut și calde felicitări poporului nostru cu ocazia celei de-a 25-a aniversări a eliberării sale de sub jugul fascist, au apreciat pozitiv succesele României în toate domeniile vieții sociale, contribuția ei la cauza colaborării internaționale și asigurării păcii în întreaga lume.

Mesaje în care se transmite un salut frățesc poporului nostru au venit din toate țările socialiste : din țările socialiste vecine — Uniunea Sovietică, R.P. Bulgaria, R.P. Ungară, R.S.F. Iugoslavia, din celelalte țări socialiste europene — R.S. Cehoslovacă, R.P. Polonă, R. D. Germană, R. P. Albania, din țările socialiste din Asia — R. P. Chineză, R. D. Vietnam, R.P.D. Coreeană, R. P. Mongolă, precum și din Cuba, prima țară socialistă de pe continentul american. *„În pătrarul de veac ce a trecut* — se spune în mesajul Comitetului Central al Partidului Comunist al Uniunii Sovietice, al Prezidiului Sovietului Suprem al U.S.S.S., al Consiliului de Miniștri al U.R.S.S., — *în România au avut loc transformări social-economice radicale. Succesele însemnate ale Republicii Socialiste România în dezvoltarea economiei, ridicarea culturii și bunăstării materiale a oamenilor muncii, obținute ca rezultat al muncii creatoare a poporului român, constituie o mărturie convingătoare a avantajelor orînduirii socialiste, a rodnicei colaborări și întrajutorări frățești existente între țările comunității socialiste. Oamenii sovietici se bucură sincer de realizările poporului român, privindu-le ca o contribuție la cauza comună a întăririi forțelor socialismului*". După ce evidențiază marile realizări ale poporului român în edificarea socialismului, mesajul Partidului celor ce muncesc din Vietnam, al Adunării Naționale și al guvernului Republicii Democrate Vietnam, subliniază : *„Poporul vietnamez se bucură de aceste succese și urează poporului frate român noi și tot mai mari succese în construirea socialismului, în contribuția pozitivă la întărirea lagărului socialist, precum și a luptei pentru menținerea păcii în Europa și în lume. În construirea socialismului în Vietnamul de nord și în lupta împotriva agresiunii america-*

ne, pentru salvarea națională, poporul vietnamez a beneficiat de sprijinul și ajutorul prețios al Partidului Comunist Român, al Marii Adunări Naționale, al guvernului și al poporului român". Cuvinte calde de salut au fost transmise, de asemenea, poporului român de marele popor chinez. *„Popoarele chinez și român sînt popoare prietene* — se spune în mesajul adresat de guvernul Republicii Populare Chineze. *Poporul român se va bucura pe mai departe de simpatie și sprijin din partea poporului chinez în lupta sa împotriva intervenției și agresiunii din afară, în opera de construire în mod independent și de sine stătător a patriei sale. Fie ca relațiile de prietenie dintre China și România, dintre popoarele chinez și român să cunoască o nouă dezvoltare".*

Numeroase mesaje de salut au sosit din partea unor partide comuniste și muncitorești, din partea reprezentanților lor unor mișcări de eliberare națională cît și a unor state aflate în luptă pentru dezvoltarea lor independentă, economică și socială. *„În lupta noastră de rezistență împotriva agresiunii americane, pentru salvarea națională* — se arată în mesajul primit din partea Frontului Național de Eliberare din Vietnamul de sud, al Guvernului Revoluționar Provizoriu al Republicii Vietnamului de sud — *populația din Vietnamul de sud primește un sprijin și un ajutor prețios din partea Partidului Comunist Român, a guvernului și poporului frate român. Cu acest prilej, dorim să adresăm Partidului Comunist Român, guvernului și poporului frate român recunoștința noastră sinceră". „Exprim* — spunea Amilcar Cabral, secretar general al Partidului African al Independenței din Guineea-Bissau și Insulele Capului Verde în mesajul adresat tovarășului Nicolae Ceaușescu — *sentimentele unanime ale poporului nostru, adresîndu-vă felicitările noastre și reafirmînd solidaritatea sa activă față de poporul român în acest moment înălțător din istoria dv., atît de bogată în exemple rodnice, în sacrificii, lupte și victorii". „Cu ocazia sărbătorii naționale a Republicii Socialiste România, am onoarea să adresez Excelenței Voastre, atît în numele meu, cît și al guvernului și poporului tunisian, urările noastre cele mai călduroase pentru fericirea dv. personală și pentru prosperitatea poporului român".* Semnează : Habib Bourguiba, președintele Republicii Tunisiene.

Presa internațională — agențiile de știri, ziarele, săptămînalele — a consacrat marii sărbători a poporului nostru largi spații în paginile ei.

In presa sovietică au apărut o serie de reportaje, articole, consacrate aniversării a 25 de ani de la eliberarea României de sub jugul fascist. Intr-o corespondență din București, apărută în ziarul „Pravda", după ce se subliniază că, în ultimul pătrar de veac, în România, s-au realizat transformări fundamentale social-economice, se arată : *„Oamenii muncii români întîmpină sărbătoarea printr-o muncă intensă, mîndrindu-se cu realizările obținute, elaborînd noi planuri (...) La aniversarea eliberării de sub jugul fascist, oamenii sovietici transmit oamenilor muncii români cordiale felicitări, se bucură din suflet de succesele acestora, privindu-le ca un aport la cauza generală a socialismului".*

„Borba", „Politika", „Ekonomska Politika", „Vjesnik" ca și alte publicații iugoslave au comentat pe larg semnificația zilei de 23 August 1944 în viața poporului român, au publicat ample reportaje și articole consacrate acestui eveniment. Recent, agenția iugoslavă de știri, „Taniug", a dat publicității declarațiile făcute de Mitia Ribicici, președintele Vecei Executive Federale, la întoarcerea sa de la București. *„Aș dori, în primul rînd, să exprim satisfacția deosebită pentru prilejul oferit de a fi participat la a 25-a aniversare jubiliară a eliberării României, în fruntea delegației iugoslave. Acesta nu este unicul contact realizat în ultimul timp între reprezentanții țărilor noastre. Se știe că ne întîlnim tot mai des, în cadrul colaborării intense la nivelul diferitelor organe de partid și de stat, că au loc contacte permanente între cei doi șefi de state (...) Trebuie să afirm că Iugoslavia apreciază foarte mult activitatea României pe planul politicii externe și consideră că linia politică externă a acestui vecin socialist al nostru se situează pe poziția consolidării păcii și stabilității în lume".*

Menționînd marile realizări ale poporului nostru și evidențiind perspectivele luminoase ale României socialiste, ziarul cehoslovac „Prace" relevă rolul decisiv al Partidului Comunist Român în obținerea acestor succese. *„Ceea ce îndeamnă în primul rînd la cugetare este autoritatea enormă de care se bucură în întreaga societate acest partid, care a activat înaintea celui de-al doilea război mondial numai în ilegalitate (...) Comuniștii români nu lasă pe nimeni să se îndoiască — și recentul lor Congres, al X-lea, a reafirmat acest lucru — că partidul va fi și în viitor forța conducătoare în societate — că linia de pînă acum continuă".* Referindu-se la relațiile de prietenie și colaborare frățească dintre România și Bulgaria, agenția de presă bulgară, B.T.A., sublinia următoarele : *„O prietenie îndelungată, consolidată prin multe încercări leagă două popoare vecine — cel român și cel bulgar. Cînd România a luptat pentru eliberarea sa națională, la această luptă au participat și bulgarii. Iar cînd, la rîndul său, Bulgaria s-a ridicat pentru a-și cuceri independența împotriva cotropitorilor turci, vecinul ei din nord i-a acordat, de asemenea, ajutor dezinteresat. Dincolo de Dunăre și-au găsit refugiul patrioții bulgari persecutați. La București și în alte orașe românești au fost create centre revoluționare și culturale. In România a trăit, de asemenea, tacticianul revoluției bulgare, Gheorghi Rakovski, iar Hristo Botev și-a scris cele mai inspirate versuri ale sale".* După ce arată că relațiile de prietenie dintre cele două popoare au căpătat adevărata dimensiune numai după ce popoarele român și bulgar și-au cîștigat libertatea, acum 25 de ani, agenția B.T.A. se referă în continuare la dezvoltarea colaborării multilaterale dintre cele două țări, în anii socialismului.

Ziarul albanez „Zeri i Popullit", organ al C. C. al Partidului Muncii din Albania, într-un articol dedicat aniversării eliberării României, scrie : *„Poporul albanez a nutrit și continuă să nutrească un deosebit respect față de poporul român, față de trecutul acestuia, pentru eforturile desfășurate și pentru lupta pe care a dus-o pentru consolidarea țării, pentru apărarea libertății și independenței patriei. Prietenia dintre popoarele noastre este veche. Popoarele noastre și-au acordat sprijin reciproc în lupta împotriva dușmanilor comuni. Noi nu uităm că patrioții renașterii noastre naționale au găsit în căminele poporului român prietenie și sprijin în eforturile lor pentru libertate și independență națională. Această prietenie s-a dezvoltat și mai mult și a dobîndit un conținut nou atunci cînd popoarele noastre au devenit stăpîne pe soarta lor, atunci cînd și-au stabilit ca obiectiv construirea vieții noi, socialiste".*

Spații largi a acordat presa partidelor comuniste și muncitorești din numeroase țări acestui măreț eveniment din viața poporului nostru. In preajma marii sărbători de la 23 August, ziarul „Unita", organ al P. C. Italian, a publicat un articol al trimisului său la București despre Expoziția Realizărilor Economiei Naționale „România 1969". Această expoziție, se arată în articol, *„oferă o sinteză eficace a giganticilor pași înainte făcuți de România în cei 25 de ani de la eliberarea sa de sub fascism și nazism (...) EREN-69 surprinde în mod deosebit pe vizitator prin vasta gamă de produse prezentate, care cuprinde în mod practic tot ceea ce este atributul unei economii moderne. Expoziția oferă pe 70 000 de mp o sinteză care (...) garantează realizarea planurilor economice anunțate la Congresul al X-lea al P.C.R.* Cu prilejul aniversării unui sfert de veac de la eliberarea țării noastre, ziarul „Akahata", organ al P. C. din Japonia, a publicat o corespondență din București, consacrată sesiunii jubiliare a Marii Adunări Naționale la care a participat și o delegație a Partidului Comunist din Japonia. Ziarul relevă semnificația actului istoric de la 23 August 1944 și rolul hotărîtor al P.C.R. în construirea societății noi, socialiste. *„Victoria asupra fascismului a dovedit că este imposibil să fie distrusă voința unui popor de a fi liber și demn, indiferent cît de puternice sînt forțele imperialismului (...) Rolul fundamental în eliberarea României și în lupta ulterioară, pentru construirea vieții noi, socialiste, a revenit P.C.R., unicul partid care s-a dovedit că reprezintă cu cinste interesele vitale ale poporului român".*

Ziare din cele mai diverse țări ale lumii, de diferite orientări și nuanțe politice, au acordat spații largi sărbătorii naționale a poporului nostru. In îndepărtata Brazilie, „Jornal do Brasil" a consacrat țării noastre două pagini întregi în numărul său din 24 august. Alături de evocări istorice, ziarul publică un articol intitulat *„Economia planificată a făcut din România o țară industrială"*, în care se subliniază că *„parcul industrial românesc are unul din cele mai accelerate ritmuri de creștere din lume".* La rîndul său, ziarul turc „Cumhuriyet", într-un articol intitulat „România în fața celei de-a 25-a aniversări", făcînd o trecere în revistă a evoluției istorice din ultimele decenii a României, scrie : *„Republica Socialistă România nu este numai o țară bogată, ci și o țară care știe să folosească în mod rațional bogățiile sale (...) Industria ocupă pe zi ce trece o pondere tot mai însemnată în economia națională a României. Producția industrială a anului 1968 este cu mult mai ridicată decît producția industrială a primului plan cincinal (1951—1955), iar producția oricărei luni din anul 1968 depășește cu mult întreaga producție a anului 1938".*

Din multiplele manifestări care au marcat peste hotare sărbătorirea mărețului eveniment din viața poporului nostru am ales, evident, doar cîteva. Sînt, însă, mărturii elocvente care dau dimensiune și forță profundei lor semnificații : remarcabilele realizări obținute în acești ani de existență liberă și independentă, de poporul nostru, sub conducerea Partidului Comunist Român, voința lui fermă de a merge neabătut pe calea socialismului, dorința sa manifestă de pace și colaborare între popoare.

Ilie ȘERBĂNESCU

sinteze

Prietenia frăţească cu ţările socialiste — obiectiv central al politicii externe a României

Vasile Şandru

adjunct al ministrului afacerilor externe

Din însuşi caracterul orînduirii noastre sociale, din natura idealurilor urmărite de poporul român în întreaga sa activitate, desfăşurată sub conducerea partidului comunist, decurg, în mod necesar, şi opţiunile României socialiste în domeniul politicii externe. Există o strînsă legătură dialectică între activitatea internă şi cea internaţională a partidului şi statului nostru, între eforturile pentru edificarea socialismului în România şi lupta pentru promovarea cauzei generale a socialismului, păcii şi progresului. Îndeplinindu-şi cu succes misiunea istorică de a conduce poporul pe calea propăşirii şi civilizaţiei socialiste, Partidul Comunist Român îşi îndeplineşte, totodată, una din îndatoririle esenţiale ale solidarităţii internaţionale, contribuind activ şi eficient la întărirea neîncetată a acelor factori ai societăţii omeneşti contemporane care au un rol hotărîtor în determinarea unei evoluţii pozitive a situaţiei internaţionale, în întărirea păcii şi a securităţii, în asigurarea progresului social în întreaga lume.

In deplin acord cu interesele poporului român, ale socialismului, Congresul al X-lea al P.C.R. a subliniat, încă o dată, faptul că în centrul întregii lor politici internaţionale, partidul şi statul nostru situează dezvoltarea continuă a relaţiilor de prietenie şi colaborare frăţească cu toate ţările socialiste.

Parte componentă a sistemului socialist mondial, România — ţinînd seama de uriaşa forţă materială şi politică pe care o reprezintă sistemul mondial socialist în viaţa contemporană, de importanţa lui covîrşitoare pentru destinele păcii şi progresului, pentru soarta întregii omeniri — consideră că întărirea colaborării internaţionaliste şi a cooperării multilaterale cu celelalte ţări socialiste — de care sîntem legaţi prin comunitatea orînduirii sociale, prin unitatea telurilor şi aspiraţiilor fundamentale, prin ideologia marxist-leninistă unică — corespunde atît intereselor poporului român, cît şi ale celorlalte popoare din ţările socialiste, constituie un factor de seamă în creşterea forţelor mondiale ale socialismului şi păcii. Ţara noastră nu a precupeţit şi nu precupeţeşte nici un efort pentru a contribui la întărirea forţei şi influenţei socialismului în lume, pentru a asigura unitatea sistemului mondial socialist — factor esenţial în asigurarea coeziunii tuturor forţelor revoluţionare şi progresiste contemporane, în desfăşurarea victorioasă a luptei antiimperialiste, pentru pace şi progres social.

Examinarea evoluţiei relaţiilor României cu ţările socialiste frăţeşti ne înfăţişează un tablou bogat şi dinamic, o dezvoltare neîntreruptă pe toate planurile. Consecventă principiilor fundamentale ale politicii sale externe, ţara noastră îşi dezvoltă continuu relaţiile de colaborare cu ţările socialiste vecine, cu statele membre ale C.A.E.R. şi ale Tratatului de la Varşovia, cu toate ţările socialiste.

Aşa cum se ştie, schimburile noastre economice cu celelalte ţări socialiste au crescut an de an, ele reprezentînd în prezent peste 50 la sută din volumul total al comerţului exterior al României. În acelaşi timp, în cadrul C.A.E.R., România — ţară membră a acestui organism încă de la înfiinţarea sa — acţionează neobosit pentru extinderea relaţiilor de colaborare şi cooperare economică şi tehnico-ştiinţifică cu celelalte ţări membre. Ţara noastră consideră că hotărîrile adoptate de sesiunea specială a C.A.E.R. din luna aprilie a.c. constituie o importantă contribuţie la adîncirea colaborării economice dintre statele membre ale acestui organism; ele deschid noi posibilităţi în vederea perfecţionării şi adîncirii formelor de colaborare şi cooperare economică între ţările membre, de coordonare a planurilor lor naţionale, de specializare în producţie. După părerea partidului şi statului nostru, adîncirea colaborării economice, cooperarea în producţie şi tehnico-ştiinţifică a ţărilor C.A.E.R. trebuie să ducă la dezvoltarea tot mai puternică a fiecărei economii naţionale, înfăptuindu-se pe baza respectului independenţei şi suveranităţii fiecărui stat socialist. Congresul al X-lea al P.C.R. a reafirmat hotărîrea partidului şi guvernului nostru de a milita şi în viitor pentru dezvoltarea colaborării economice şi a cooperării în producţie, ştiinţă şi tehnică cu ţările membre ale Consiliului de Ajutor Economic Reciproc, cu toate ţările socialiste, în interesul progresului fiecărei ţări, al întăririi întregului sistem mondial socialist.

Membră a Tratatului de la Varşovia, România şi-a îndeplinit şi îşi îndeplineşte activ, neabătut, îndatoririle ce-i revin, îşi aduce contribuţia la colaborarea politico-militară în cadrul organizaţiei. Partidul şi guvernul ţării noastre acordă toată atenţia întăririi continue a capacităţii de apărare a României, perfecţionării organizării şi îmbunătăţirii înzestrării forţelor noastre armate, chemate să slujească interesele poporului, să apere independenţa şi suveranitatea patriei. În acelaşi timp, ţara noastră acţionează cu fermitate pentru dezvoltarea colaborării militare cu armatele statelor participante la Tratatul de la Varşovia, cu armatele celorlalte state socialiste, fiind gata oricînd să-şi îndeplinească obligaţiile ce-i revin în cazul unui atac imperialist.

Partidul şi statul nostru acordă o deosebită importanţă extinderii contactelor directe cu conducătorii de partid şi de stat din ţările frăţeşti. În ultimii ani, au avut loc numeroase întîlniri şi discuţii ale reprezentanţilor partidului şi statului nostru cu reprezentanţi ai conducerilor de partid şi de stat din ţările socialiste, s-au desfăşurat, de asemenea, numeroase schimburi de vizite oficiale, la diferite nivele, vizite reciproce ale unor activişti pe tărîm obştesc, ale unor reprezentanţi ai organizaţiilor economice, ale oamenilor de ştiinţă şi cultură. Experienţa a demonstrat deosebita utilitate a acestor întîlniri şi contacte pentru mai buna informare reciprocă, pentru examinarea problemelor de interes comun şi de ordin general, pentru dezvoltarea legăturilor bilaterale şi evidenţierea unor noi posibilităţi de intensificare a colaborării multilaterale între ţările socialiste, pentru întărirea prieteniei şi solidarităţii lor tovărăşeşti. În acest sens, un exemplu grăitor pot oferi rezultatele pozitive ale Consfătuirii din martie de la Budapesta a statelor participante la Tratatul de la Varşovia ca şi ale sesiunii din aprilie de la Moscova a C.A.E.R. Aceste rezultate au dovedit că, atunci cînd se pleacă de la dorinţa obţinerii unor soluţii reciproc acceptabile, cînd problemele sînt abordate într-un spirit tovărăşesc, de stimă şi încredere reciprocă, cînd există receptivitatea cuvenită pentru opiniile tuturor, este posibil să se adopte hotărîri comune, de natură să contribuie la întărirea prieteniei şi colaborării dintre ţările socialiste, să slujească intereselor socialismului, păcii şi progresului în lume.

În documentele Congresului al X-lea a fost puternic reafirmată hotărîrea partidului nostru de a dezvolta şi în viitor schimbul de păreri, informaţii şi experienţă cu celelalte partide frăţeşti din ţările socialiste, atît în probleme legate de construcţia noii orînduiri, cît şi referitoare la politica şi activitatea internaţională, la evoluţia situaţiei pe plan mondial, asigurîndu-se, în acelaşi timp, dreptul fiecărui partid de a hotărî de sine stătător asupra politicii sale interne şi externe.

Un loc esenţial în relaţiile externe ale României îl ocupă colaborarea frăţească şi alianţa cu *Uniunea Sovietică*, de care sîntem legaţi prin vechi tradiţii de prietenie şi bună vecinătate, prin

raporturi de trainică solidaritate internaționalistă. Poporul nostru nutrește sentimente de înaltă prețuire și recunoștință față de Uniunea Sovietică, față de glorioasele sale armate, care au adus o contribuție hotărîtoare la eliberarea României de sub dominația hitleristă. În focul luptelor purtate în comun de ostașii români și sovietici pentru zdrobirea fascismului, s-au cimentat pe veci frăția de arme româno-sovietică, prietenia trainică dintre cele două popoare. Relațiile de prietenie, alianță și colaborare frățească dintre cele două țări s-au ridicat pe o treaptă superioară în anii construcției socialiste.

De-a lungul anilor, relațiile de colaborare și alianță româno-sovietice s-au dezvoltat continuu, cuprinzînd astăzi o sferă largă de activități — numeroase contacte și schimburi de experiență, ample legături economice, tehnice, științifice și culturale. Numai în anul 1968, peste 60 de delegații românești au vizitat U.R.S.S., iar circa 40 de delegații sovietice au vizitat România. Tot în această perioadă, au fost încheiate 22 de noi instrumente de colaborare, printre care Acordul privind transportul internațional rutier de călători, Convenția privind desființarea vizelor pentru călătorii în interes de serviciu, turistic și particular, planuri de colaborare culturală și științifică pe anii 1969—1970 etc. O creștere continuă au cunoscut, totodată, schimburile comerciale : în anii 1960—1967, volumul lor total a sporit de la 3284,2 milioane lei valută la 4976,3 milioane. Uniunea Sovietică este principalul partener comercial al României. Recenta sesiune a Comisiei interguvernamentale de colaborare economică româno-sovietică, cea de-a treia de la înființarea sa, a analizat și stabilit măsuri de intensificare a colaborării și cooperării, îndeosebi în domeniul industriilor chimică, siderurgică, construcțiilor de mașini, prelucrării țițeiului, petrochimiei, alimentară și ușoară.

Pornind de la considerentul că există toate posibilitățile pentru o evoluție mereu ascendentă a relațiilor româno-sovietice, partidul și statul nostru și-au afirmat în repetate rînduri năzuința sinceră de a acționa cu perseverență pentru întărirea continuă a prieteniei, colaborării și alianței dintre cele două țări și popoare. *„Doresc să subliniez aici, în fața Congresului* — spunea tovarășul Nicolae Ceaușescu — *că, în spiritul liniei politice tradiționale a partidului nostru, vom acționa și în viitor pentru dezvoltarea relațiilor de prietenie și colaborare multilaterală cu Partidul Comunist al Uniunii Sovietice, cu Uniunea Republicilor Sovietice Socialiste, aceasta constituind una din temeliile politicii externe a țării noastre"*.

Între România și *R. P. Bulgaria* există vechi legături de prietenie și bună vecinătate, de luptă comună pentru țelurile eliberării naționale și sociale, care s-au ridicat pe o treaptă superioară în anii construcției socialiste. Raporturile frățești și colaborarea multilaterală dintre cele două țări s-au extins continuu. Putem aminti, pe lîngă desele contacte între factorii de răspundere din cele două țări, evoluția ascendentă a schimburilor comerciale — al căror volum a fost în 1967 de 276,9 milioane lei valută față de 106,8 milioane lei valută în 1960 — continuarea lucrărilor de studiu și proiectare pentru construcția unei mari hidrocentrale în sectorul comun al Dunării, în dreptul localităților Islaz-Somovit, studierea a numeroase posibilități de cooperare în producție și de colaborare tehnică și științifică.

Se amplifică și se diversifică, de asemenea, relațiile României cu *R.S.F. Iugoslavia*, de ale cărei popoare ne leagă îndelungate tradiții de luptă împotriva asupritorilor, pentru libertate și progres social. Întîlnirile frecvente între conducătorii de partid și de stat, ca și între alți demnitari ai celor două țări ilustrează, în mod elocvent, înțelegerea reciprocă, stima și încrederea existente între popoarele și țările noastre. Ca un simbol al prieteniei româno-iugoslave se înalță marea construcție a Sistemului hidroenergetic și de navigație de la Porțile de Fier. Schimburile comerciale româno-iugoslave se caracterizează printr-o sporire continuă. Față de anul 1960 (76,5 milioane lei valută), volumul lor a crescut în 1967 la 263,1 milioane lei valută. Se dezvoltă, de asemenea, relațiile culturale și științifice dintre cele două țări.

Marile prefaceri social-politice înfăptuite în anii construcției socialiste au creat o bază solidă relațiilor prietenești dintre România și *R. P. Ungară*. Întemeiate pe principiile marxist-leniniste, aceste relații și-au găsit expresia în dezvoltarea ascendentă, rodnică, a colaborării frățești multilaterale, în diversificarea schimburilor economice, tehnico-științifice și culturale. Contactele de ordin politic, extinderea comerțului reciproc (volumul total al schimburilor comerciale a crescut în anii 1960—1967, de la 406,7 milioane lei valută la 435,6 milioane lei valută), evoluția pozitivă a cooperării tehnico-științifice și culturale interesează deopotrivă popoarele și statele noastre, vecine și prietene, unite prin idealul comun al înfloririi și prosperității continue pe calea socialismului.

Se dezvoltă continuu relațiile de prietenie și colaborare frățească dintre România și *R. P. Polonă*, schimburile reciproce de experiență în cele mai diverse sectoare ale construcției socialiste. Volumul schimburilor comerciale româno-polone a crescut de la 263,7 milioane lei valută, în 1960, la 579,0 milioane lei valută în 1967. Paralel cu relațiile economice, cunosc, de asemenea, un progres continuu, relațiile în domeniul politic, tehnico-științific și cultural, ceea ce corespunde intereselor ambelor popoare, cauzei generale a socialismului.

Relațiile tradiționale de prietenie și colaborare frățească dintre România și *R. S. Cehoslovacă* se dezvoltă, de asemenea, cu succes. Potențialul economic crescînd al celor două țări a creat și creează condiții pentru evoluția ascendentă a schimburilor și cooperării economice reciproc avantajoase, pentru extinderea lor la noi domenii de activitate. Un exemplu concludent în acest sens îl oferă dinamica schimburilor economice efectuate dintre România și Cehoslovacia, volumul lor total fiind în anul 1967, de 1063,5 milioane lei valută, în raport cu 758,9 milioane lei valută în anul 1960.

Se desfășoară pozitiv relațiile de colaborare frățească pe plan politic, economic, tehnico-științific și cultural dintre România și *R.D. Germană* — primul stat socialist german. Inregistrează o extindere continuă schimburile comerciale dintre cele două țări, volumul lor total sporind, în anii 1960—1967, de la 634,5 milioane lei valută la 973,5 milioane lei valută. Potențialul economic crescînd al României și R. D. Germane creează posibilități reale pentru dezvoltarea continuă a schimburilor comerciale și a colaborării economice reciproc avantajoase. Este știut că țara noastră a sprijinit și sprijină în mod activ recunoașterea Republicii Democrate Germane, ca stat liber și independent, participarea ei nestingherită la viața politică internațională, la lupta pentru pace și securitate în Europa și în lumea întreagă.

Se desfășoară în mod pozitiv relațiile frățești de prietenie și colaborare dintre România și *R. P. Albania*. Aceste relații, cu îndelungate tradiții în istoria popoarelor noastre, se diversifică în multiple domenii de activitate, servind intereselor construcției socialismului, înfloririi materiale și spirituale a celor două țări. Lărgirea, de pildă, a schimburilor economice româno-albaneze — al căror volum a fost în anul 1967 de 41,4 milioane lei valută față de 16,1 milioane lei valută în 1960 — contribuie la adîncirea și consolidarea relațiilor dintre cele două țări socialiste.

România este legată prin trainice legături internaționaliste, de prietenie și colaborare frățească, cu *Republica Populară Chineză* — marea țară socialistă din Asia, fiind animată de dorința sinceră ca raporturile reciproce dintre cele două țări și partide, dintre cele două popoare, să se întărească și să se dezvolte continuu. Relațiile de colaborare multilaterală dintre cele două țări s-au dezvoltat pe o linie mereu ascendentă. Față de 1960 (341,6 milioane lei valută), volumul schimburilor comerciale ale țării noastre cu R. P. Chineză a crescut, în 1967, la 435,5 milioane lei valută. Considerînd că marile probleme ale lumii contemporane nu pot fi rezolvate fără participarea Chinei populare, România s-a pronunțat și se pronunță cu consecvență pentru restabilirea drepturilor legitime ale Republicii Populare Chineze la O.N.U., aceasta fiind singura îndreptățită să reprezinte poporul chinez.

Congresul al X-lea al P.C.R. a reafirmat hotărîrea partidului nostru de a milita și în continuare pentru întărirea relațiilor frățești dintre cele două popoare și țări în interesul cauzei socialismului. *„Partidul Comunist Român și guvernul Republicii Socialiste România* — se spune în Raportul de activitate al Comitetului Central al partidului prezentat la Congres — *dau o apreciere deosebită relațiilor cu Partidul Comunist Chinez, cu Republica Populară Chineză ; vom acționa și în viitor pentru dezvoltarea multilaterală a colaborării și prieteniei dintre partidele și popoarele noastre"*.

O sinceră și trainică prietenie leagă România de *Republica Democrată Vietnam*. Între cele două țări și popoare se dezvoltă cu succes, an de an, relații de colaborare frățească multilaterală. Pe deplin solidar cu po-

porul frate vietnamez, poporul român, partidul și statul nostru îi acordă întregul lor sprijin internaționalist în lupta sa eroică împotriva intervenției imperialiste, pentru libertatea și independența patriei, pentru socialism. Țara noastră cere ca S.U.A. să înceteze acțiunile lor militare și să-și retragă trupele din Vietnam, lăsînd poporul vietnamez să-și rezolve treburile interne, inclusiv problema unificării țării, corespunzător dorinței și voinței proprii, fără nici un amestec din afară, considerînd că, în acest scop, propunerile R.D. Vietnam și ale Frontului Național de Eliberare din Vietnamul de sud reprezintă o bază pozitivă, de natură să contribuie la soluționarea grabnică a conflictului.

România dezvoltă relații de colaborare frățească cu *Republica Populară Mongolă*. Se lărgesc schimburile economice, culturale și științifice dintre cele două state, se adîncește cunoașterea reciprocă dintre cele două popoare legate printr-o prietenie sinceră, prin sentimente de stimă și respect reciproc în lupta comună pentru edificarea socialismului. Preocuparea constantă pentru extinderea relațiilor economice, concretizată în creșterea volumului de schimburi comerciale româno-mongole de la 2,7 milioane lei valută în 1960, la 17,7 milioane lei valută în 1967, creează noi posibilități pentru intensificarea colaborării bilaterale dintre cele două state.

Aceleași sentimente de prietenie le poartă poporul român și față de poporul *Republicii Populare Democrate Coreene*, cu care țara noastră întreține relații de colaborare multilaterală. Cresc an de an schimburile economice, tehnice și culturale, ceea ce corespunde intereselor dezvoltării ambelor țări, intereselor generale ale întăririi sistemului mondial socialist. Poporul român a acordat și acordă întregul său sprijin internaționalist luptei poporului coreean împotriva imperialismului, pentru apărarea cuceririlor sale revoluționare, pentru reunificarea pașnică și democratică a patriei sale.

În activitatea internațională a țării noastre un loc important îl ocupă dezvoltarea relațiilor de prietenie și colaborare frățească cu *Republica Cuba*, primul stat socialist de pe continentul american, relații care cunosc o dezvoltare rodnică pe multiple planuri. Poporul român, profund solidar cu lupta plină de abnegație a poporului cubanez împotriva imperialismului, pentru apărarea cuceririlor sale revoluționare, este convins că relațiile dintre cele două țări și popoare se vor dezvolta și întări continuu, spre binele popoarelor român și cubanez, în interesul unității sistemului mondial socialist și al mișcării comuniste și muncitorești internaționale, al cauzei păcii.

După cum se poate vedea, România desfășoară larg colaborarea frățească cu toate țările socialiste, folosind din plin posibilitățile existente în această direcție. Este poate bine să amintim, în acest sens, că în ultimele 18 luni, România a încheiat cu țările socialiste peste 90 de tratate, acorduri, convenții și alte instrumente de colaborare.

Partidul Comunist Român a pornit și pornește în permanență de la considerentul că sistemul socialist — care s-a dezvoltat continuu după cel de-al doilea război mondial — cuprinde astăzi 14 state, că țările socialiste au obținut succese remarcabile în dezvoltarea economiei lor naționale, în înflorirea științei și culturii, în creșterea nivelului de trai al oamenilor muncii, în făurirea și consolidarea noii orînduiri. Partidul și statul nostru, întregul popor român se bucură din toată inima de succesele dobîndite de celelalte țări socialiste în opera de construcție pașnică, considerînd aceste succese drept un aport de seamă la întărirea sistemului mondial socialist, la creșterea influenței socialismului în lume. Prin realizările obținute în făurirea socialismului și comunismului, țările socialiste își îndeplinesc atît îndatoririle lor naționale cît și cele internaționale. Dezvoltarea și înflorirea fiecărei țări socialiste, creșterea continuă a potențialului său material și spiritual, constituie baza trainică pentru dezvoltarea continuă a prieteniei și colaborării frățești a țărilor sistemului mondial socialist.

Viața demonstrează că prin eforturile neobosite ale popoarelor din țările socialiste, socialismul a devenit în prezent, atît în fiecare țară cît și pe plan mondial, o forță de neînvins. Nu există forță în lume capabilă să întoarcă de pe drumul ireversibil al socialismului popoarele țărilor socialiste, care și-au luat soarta în propriile mîini și își făuresc o viață demnă și prosperă.

Cercurile imperialiste, reacționare n-au reușit să bareze calea socialismului atunci cînd acesta învinsese într-o singură țară sau în primii ani ai perioadei postbelice, cînd noile regimuri populare nu erau consolidate, iar clasele exploatatoare dețineau încă importante poziții politice și economice. Cu atît mai mult astăzi, cînd puterea poporului muncitor s-a consolidat în mod trainic, cînd socialismul a devenit o realitate vie în aceste țări, nu este de conceput ca imperialismul să poată abate popoarele țărilor socialiste de pe drumul pe care l-au ales în mod liber și pe care sînt hotărîte să-l apere și să păsească pe el și în viitor, spre noi victorii.

Așa cum se subliniază în Raportul prezentat la Congresul al X-lea al P.C.R., dezvoltarea și întărirea noii orînduiri, apărarea cuceririlor revoluționare ale socialismului constituie dreptul și datoria sfîntă a fiecărui popor, a fiecărui partid comunist din țările socialiste. Desigur, în spiritul internaționalismului proletar, în cazul unui atac imperialist, popoarele țărilor socialiste trebuie să se întrajutoreze luptînd umăr la umăr pentru înfrîngerea agresorului. Stabilirea formelor și căilor de întrajutorare în asemenea cazuri trebuie să fie rezultatul înțelegerii dintre conducerile de partid, dintre organele conducătoare constituționale ale fiecărei țări.

În concepția partidului și statului nostru, sistemul mondial socialist reprezintă o comunitate de state, libere și suverane, care se dezvoltă de sine stătător și a căror colaborare și solidaritate internațională se bazează pe deplina egalitate în drepturi și neamestecul în treburile interne ale altor popoare, pe respectarea dreptului fiecărei țări de a decide asupra întregii sale politici interne și internaționale. Dezvoltarea pe baza acestor principii — care formează un tot unitar — a relațiilor dintre țările socialiste constituie o condiție hotărîtoare a asigurării unității și coeziunii sistemului mondial socialist, a creșterii forței și influenței internaționale a țărilor socialiste, reprezintă calea sigură pentru întărirea continuă a colaborării libere și conștiente a țărilor socialiste în lupta împotriva imperialismului, pentru victoria țelurilor nobile ale socialismului și comunismului.

Călăuzindu-se de interesele supreme ale socialismului, ale mișcării comuniste și muncitorești internaționale, partidul și statul nostru au acționat și acționează perseverent — în spiritul profundelor sentimente internaționaliste care animă întregul popor român — pentru dezvoltarea și întărirea continuă a relațiilor de alianță, prietenie și colaborare frățească cu toate țările socialiste, pornind de la considerentul că forța și tăria sistemului mondial socialist depind în mare măsură de colaborarea și unitatea tuturor țărilor care formează acest sistem. *După părerea partidului nostru* — reafirmată de către Congresul al X-lea al P.C.R. — *rezolvarea deosebirilor de păreri politice sau ideologice trebuie să se facă într-un spirit principial, pe calea discuțiilor tovărășești, de la partid la partid, de la conducere la conducere, avîndu-se în permanență în vedere întărirea unității și interesele fundamentale comune.* Dînd un astfel de mandat Comitetului Central al Partidului, Congresul a pornit de la înalta răspundere internaționalistă care animă partidul nostru, de la răspunderea față de cauza clasei muncitoare, a unității țărilor socialiste, a coeziunii mișcării comuniste mondiale, a tuturor forțelor antiimperialiste.

Recent, de la înalta tribună a Marii Adunări Naționale, convocată în sesiune jubiliară, tovarășul Nicolae Ceaușescu, trimițînd un salut frățesc popoarelor din țările socialiste, a dat glas apelului poporului nostru de a se face totul în scopul asigurării coeziunii și unității sistemului mondial socialist. „*România* — arăta tovarășul Nicolae Ceaușescu — *va depune și în continuare eforturi perseverente pentru refacerea și întărirea unității țărilor socialiste, pentru creșterea forței și influenței sistemului mondial socialist, principalul factor al luptei antiimperialiste în întreaga lume*".

Intreaga activitate internațională a României socialiste demonstrează în chip elocvent că partidul și guvernul nostru acționează în mod consecvent pentru întărirea prieteniei, alianței și colaborării frățești cu toate țările socialiste, pentru asigurarea unității și coeziunii sistemului mondial socialist, în interesul poporului nostru, al popoarelor din țările socialiste, al tuturor forțelor revoluționare și progresiste mondiale. Prin eforturile sale perseverente îndreptate în această direcție, România își aduce întreaga sa contribuție la realizarea țelurilor comune ale luptei pentru victoria socialismului și comunismului, pentru triumful cauzei păcii și progresului în lume.

Ardeshir ZAHEDI

ministrul afacerilor externe
al Iranului

La solicitarea revistei „Lumea", ministrul afacerilor externe al Iranului, Ardeshir Zahedi, a binevoit să acorde colaboratorului nostru Nicolae Popovici o declarație pe care o publicăm alăturat.

Factori ai dinamismului relațiilor iraniano-române

„Relațiile dintre România și Iran au fost întotdeauna bune. Vizita la București a Maiestății Sale Imperiale Șahinșahul Mohammad Reza Pahlavi Aryamehr a constituit o pagină nouă și un pas înainte în evoluția raporturilor noastre, ca, de altfel, și vizitele conducătorilor români în Iran, care au cimentat excelentele raporturi existente între țările noastre. Maiestatea Sa Imperială a adresat președintelui Consiliului de Stat al Republicii Socialiste România, Nicolae Ceaușescu, invitația de a face o vizită în Iran. Noi toți așteptăm cu nerăbdare această vizită.

În ultimii ani, contactele personale între conducătorii țărilor noastre s-au înmulțit, s-a stabilit un dialog direct, util, care a permis cunoașterea reciprocă, nemijlocită a punctelor de vedere a pozițiilor. Îmi amintesc de călătoria primului ministru iranian în România, de vizita mea și a altor oameni politici iranieni, precum și de vizita de anul trecut a premierului român la Teheran. Ele au prilejuit discuții importante și au stimulat dezvoltarea continuă a relațiilor bilaterale. Acum cîtva timp, prietenul și colegul meu, ministrul afacerilor externe Corneliu Mănescu, a venit în Iran. Am avut împreună convorbiri foarte folositoare asupra ansamblului problemelor politice, economice și culturale care fac obiectul raporturilor noastre.

Subliniez încă o dată că vizitele reciproce și contactele între conducătorii de state și de guverne, ca metodă modernă de conlucrare, sînt deosebit de importante deoarece ele nu numai că permit cunoașterea directă, din sursele cele mai autorizate, a punctelor de vedere, a pozițiilor, dar prilejuiesc totodată utile schimburi de opinii în legătură cu problemele mondiale de interes comun. Este sigur că atunci cînd doi șefi de state pot, cu toată sinceritatea, schimba punctele lor de vedere, aceasta constituie un element capital în relațiile dintre țări. Întotdeauna, discuțiile fără intermediar au avut și au mai multă eficacitate, în special cele la nivel înalt, pentru asigurarea unui climat de pace între națiuni, ele rezolvînd multe probleme. Și trebuie să remarc că dialogul Teheran-București se desfășoară într-un asemenea climat. Această atmosferă, sinceră și plină de comprehensiune, a imprimat un anumit dinamism relațiilor bilaterale, a căror dezvoltare se intensifică mereu mai mult.

La extinderea continuă a relațiilor noastre concură și alți factori; de exemplu, faptul că popoarele român și iranian întreține încă din vremuri mai îndepărtate legături prietenești, bazate pe stimă și înțelegere mutuală, că ele sînt animate de dorința fermă de a conviețui în pace și înțelegere cu toate popoarele lumii. Era firesc ca această tradițională prietenie să dobîndească astăzi dimensiuni noi, oglindindu-se, mai ales, în similitudinile existente în pozițiile noastre pe planul politicii externe.

După cum știți, Iranul, sub conducerea înțeleaptă a Maiestății Sale Imperiale, urmează o politică de independență națională. Conform acestei politici, Iranul dorește să aibă relații bune cu toate țările, cu condiția ca și ele să fie călăuzite de aceleași sentimente față de Iran. În același timp, noi credem că fiecare țară este liberă să-și aleagă regimul care-i convine. Iranul nu vrea să se amestece în treburile interne ale altor țări și nu acceptă ca alte state să se amestece în treburile sale interne. Constatăm că și România promovează o asemenea politică și că întreține relații bune, de pace și prietenie, cu alte națiuni, într-un climat de respect reciproc, fiind de părere că fiecare țară e liberă să-și aleagă propriul său sistem, să decidă independent destinul și interesele sale. Românii, după cum știm, nu vor să intervină în afacerile interne ale altor țări și nu admit imixtiunea altora în treburile lor interne. Această asemănare a opticii și conduitei în raporturile dintre state constituie cu siguranță un factor major al apropierii și înțelegerii între țările noastre. Fondate pe asemenea temelii, relațiile româno-iraniene nu pot fi decît foarte bune.

Personal, sînt foarte optimist în ce privește perspectivele. Întrevăd viitorul acestor relații într-o evoluție mereu ascendentă și nu văd nici o piedică în calea unei asemenea evoluții. România și Iranul sînt fidele principiilor coexistenței pașnice și asupra acestor principii cele două țări au avut întotdeauna un acord deplin. În ultimii trei ani, de cînd lucrez la Ministerul de Externe, am avut numeroase ocazii să conduc misiuni și delegații iraniene în străinătate. La O.N.U. am fost martorul unei foarte strînse colaborări și al unei cooperări efective între delegațiile română și iraniană. Maiestatea Sa Imperială, guvernul și poporul iranian au un respect considerabil pentru poporul și guvernul român și prețuiesc mult politica externă a României, contribuția sa la stabilirea unei atmosfere de destindere și pace în lumea contemporană. De altfel, alegerea ministrului afacerilor externe al României în funcția de președinte al Adunării Generale a O.N.U. este o dovadă elocventă a recunoașterii de către toate statele lumii a prestigiului politicii externe românești, care merită toată considerația.

Păstrez încă vii amintiri din timpul vizitei mele în România și, cu toate că au trecut de atunci doi ani, sînt înclinat să cred că s-au scurs doar cîteva luni. A fost într-adevăr o călătorie foarte agreabilă pentru mine, plină de impresii frumoase despre progresele României realizate în anii de la eliberare. Nu voi uita niciodată ospitalitatea și prietenia cu care m-a înconjurat poporul român, atenția, convorbirile atît de rodnice cu domnul Nicolae Ceaușescu și cu ceilalți conducători ai României. Cu prilejul marii sărbători naționale a României, cea de-a XXV-a aniversare a eliberării, aș dori să prezint din adîncul inimii calde felicitări prietenilor mei, poporului român, căruia îi port întotdeauna un mare respect".

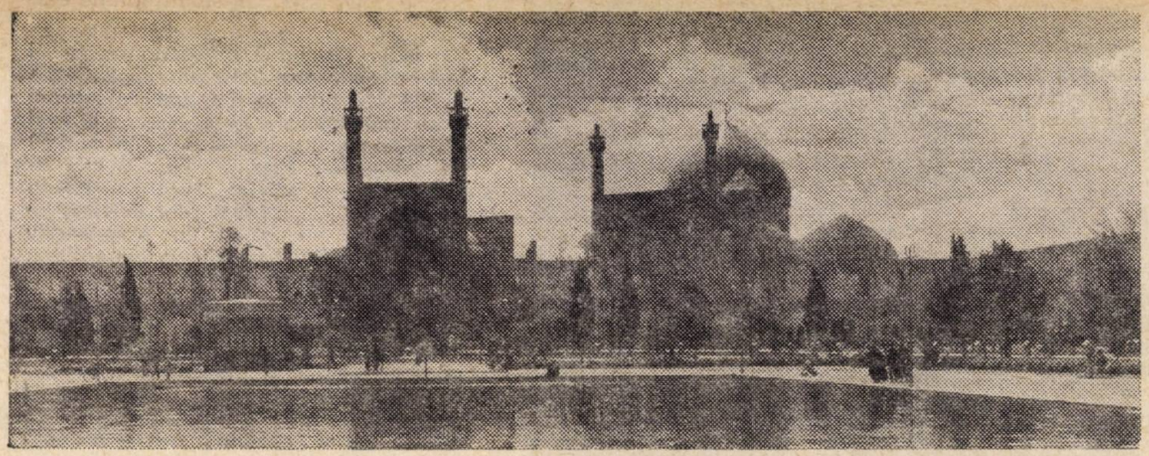

Isfahan

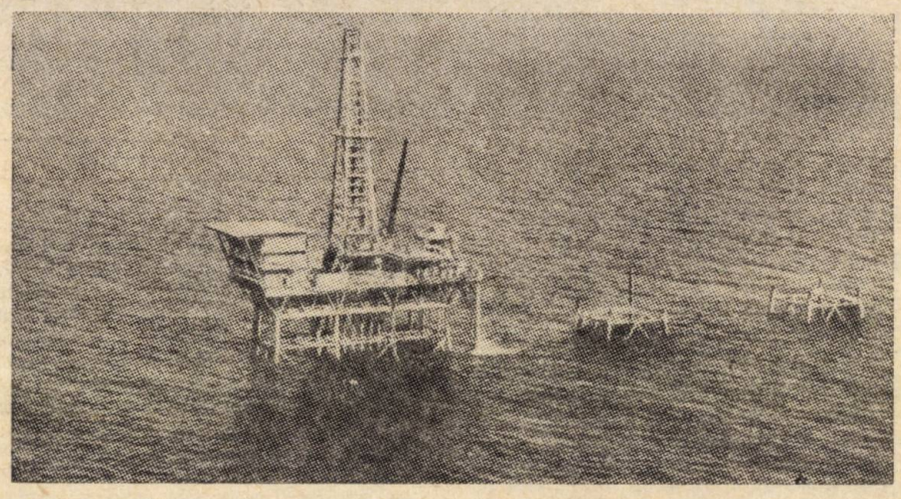

Sonde petroliere în largul Golfului Persic

PUNCTE DE REPER IRANIENE

Pătrundem în Iran prin marea sa poartă aeriană, aeroportul Mehrabad, după un zbor de cîteva ceasuri pe ruta : București-Istanbul-Beirut-Teheran. E miezul nopții și Teheranul pare o constelație de neon, cu toate luminile aprinse feeric.

Țara aceasta, desfășurată de-a lungul a 2 250 de km, stă cu picioarele în apele calde ale Golfului Persic, iar cu fruntea sub cușma de zăpadă veșnică a piscului Demavend, de 5 604 m ; țara aceasta, cu o istorie de 25 de secole, a cunoscut perioade de înflorire, dar și altele vitrege, însă poporul ei a știut totdeauna să depășească momentele grele, păstrîndu-și ființa națională cu o vigoare remarcabilă ; țara aceasta a dat lumii poeți și alți oameni de aleasă structură și formație, ale căror nume strălucesc cu putere pe firmamentul geniului uman ; țara aceasta, în care s-au săpat primele puțuri de păcură din istoria civilizației, ascunde în subsolul său circa 5,4 miliarde tone de petrol — cifră impresionantă dacă o comparăm cu rezervele mondiale, apreciate la 48 miliarde tone — iar zăcămintele de fier, cărbuni, nichel, cobalt și uraniu constituie încă o garanție a posibilităților largi de dezvoltare a economiei iraniene.

■

Itinerarul vizitei noastre, întocmit cu concursul plin de amabilitate și solicitudine al gazdelor, ne-a dat posibilitatea să facem o incursiune în trecutul milenar al poporului iranian și, totodată, să-i cunoaștem direct, nemijlocit, preocupările sale actuale, năzuința sa de progres.

Gheorghe Oproiu

În Iran, sentimentul istoriei îl simți în cel mai înalt grad la Persepolis, străvechea capitală a Persiei.

Pe o platformă uriașă de piatră, Darius cel Mare a pus să se construiască în secolul VI î.e.n. un palat somptuos, demn de imensul imperiu care se întindea de la Marea Egee pînă la hotarul cu India, din Africa pînă în Asia centrală. Dar în anul 331 î.e.n., Alexandru cel Mare, zdrobind armata lui Darius al III-lea, a ocupat Persepolisul, a dat pradă focului această minune a arhitecturii antice, nu însă înainte de a prăda palatul. Plutarh spune că semețul cuceritor macedonean a găsit aici un asemenea tezaur încît i-au trebuit 10 000 de perechi de desagi și 5 000 de cămile pentru a-l căra. Totuși, arhivele regale au supraviețuit jafului : mii de tăblițe de argilă, alte cîteva zeci de argint și aur, purtînd inscripții cuneiforme, constituie pentru cercetători documente de o valoare inestimabilă. Sutele de mii de turiști vin atrași ca de un magnet de vestigiile monumentelor care au putut rezista pîrjolului și coroziunii vremii. La vremea sărbătorilor, imensa platformă a palatului, avînd nu mai puțin de 135 000 mp, se transformă într-o adevărată scenă : la lumina torțelor, actorii în costume de epocă reînvie în fața spectatorilor epoca lui Darius și Xerxes.

În anul 1971, Iranul va aniversa 2 500 de ani de la întemeierea imperiului persan de către Cyrus cel Mare. Și, bineînțeles, centrul festivităților va fi aici. De pe acum, autoritățile se îngrijesc să faciliteze accesul fluviului de turiști din țară și din străinătate.

Cei 60 de km ce despart Persepolisul de Șiraz, automobilul îi străbate în mai puțin de un ceas. Trecem printr-un peisaj dezolant, cu munți cenușii, fără fir de vegetație, punctat doar ici-colo de mici oaze răsărite în jurul unor firave izvoare, urcăm și coborîm pe serpentine periculoase, cînd iată, între două coline, apare Șirazul, orașul trandafirilor și privighetorilor, al chiparoșilor și pinilor.

Casele de cărămidă, adevărate vile înconjurate de verdeață, îi dau o notă de eleganță mai rar întîlnită la alte orașe iraniene, scuarurile cu fîntîni arteziene îi purifică atmosfera, climatul blînd și ospitalitatea locuitorilor sporesc farmecul acestei așezări care își poartă pe umeri istoria celor mai bine de 20 de veacuri, cu o surprinzătoare vigoare tinerească. Poate pentru că aici s-a născut Hafiz, cel mai popular poet persan, din a cărui operă orice om din Iran știe pe de rost cîteva strofe ; poate pentru că tot aici s-a născut și celălalt titan al poeziei persane, Saadi, ale cărui versuri poartă pecetea unei profunde gîndiri, multe din ele devenind maxime și cugetări rostite cu venerație de popor ; poate pentru că pasiunea pentru sădirea trandafirilor, această minunată floare a Orientului, simbol al tinereții și prospețimii, a devenit la Șiraz un adevărat cult. Tablourile și frescele din muzeul Pars evocă o civilizație unde vinul și dragostea se bucurau de mai multă prețuire decît virtuțile războinice.

Unul din principalele orașe ale Iranului, Șirazul cunoaște tot mai mult și avantajele modernizării. Fabrici de textile, de zahăr, de rafinat uleiul vegetal, de egrenat bumbacul, uzinele de ciment și îngrășăminte chimice ilustrează preocuparea pentru valorificarea materiilor prime procurate din zona înconjurătoare. De două decenii funcționează aici universitatea Pahlavi, cu patru facultăți : de agricultură, medicină, științe exacte și

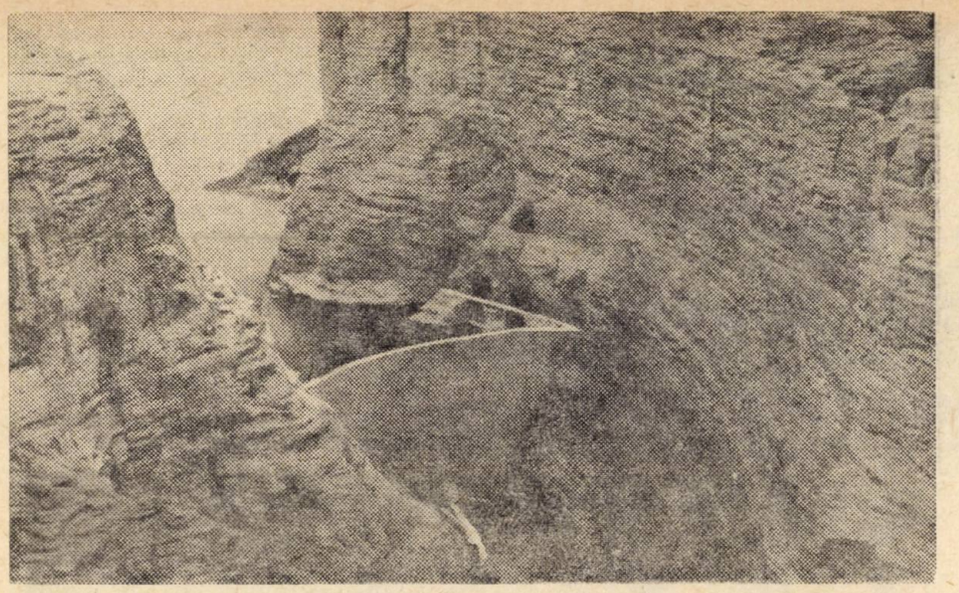

Barajul Mohammad Reza Pahlavi

filozofie care și-au adus o prețioasă contribuție la formarea de cadre, la acțiunea de alfabetizare a populației rurale.

■

Isfahanul ne întîmpină cu minaretele zvelte ale celor mai minunate moschei din Iran. Și acest oraș a crestat pe răbojul vîrstei sale peste 20 de secole, dar faima de oraș-muzeu datează de-abia din secolul al XVI-lea, fiind legată de numele șahului Abas, care a mutat aici capitala statului feudal persan. Cronicile spun, relevîndu-i calitățile de monarh arhitect, că s-a ocupat personal de construcția Pieței Imperiale, un imens patrulater de șapte ori mai mare decît Piața San Marco din Veneția, de înălțarea celebrei moschei Masjid-e-Shah, splendid împodobită cu faianță albastră și verde, pardosită cu marmură, dînd ingenioase soluții de integrare perfectă a acesteia în ansamblul arhitectural al Pieței și în orientarea spre Mecca, de realizare a cupolelor în deplină concordanță cu legile acusticii, sub una din ele sunetul vibrînd cu atîta putere încît se aud 11 ecouri distincte.

În bazarul Isfahanului se găsesc cele mai frumoase covoare din lume. Ele sînt apreciate mai ales pentru țesătura lor fină, textura moale și incomparabila durabilitate, aducînd Iranului anual peste 30 de milioane dolari. Temele și culorile covoarelor variază cu fiecare anotimp, urmînd fidel decorul pe care îl oglindesc : în nord — fructe și păsări, în sud — palmieri și cămile, în est — florile deșertului. Colorantul este extras din plante, din coajă de rodie, din semințe de chimen, din pietre măcinate, iar combinarea este uneori un secret. Fiecare centimetru pătrat necesită 12 000 de împunsături. Cum fiecare împunsătură se compune din patru gesturi distincte — prinderea firului de lînă, trecerea în urzeală, tăierea vîrfurilor și strîngerea nodurilor — trebuie un an ca un covor de trei metri lățime să poată avansa cu un metru. Un alt element care ne-a surprins : traversînd bazarul, am văzut covoare așternute pe pămînt, călcate în picioare de către mulțime. Explicația ? Cu cît un covor nou este mai bătătorit, mai „învechit", și apoi curățat, cu atît se poartă mai bine !

Isfahanul nu trăiește doar prin monumente și meșteșuguri, ci, fiind al doilea oraș ca mărime din Iran, avînd peste 500 000 de locuitori, este astăzi un important centru cultural, comercial și, în ultima vreme, industrial — aici întîlnindu-se 20 de întreprinderi diferite, îndeosebi ale industriei textile și alimentare, cu peste 15 000 de muncitori. Peste 60 000 de tineri învață în școlile primare și secundare, în școlile de artă, dar mai ales în centrele de pregătire a cadrelor, atît de necesare pentru marea oțelărie care se înalță la 45 km de oraș, pentru barajul de pe rîul Zayanderud, cu o capacitate de 1 400 000 000 mc de apă, care va furniza energie electrică necesară oțelăriei și va permite irigarea a 120 000 de hectare, pentru centrul științific menit să introducă metodele tehnice moderne în agricultură.

■

Teheranul, moderna capitală a țării, cu o populație de 2,5 milioane locuitori este mai puțin cunoscut prin monumentele care pot atrage interesul vizitatorilor, cel mai important fiind Palatul Golestan în care a avut loc, în 1967, ceremonia încoronării.

Teheranul cunoaște o intensă viață politică și economică, iradiind spre toate colțurile țării fascicolele de energie ale unei evidente voințe de înnoire. Întîlnirile avute cu diverse personalități și discuțiile purtate cu acest prilej ne-au relevat cîteva din aceste direcții.

După cum sublinia dl Nasser Golesorkhi, ministrul resurselor naturale, Iranul e ferm angajat în realizarea celui de al patrulea plan economic al țării, care și-a propus ca obiective majore accentuarea dezvoltării agriculturii mai întîi, apoi a industriei, precum și ameliorarea nivelului de trai al populației. Guvernul a cumpărat un milion de hectare de la marii proprietari pentru a le revinde țăranilor fără pămînt în condiții avantajoase; numărul societăților cooperatiste la sate se ridică la 7 503, și din ele fac parte aproape un milion de lucrători ai ogoarelor. Punem tot mai mult în valoare pămîntul, pădurile și apa, prin extinderea mecanizării agriculturii, prin construcția de noi baraje și lacuri de acumulare, cum e cel de la Sefid-Rud, care permite irigarea a 180 000 de hectare, prin exploatarea cît mai rațională a domeniului forestier, iar în această privință am început să colaborăm cu specialiști români în silvicultură la construcția complexului de industrializarea lemnului de la Sari, ne spune dl Golesorkhi.

— Realizarea cu succes a actualului plan de dezvoltare depinde într-o măsură hotărîtoare de asigurarea cadrelor necesare principalelor ramuri ale economiei noastre naționale, sublinia dl Tavakoli, adjunct al ministrului educației. De aceea, guvernul a alocat procesului instructiv-educativ 21% din buget. Cele 16 700 școli primare și secundare cuprind circa 3 000 000 de copii (în comparație cu 2,3 milioane acum cinci ani) ; în cele 20 de universități, colegii tehnice și alte instituțe de învățămînt superior învață peste 40 000 de studenți, dar numărul acestora se va ridica la aproximativ 100 000 în anii viitori. Aici vedem noi una din „cheile" progresului țării noastre.

La o altă „cheie" a acestui progres de importanță deosebită, s-a referit dl Masoudi, directorul ziarului „Etelaat", subliniind că relațiile de prietenie și colaborare economică pe care le întreține Iranul cu celelalte țări ale lumii, indiferent de orînduirea lor socială, constituie o trăsătură dominantă a politicii sale externe. „Anul acesta, în octombrie — a continuat dînsul — se va deschide aici, la Teheran, a doua ediție a Tîrgului internațional asiatic, la care se așteaptă participarea a 40 de țări, cu peste 3 000 de firme, cărora le vom pune la dispoziție un spațiu de amenajare de o jumătate de milion de metri pătrați".

Industria și agricultura Iranului oferă un cîmp larg de cooperare pe plan economic. Specialiștii iranieni colaborează cu specialiști de peste hotare în industria constructoare de mașini, motoare Diesel și țevi, în industria oțelului și aluminiului, în cea petrochimică și farmaceutică, la amenajarea sistemelor de irigații, la construcția de complexe agroalimentare și de valorificare superioară a masei lemnoase.

Pe specialiștii români i-am întîlnit în nordul Iranului — la pregătirea cadrelor pentru Uzina de tractoare de la Tabriz, ea însăși construită după proiecte elaborate de experți români, și i-am regăsit și la Marea Caspică — unde înalță un modern complex agrozootehnic cu o suprafață de 10 000 de hectare, mare producător de produse lactate, de carne de vită și de pasăre.

■

... Către Teheran ne întoarcem cu automobilul pe șoseaua care șerpuiește de-a lungul litoralului. Trecem prin Rasht și Ramsar, cochete orășele și stațiuni balneo-climaterice de pe Riviera caspiană ; în stînga e marea, de care ne desparte o fîșie îngustă de dune de nisip, iar în dreapta se întinde covorul verde al cîmpurilor de orez și al grădinilor.

La Chaluz, șoseaua începe să urce printre dealuri acoperite pînă în vîrf de plantațiile de ceai, și apoi, prin zeci de serpentine, se „cațără" pe munți, spre trecătoarea Kendevansk ; la 2 700 m înălțime străbatem un tunel lung de cîțiva kilometri unde automobilul e spălat din loc în loc de abundente pînze de apă ce se scurg din bolți, după care iese pe celălalt versant al munților Alborz. Construcția acestei șosele este o adevărată probă de măiestrie a inginerilor iranieni de drumuri și poduri, care au împînzit țara cu peste 8 000 de km de asemenea artere de comunicații moderne. Din nou străpungem pînza cenușie a norilor, apoi a ceții care se ridică din văi, coborîm prudenți pe serpentinele ce duc spre locul de acumulare de la Karadj, ca după o vreme să ne înscriem pe marea autostradă ce duce spre Teheran.

Acest drum durat de oameni peste atîtea obstacole, drum lung și nu ușor, dar care se-așterne sigur spre țintă, mi s-a părut a avea o semnificație de simbol — asemuindu-l cu însuși drumul Iranului de la subdezvoltare la înscrierea viguroasă și dinamică pe magistralele progresului.

Imperativul respectării principiilor de bază ale relațiilor între state

După cum s-a anunțat, ca urmare a ridicării nivelului de reprezentare diplomatică între Republica Socialistă România și Israel, guvernele Republicii Democratice Sudan și Republicii Arabe Siriene au luat hotărîrea de a rupe relațiile diplomatice cu România, iar guvernele Irakului și R.A.U. de a rechema pe șefii reprezentanțelor lor la București. În declarațiile, publicate de presa cotidiană, guvernul român și-a expus poziția în legătură cu măsurile adoptate de cele patru state arabe față de țara noastră pe plan diplomatic.

Actele unilaterale ale guvernelor sudanez și sirian reprezintă măsuri contrare dezvoltării relațiilor dintre aceste țări și România și constituie o imixtiune în afacerile interne ale țării noastre. În semn de protest față de acțiunea guvernului sirian, guvernul român a hotărît retragerea imediată a ambasadorului Republicii Socialiste România de la Damasc. De asemenea, drept consecință a actului unilateral și inamical al guvernului irakian — act contrar dezvoltării relațiilor dintre cele două țări și popoare, reprezentînd un amestec în treburile interne ale României — guvernul țării noastre a luat decizia de a-și retrage ambasadorul de la Bagdad. Hotărîrea unilaterală a guvernului R.A.U. de a-și rechema ambasadorul de la București a fost primită cu regret de guvernul român, deoarece ea nu corespunde evoluției relațiilor dintre cele două țări, nici atitudinii prietenești a României față de R.A.U., față de celelalte țări arabe și este de natură să reprezinte un amestec în afacerile interne ale țării noastre. Arătînd că întreaga răspundere pentru aceste acte revine în întregime celor patru țări arabe, guvernul român își rezervă dreptul de a examina măsurile ce urmează a fi luate în funcție de modul în care guvernele statelor respective vor proceda în continuare.

Opinia publică din țara noastră este profund contrariată de actele unilaterale ale celor patru țări arabe, aceasta cu atît mai mult cu cît în epoca noastră își croiesc un drum mereu mai larg tendințele spre ameliorarea relațiilor internaționale, spre stabilirea unor raporturi normale între toate statele lumii, fără deosebire de orînduire socială, fără discriminări și presiuni, se afirmă tot mai pregnant convingerea, verificată de viață că hotărîtoare pentru cauza păcii, pentru lupta antiimperialistă este respectarea neabătută a normelor de echitate internațională, la baza cărora stau independența și suveranitatea, egalitatea în drepturi și neamestecul în treburile interne. Autoritatea crescîndă a acestor principii exclude orice act restrictiv, de constrîngere, ce nu poate reprezenta decît un amestec în treburile interne, o lezare a suveranității, a dreptului inalienabil al statelor de a hotărî în mod de sine stătător actele lor de politică internă și externă. În lumina normelor sacre ale conviețuirii pașnice, este de neconceput ca un stat să-și aroge dreptul de a dicta altui stat cum să-și elaboreze politica, cum să acționeze, cu cine și la ce nivel să întrețină relații diplomatice. Interesele generale ale păcii și destinderii, ale cooperării autentice între popoare și națiuni, cer, dimpotrivă, aplicarea neabătută de către toți și față de toți a principiilor fundamentale și unanim recunoscute ale dreptului internațional și coexistenței pașnice.

România socialistă a urmărit constant, de-a lungul anilor, stabilirea unor relații bune cu toate statele, pe care le respectă și cărora le cere la rîndul ei să o respecte. Țara noastră a dovedit prin întreaga sa politică externă că aplică principiile de bază ale raporturilor internaționale, că militează pentru promovarea unor relații juste și echitabile între state, pronunțîndu-se împotriva oricăror discriminări și acționînd pentru stabilirea și dezvoltarea unor legături de colaborare cu toate țările, indiferent de orînduirea lor socială. Promovarea relațiilor bazate pe asemenea principii este cu atît mai importantă și mai apropiată de scopurile tinerelor state independente, cu cît respectarea lor constituie condiția îndeplinirii cu succes a sarcinilor vitale de consolidare a independenței, a angajării nestingherite pe calea progresului.

România se manifestă ca factor activ al luptei revoluționare a popoarelor pentru libertate națională și socială, al luptei forțelor antiimperialiste. Țara noastră a fost continuu alături de popoarele ce luptă pentru a-și făuri o viață nouă, independentă, întreținînd relații strînse cu țările recent eliberate, sprijinind lupta lor pentru dezvoltare de sine stătătoare. Măsurile adoptate de cele patru state arabe au produs cu atît mai multă surprindere în rîndul opiniei publice din țara noastră, cu cît România a susținut în mod statornic eforturile popoarelor arabe spre lichidarea moștenirii trecutului colonial, spre realizarea progresului lor economic și social.

Realizările obținute de popoarele arabe în lichidarea moștenirii colonialiste, în dezvoltarea unei economii proprii, în înfăptuirea transformărilor cu caracter progresist, pe plan politic, social și cultural, au trezit totdeauna un puternic ecou în țara noastră. „Ca prieteni ai popoarelor arabe — arăta tovarășul Nicolae Ceaușescu — ne-am manifestat întotdeauna solidaritatea și sprijinul față de aspirațiile lor pentru unitate națională, pentru progres economic și social, pentru independență națională. Această solidaritate și-a găsit expresia și în ajutorul acordat unor popoare arabe care au avut de suferit de pe urma războiului".

O dovadă în acest sens o constituie evoluția relațiilor bilaterale între România și statele arabe care au cunoscut un curs ascendent și fructuos. Acordînd o mare atenție intensificării relațiilor de prietenie și colaborare, România a semnat cu majoritatea acestor state acorduri și înțelegeri care au fixat cadrul extinderii relațiilor în domeniul comercial și al cooperării economice, precum și cel al colaborării culturale. O expresie edificatoare a acestei evoluții sînt numeroasele vizite și întîlniri la nivel de șefi de stat, de guvern, miniștri și alte personalități oficiale care s-au realizat în ultimii ani între România și diferite țări arabe și care, invariabil, au evidențiat noi posibilități de dezvoltare a relațiilor reciproce, reprezentînd în acest fel o contribuție de valoare la cauza cooperării generale și a întăririi încrederii între popoare. Este cunoscut, de asemenea, că opinia publică din țara noastră manifestă respect și simpatie față de popoarele arabe, față de lupta lor pentru consolidarea independenței naționale, pentru realizarea de prefaceri social-economice progresiste.

Guvernul român apreciază, de aceea, măsurile pe care cele patru state arabe le-au luat față de țara noastră pe plan diplomatic, ca necorespunzînd evoluției relațiilor dintre România și popoarele arabe. Experiența dovedește că ruperea sau înghețarea relațiilor dintre state nu numai că nu slujesc intereselor acestor țări, dar ele prejudiciază interesele generale ale luptei antiimperialiste, pentru cooperare și încredere între națiuni.

În contextul politicii generale a României de menținere și consolidare a păcii, împotriva uneltirilor cercurilor imperialiste de creare a unor noi focare de încordare, se încadrează și poziția ei în problema conflictului din Orientul Apropiat. România s-a pronunțat de la început pentru excluderea războiului și a forței ca mijloc de reglementare a crizei, pentru utilizarea

mijloacelor pașnice în vederea găsirii unor soluții reciproc acceptabile, care să țină seama de interesele tuturor popoarelor care trăiesc în această regiune. Afirmînd în multiple rînduri că rezoluția Consiliului de Securitate din noiembrie 1967 oferă o bază rezonabilă de soluționare a conflictului, țara noastră a subliniat și subliniază cu hotărîre necesitatea luării în considerare a unor elemente esențiale pentru reglementarea viabilă a crizei : retragerea — ca o condiție primordială — a trupelor israeliene din teritoriile arabe ocupate, anularea măsurilor anexioniste și inadmisibilitatea încercărilor de a obține avantaje teritoriale de pe urma operațiunilor militare, necesitatea recunoașterii dreptului la existență și securitate al tuturor statelor din zonă, precum și necesitatea reglementării problemei refugiaților palestinieni, conform intereselor lor naționale.

Țara noastră și-a exprimat convingerea că de pe urma perpetuării crizei în Orientul Apropiat nu au de cîștigat decît forțele imperialiste și cercurile reacționare interesate să învrăjbească popoarele, să cultive disensiunile și încordarea, sursele de conflict. Evoluția ulterioară a evenimentelor a confirmat pe deplin justețea și temeinicia punctului de vedere al țării noastre în această problemă, a demonstrat că folosirea forței și perpetuarea stării de beligeranță în regiune nu au dus decît la acumularea de noi elemente explozive.

Sentimentele de simpatie și solidaritate ale poporului român față de popoarele arabe, voința sa fermă de a sprijini lupta lor dreaptă pentru progres social și economic nu vor fi afectate de măsurile unilaterale adoptate de guvernele celor patru state arabe. Ferm convinsă că raporturile internaționale trebuie să evolueze spre crearea unui climat propice soluțiilor echitabile și constructive, în respectul principiilor unanim recunoscute ale relațiilor internaționale, țara noastră va milita și pe viitor pentru întărirea solidarității cu popoarele arabe, va depune în continuare eforturi consecvente pentru soluționarea conflictului din Orientul Apropiat în spiritul intereselor și drepturilor legitime ale popoarelor din regiune, al păcii și destinderii.

Atitudinea de solidaritate a României cu lupta popoarelor arabe, poziția ei în problema Orientului Apropiat, în toate problemele care preocupă astăzi omenirea, decurg din esența politicii sale externe constructive și principiale, și nu din rațiuni conjuncturale. România înțelege să rămînă fidelă politicii sale externe de dezvoltare largă a relațiilor cu toate popoarele care se ridică pentru scuturarea jugului străin, de sprijinire a luptei lor împotriva imperialismului, colonialismului și neocolonialismului, pentru cucerirea și întărirea independenței naționale, pentru dezvoltarea progresistă a societății, pentru pace. România va sprijini și pe viitor lupta tinerelor state — inclusiv a statelor arabe — pentru dezvoltarea de sine stătătoare, pentru apărarea suveranității și afirmarea lor tot mai activă pe arena internațională.

I. FLORESCU

Incendierea moscheii AL AKSA – act condamnat de opinia publică

La 21 august, moscheea Al Aksa, unul dintre cele mai vechi și mai cunoscute lăcașe ale cultului musulman, era prada unui incendiu care a provocat serioase avarii acestui venerat monument. În întreaga lume acest act revoltător a stîrnit cele mai vii reacții.

Imediat după difuzarea știrii privind incendiul moscheii Al Aksa, reprezentanți a 24 de țări islamice (Afganistan, Algeria, Guineea, Indonezia, Iran, Irak, Iordania, Kuweit, Liban, Libia, Malayezia, Mali, Mauritania, Maroc, Pakistan, Arabia Saudită, Somalia, Yemenul de Sud, Sudan, Siria, Tunisia, Turcia, R.A.U., Yemen), au adresat secretarului general al Națiunilor Unite, U Thant, și președintelui Consiliului de Securitate, un mesaj în care se protestează împotriva unor astfel de acte și în care se cere ca O.N.U. să ia măsuri urgente pentru anchetarea imparțială a cauzelor incendiului și împiedicarea profanării locurilor sfinte din Ierusalim. „Faptul că acest eveniment revoltător a avut loc în timp ce Ierusalimul se află sub ocupația militară a autorităților israeliene, se spune în mesaj, îngrijorează profund și produce tristețe locuitorilor țărilor noastre. Guvernele și popoarele noastre au certitudinea că mîhnirea lor va fi împărtășită de toate guvernele și de toate popoarele care țin la valorile lor spirituale". Secretarul general al Națiunilor Unite a declarat în răspunsul la mesajul celor 24 de țări islamice : „Sper cu ardoare că împrejurările complete și verificate ale acestui incendiu, dintre cele mai regretabile, vor fi stabilite la timp. Este vorba de o problemă care provoacă Națiunilor Unite și întregii omeniri o îngrijorare a cărei gravitate trebuie să dea de gîndit".

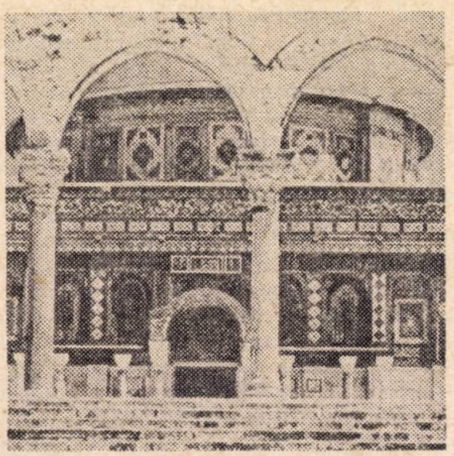

Moscheea Al Aksa

Opinia publică din România dezaprobă cu hotărîre incendierea acestui vechi și venerat monument al civilizației musulmane, act întîmpinat cu indignare în cele mai largi cercuri din lume. În țara noastră, unde se exprimă speranța că împrejurările în care s-a produs incendiul vor fi elucidate iar cei vinovați vor fi pedepsiți corespunzător, este unanim împărtășit sentimentul de respect față de credințele tuturor popoarelor și față de lăcașurile și monumentele lor religioase.

Într-o declarație a Agenției Române de Presă se arată că : „Incendierea moscheii Al Aksa nu poate decît să îngrijoreze datorită consecințelor ei negative, ea nu poate decît agrava încordarea, împiedica rezolvarea problemelor din Orientul Apropiat. Actul acesta arată încă o dată ce urmări negative are menținerea stării de încordare în această parte a lumii. România consideră că trebuie să se aplice rezoluția din noiembrie 1967 a Consiliului de Securitate, să se retragă trupele israeliene din teritoriile arabe ocupate, să se asigure dreptul la existență independentă a fiecărui stat, să se rezolve problemele refugiaților palestinieni și celelalte probleme — corespunzător intereselor popoarelor din această zonă, cauzei generale a păcii.

Consecvent poziției sale binecunoscute față de situația din această parte a lumii, guvernul român consideră că nu trebuie precupețite eforturile în vederea realizării unui climat care să permită rezolvarea tuturor problemelor din zona Orientului Apropiat, în interesul păcii și securității internaționale".

St. T.

Moscheea Al Aksa este unul dintre vechile monumente islamice. Unii istorici consideră că o parte din edificiu a fost construit în primele secole ale erei noastre. Al Aksa (în arabă înseamnă „îndepărtata" — de Mecca) a fost în mare parte construită în secolul VIII e.n. de califul Abd el Malik pentru a marca locul atins de profet în zborul său legendar de la Mecca la Ierusalim. Moscheea Al Aksa, situată la sud de nu mai puțin celebra moschee a lui Omar, este formată din două părți distincte : una inferioară, subterană — o sală de 62 m lungime și 13 m lățime — împărțită în două naosuri prin șiruri de coloane, cele mai admirate fiind patru coloane monolit, al căror capitel este tăiat în formă de frunză de lotus (vechi, spune o legendă, de pe vremea lui Solomon). Moscheea superioară este o adevărată pădure de coloane, iar într-una din cele două galerii (în dreapta și în stînga) există o strană de lemn sculptat, în spatele căreia, în perete, se află o piatră sfîntă musulmană. Moscheea a fost în cîteva rînduri restaurată și — în urmă cu cîțiva ani, victima altui incendiu.

V. V. Giri, după proclamarea rezultatului alegerilor

SEMNIFICAȚII ALE ALEGERILOR PREZIDENȚIALE DIN INDIA

Giri sau Reddy ? Aceasta a fost întrebarea care a împărțit în două partidul de guvernămînt, Congresul Național Indian, în agitata perioadă preelectorală. Din cei 15 candidați care au fost înscriși în listele electorale, numai fostul interimar, Varahagiri Venkata Giri, și președintele Camerei Inferioare, Sanjiva Reddy, urmau să continue practic cursa pentru fotoliul prezidențial, amîndoi colegi de partid, dar reprezentînd tendințe și direcții politice diametral opuse.

Faptul că dintr-un număr mare de candidați numai doi posedau platforma politică aptă să-i aducă într-o asemenea confruntare, iar amîndoi activau sub cupola aceluiași partid, impune o succintă analiză a actualului raport de forțe din cadrul Congresului Național Indian, înființat în 1885 și devenit pe parcurs cel mai important partid politic al țării. Dacă în anul 1947, Congresul Național Indian devenea partid de guvernămînt, avînd ca principale obiective lupta pentru democrație și independență națională, prezentîndu-se în fața populației ca un partid unit, fără tendințe centrifuge, după mai bine de două decenii de activitate, configurația sa internă a avut de suportat mutații sensibile. Nu este vorba de o deplasare a întregului partid spre stînga sau spre dreapta, ci de apariția unor tendințe marcate ale forțelor din interior de a se orienta spre una sau alta din cele două direcții. Practic, o parte a membrilor congresiști a înțeles să continue, în condițiile independenței de stat, lupta pentru introducerea reformelor democratice și a unei politici în favoarea păturilor largi, în timp ce un alt grup, exponenții unei politici antipopulare, de extracție oligarhică și feudal-tradiționalistă, s-a polarizat la dreapta, căutînd, în condițiile determinate de activitatea și prezența lor în același partid, împiedicarea sau anihilarea reformelor cu caracter progresist.

Așadar, Congresul Național Indian a început să includă, și la data alegerilor situația era cum nu se poate mai limpede, două curente opuse prin întreaga lor orientare, dar ambele destul de puternice și aflate într-un oarecare echilibru, posibil de a fi depășit doar prin cîștigarea unor noi aderenți sau simpatizanți. Între aceste două curente s-a dat lupta în actuala repriză electorală, iar victoria aripii progresiste nu este numai simptomatică în perspectivă, dar dezvăluie și girul majoritar pentru o serie de acțiuni politice de pînă acum. Despre ce este vorba ?

Înaintea alegerilor, propunerea primului ministru, Indira Gandhi, conducătoarea aripii democratice a partidului, de a se naționaliza principalele 14 bănci indiene a atras, mai vizibil ca oricînd în trecut, delimitarea deschisă a pozițiilor din cadrul partidului. Reforme democratice mai fuseseră puse în practică și pînă atunci, în dezvoltarea agriculturii și în planificarea industriei, dar naționalizarea băncilor avea o viză precis antioligarhică, întrucît extragerea de sub controlul particular al operațiunilor bancare urma să limiteze serios nu numai libertatea de mișcare a marelui capital autohton, ci și tendința sa de a „coopera" cu cel străin.

Evenimentele care au urmat acestei încercări de reformă sînt cunoscute. Desai, liderul dreptei congresiste, vicepremier și ministru de finanțe, și-a dat demisia, a devenit pe față protagonistul opoziției de dreapta, a organizat o puternică mișcare de baraj, mișcare concretizată repede în lansarea unui candidat pentru alegerile prezidențiale, desemnat în persoana lui Sanjiva Reddy. Nevoit din rațiuni de partid să-l accepte pe Reddy ca pretendent „oficial" al partidului pentru fotoliul prezidențial, după cum a acceptat demisia lui Giri din postul de președinte interimar al Indiei, primul ministru nu a renunțat totuși la hotărîrea de a pune în practică proiectul naționalizării bancare. Și, într-adevăr, în tensiunea preelectorală, cînd impunerea unui candidat era, în special în acel moment, un „alibi" în vederea anihilării naționalizării și a despărțirii deschise de stînga congresistă, reforma bancară, susținută de toate forțele progesiste, de Partidul Comunist Indian, de masele largi populare, a devenit fapt real, fiind, în cele din urmă, votată în parlament. Așadar, la sfîrșitul primului act dinaintea alegerilor, guvernul putea intra în lupta electorală propriu-zisă cu o victorie politică și administrativă netă, urmînd să asigure, din acest moment, valabilitatea de perspectivă a reformei. Cum era însă posibilă aceasta ?

Numai prin desemnarea unui candidat a cărui orientare politică să sprijine în continuare această măsură și resorturile de unde a pornit ea. Acesta nu putea fi Reddy, care, susținut de Desai, dar și de partidele de dreapta „Ian Sangh" și „Swantantra", ar fi imprimat, o dată ajuns președinte, un cu totul alt curs politicii țării. Candidatul, care avea capacitatea să confere un curs pozitiv reformelor începute a fost ales de primul ministru în persoana lui Varahagiri Venkata Giri, a cărui demisie o primise în etapa în care acceptarea de complezență a lui Reddy drept candidat oficial fusese o mișcare de scurtă conjunctură. În momentul în care Indira Gandhi a anunțat că va lupta în campania electorală pentru Giri, fireste, dreapta a suferit o gravă lovitură.

Reacția la acest „șoc" a fost reprezentată de tentativa unor lideri congresmeni de dreapta de a-i administra primului ministru o sancțiune disciplinară, sub argumentul că acesta nu „susține cum ar fi necesar" candidatul oficial al Congresului Național Indian, adică pe Sanjiva Reddy. Nimic mai concludent pentru despărțirea aripii drepte de resursele democratice ale partidului de guvernămînt, decît această manevră a ei care, în ajunul campaniei electorale, a însemnat un atac împotriva aripii progresiste a partidului învinuită de „înstrăinare" și „anticongresism". Desigur, „înstrăinarea", nu de partidul de guvernămînt, ci de direcțiile politice pe care dreapta a încercat să le impună, a stîrnit tot felul de regrete, dintre care cel al președintelui Congresului Național Indian, Nijalingappa, care a declarat după alegeri : „Cred că noul președinte ales va acționa loial, dar regret că o mare parte a congresiștilor nu și-au făcut datoria și au votat împotriva propriului candidat", este cel mai recent. „Propriul" candidat, după cum s-a văzut, nu a fost unul singur, iar victoria lui Giri a însemnat în fond că tentativa dreptei nu s-a bucurat de nici un succes, datorită puternicului front comun organizat de stînga congresistă precum și a sprijinului larg acordat de forțele de stînga din afara C.N.I., inclusiv a Partidului Comunist Indian.

Faptul că Varahagiri Venkata Giri a devenit, pentru următorii 5 ani, președintele Indiei, consemnează continua întărire a aripii progresiste a C.N.I. Dar nu numai atît. Victoria sa marchează, în același timp, în situația existenței unor dispute dîrze între stînga și dreapta congresistă (fapt care a necesitat un al doilea tur de scrutin) posibilitatea unor coaliții cu forțele de stînga din afara partidului de guvernămînt. Este limpede că alegerile au probat tocmai valabilitatea acestei platforme politice. Observatorii politici apreciază tocmai în baza evoluției de pînă acum că, fără o largă bază de masă, a unor puternice coaliții între stînga congresistă și celelalte forțe de stînga, aripa partidului condusă de primul ministru se va vedea, în situațiile cheie de concretizare a unor noi reforme, în fața barajului opoziționist de dreapta. Or, tot practica politică demonstrează, de pildă, că în statele în care C.N.I. se află la putere în guvernele locale în coaliție cu partidul comunist, reformele democratice nu întîmpină dificultățile existente în acele state în care liderii progresiști ai C.N.I. se află în echilibru cu liderii dreptei congresiste.

Faptul că la Delhi și în alte orașe ale Indiei păturile largi ale populației și-au demonstrat simpatia în urma alegerii lui Giri ca președinte conferă un sens larg declarației sale : „Victoria în alegeri nu este victoria mea, ci a tradițiilor democratice ale partidului". Retrospectiva acestor tradiții evocă în comentariile observatorilor și perspectiva stabilirii unei tradiții de luptă comună cu toate forțele progresiste ale Indiei de astăzi, în vederea lărgirii albiei dezvoltării pe care țara s-a angajat „înainte, prin puterea tinereții", după cum a subliniat Indira Gandhi la marele miting din Delhi, ținut imediat după anunțarea rezultatelor alegerilor.

Radu BUDEANU

Marcelino DOS SANTOS

președinte în exercițiu al Consiliului Mișcărilor de Eliberare Națională din coloniile portugheze, membru al Consiliului Prezidențial al C. C. al Frontului de Eliberare din Mozambic

„Voința de libertate, factor fundamental al conștiinței noastre naționale"

Marcelino dos Santos, unul dintre principalii lideri ai puternicei mișcări de eliberare din coloniile portugheze, a fost de curînd oaspete al țării noastre cu prilejul celui de al X-lea Congres al P.C.R. La solicitarea revistei „Lumea", domnia-sa a avut amabilitatea să răspundă la cîteva întrebări adresate de trimisul nostru la Alger, Corneliu Vlad.

— Ați reprezentat la Congresul al X-lea al P.C.R., împreună cu Amilcar Cabral și Agostinho Neto, mișcarea de eliberare națională împotriva colonialismului portughez.

— Da, și pot spune că pentru noi aceasta a însemnat un fapt cu totul deosebit, din mai multe puncte de vedere. Felul în care s-au desfășurat lucrările congresului dv. a reprezentat pentru noi o experiență foarte utilă în ceea ce privește propria noastră luptă. O experiență deosebit de utilă deși noi, militînd, ca și dv., pentru triumful acelorași idealuri înalte, o facem în condiții proprii, specifice.

— Vă rog să vă referiți succint la condițiile concrete ale luptei anticolonialiste din Mozambic și la obiectivele FRELIMO.

— FRELIMO pune la baza programului său realizarea unității naționale. Noi vrem să regrupăm toate forțele care sînt interesate în eliberarea de sub colonialism. Intrucît susținem această luptă pentru a asigura realizarea intereselor *fundamentale* ale maselor populare, obiectivele noastre sînt și de ordin social. Scopul nostru final este deci eliberarea completă — națională și socială — a poporului mozambican. Pentru a-l atinge, ne bazăm pe masele largi populare, în primul rînd pe cele muncitoare — de la orașe și sate. In fruntea luptei se află un front cu o cuprindere largă, tocmai pentru a putea permite, practic, angajarea întregii țări în bătălia pentru independență. Avem, deci, datoria să respectăm și să impunem respectarea intereselor vitale ale fiecăruia din componenții și componentele acestei mișcări. Studiem, de aceea, cu o atenție deosebită realitățile concrete ale țării noastre, folosim toate posibilitățile specifice de care putem beneficia pentru a contribui la succesul nostru cu un ceas mai devreme.

— Care sînt principalele forțe sociale componente ale FRELIMO ?

— Grosul forțelor noastre îl reprezintă masele muncitoare din mediul rural, tovarășii noștri țărani. Clasa muncitoare de la orașe este în Mozambic încă puțin numeroasă, dar aportul ei, în continuă creștere, are pentru noi o importanță particulară.

— Iar în ceea ce privește elementele coaliției colonialiste din Mozambic, care este ponderea colonilor de origine portugheză din țară, raporturile lor cu Lisabona ? In Angola, de pildă, după unele aprecieri, în cazul cînd regimul din metropolă ar trebui să cedeze, perpetuarea orînduirii opresive ar urma să fie asigurată de o minoritate albă „à la rhodesienne", a colonilor portughezi.

— Noi apreciem că în Mozambic nu există o posibilitate reală pentru o acțiune de acest fel a colonilor. Voința minorității albe — dacă ar exista — n-ar avea la noi șanse de reușită. Coloniii veniți aici de peste mare nu se simt destul de puternici în Mozambic pentru aceasta. Regimul colonial de la Laurenço Marques își pune speranțele mai ales în coaliția forțelor retrograde de la Lisabona, Salisbury și Pretoria. Interese tot mai mari au în Sudul Africii, după cum știți, principalii membri ai N.A.T.O. Toți aceștia consideră că doar o putere „albă" le-ar putea satisface interesele. Evident, pentru ei și un eventual regim al colonilor este o putere „albă". După această logică, ipoteza este probabilă, însă, după părerea noastră, ea nu e realizabilă.

— Care este actuala situație pe fronturile de luptă ?

— Am eliberat deja două cincimi din teritoriul național, dar lupta noastră îmbrățișează o treime din suprafața țării ; acțiunile patriotice se desfășoară în provinciile Cabo Delgado, Niassa și Tete.

— Este firesc, deci, ca, în zonele eliberate, FRELIMO să desfășoare o activitate de consolidare a puterii sale, de construcție și dezvoltare care, s-ar putea spune, constituie embrionul viitoarei politici interne a Mozambicului independent.

— Eforturile noastre merg astăzi, în primul rînd, în direcția intensificării, generalizării luptei în toate regiunile țării. În zonele ocupate încă de colonialiști există toate condițiile ca acțiunile noastre armate să evolueze cu succes. In regiunile eliberate ne consolidăm activitatea în sensul creării unor condiții mai bune pentru desfășurarea luptei generale și, în același timp, în sensul îmbunătățirii condițiilor de viață liberă a mozambicanilor. Sarcinile noastre în domeniul producției, educației, asigurării sănătății vizează ameliorarea continuă a existenței oamenilor și, concomitent, sporesc mijloacele noastre proprii de a purta lupta. (Mai ales în ceea ce privește asigurarea cu hrană și îmbrăcăminte).

Am instalat școli primare în toate zonele eliberate, centre sanitare pe lîngă toate taberele militare. Trebuie să facem față însă unor dificultăți mari în ceea ce privește lipsa de material didactic, medicamente, cadre. In multe școli există un singur învățător, care este nevoit să se ocupe de 500 de elevi. Ne preocupăm, în paralel, de sporirea numărului cadrelor didactice, de creșterea calificării lor. Organizăm anual cursuri de perfecționare a institutorilor.

— FRELIMO duce o luptă de eliberare națională ; ce ne puteți spune despre evoluția conștiinței naționale a poporului din Mozambic, despre progresele realizate în procesul unității dv. naționale ?

— Noi sîntem pe drumul ascendent care duce de la trib la naţiune. Două categorii, prima anacronică, deci condamnată la dispariţie, cealaltă — cadru istoric viguros, unde va trebui să se realizeze — şi se realizează deja, — aspiraţiile profunde ale tuturor celor ce trăiesc în spaţiul mozambican. Primul pas în acest sens este, evident, angajarea directă în lupta de eliberare naţională. A-ţi manifesta voinţa de libertate, a avea conştiinţa că se impune răsturnarea neîntîrziată a regimului de asuprire care este unul şi acelaşi pentru noi toţi şi că efortul singular este condamnat la eşec — iată principalii catalizatori ai conştiinţei noastre naţionale. Evident, momentul în care îţi dai seama de necesitatea luptei comune (trebuie spus că noi am avut experienţe tragice atunci cînd s-a nesocotit acest lucru) nu coincide în mod automat cu momentul afirmării din plin a conştiinţei naţionale, dar este un bun punct de plecare pentru a ajunge aici. In cadrul FRELIMO noi căutăm să ţinem seama de interesele comune, generale, ale poporului mozambican şi de interesele specifice ale fiecărei grupări etnice din cadrul său.

— Se poate spune, aşadar, că actuala formă de conducere supremă a FRELIMO, Consiliul prezidenţial, compusă din trei membri, cu puteri egale, reflectă şi preocuparea pentru asigurarea unui caracter etnic larg reprezentativ în acest for ?

— Da, dar nu este vorba numai de atît. Am decis crearea Consiliului prezidenţial în credinţa că este o soluţie adecvată pentru a face faţă golului imens lăsat de dispariţia regretatului nostru preşedinte, dr. Mondlane. Rolul jucat de el în formarea şi consolidarea FRELIMO a fost deosebit de mare ; la moartea sa, conducătorul nostru ne-a lăsat o grea moştenire, o grea responsabilitate.

— Ce se ştie astăzi precis despre circumstanţele asasinării dr-ului Mondlane ?

— Precis, doar faptul că a fost ucis la sediul FRELIMO de la Dar-es-Salaam, de explozia unei bombe plasate într-un colet cu cărţi.

Idealurile pentru care a luptat dr-ul Mondlane însufleţesc pe militanţii FRELIMO în întreaga lor activitate. Am solicitat lui Marcellino dos Santos să ne vorbească despre pregătirea politică a militanţilor frontului.

— Doresc să mă limitez în răspunsul meu amintind deocamdată numai cuvintele spuse mai de mult de Cabral : „Astăzi, universitatea noastră este, în primul rînd, cîmpul de luptă".

Vă spuneam la început că lucrările Congresul al X-lea al P.C.R. au constituit pentru noi o bună experienţă. Aş vrea să adaug că am fost impresionat de poziţia adoptată de P.C.R. faţă de lupta noastră de eliberare, cît şi de atenţia şi de importanţa acordată de România mişcărilor de independenţă naţională din Africa.

— Participarea la Congresul al X-lea coincide cu cea dintîi vizită a dv. în România ?

— Nu, dar România a fost prima ţară socialistă pe care am cunoscut-o în mod direct. Aceasta s-a întîmplat în 1953, cînd am sosit la Bucureşti pentru a participa la Festivalul Mondial al Tineretului şi Studenţilor. Pot, de aceea, să remarc şi să evaluez în linii mari amploarea progreselor realizate de dv. în această perioadă. Din păcate, recenta mea vizită a fost prea scurtă, n-am putut vedea la faţa locului prea multe din realizările dv., pe care, cu toate acestea, le cunosc.

Două hotărîri diferite, dar cu efect comun

Pentru un timp, situaţia politică şi diplomatică saigoneză pare determinată de recentele hotărîri luate la Washington şi la Saigon, în aparenţă diferite dar cu un numitor comun evident. Această opinie, împărtăşită de observatorii şi comentatorii politici din capitala sud-vietnameză, se bazează pe schimbările produse în componenţa administraţiei saigoneze şi pe decizia luată la Washington de a amîna noi retrageri de trupe din Vietnamul de sud.

Demisia şefului cabinetului saigonez, Tran Van Huong, trădează gravitatea crizei regimului. Alegerea generalului Tran Thien Khiem în funcţia de premier este semnificativă pentru linia ce pare a fi prevalat pentru moment în sînul dezbinatei clici instalate în fruntea administraţiei. „Chiar dacă Thien Khiem va forma — prezumtiv vorbind — un cabinet compus în exclusivitate din miniştri civili, comentează agenţia «France Presse», se impune constatarea că, în realitate, cei ce vor conduce vor fi trei generali : Thieu, Ky şi, mai nou, Khiem".

Formarea noului guvern şi desemnarea celui care o va pune în practică — consecinţele imediate — au fost, de fapt, scopurile demisiei lui Tran Van Huong. Comunicatul scurt anunţîndu-i demisia lăsa destul de incertă problema dacă renunţase el însuşi la funcţia de premier, sau dacă acceptase gestul la cererea preşedintelui Thieu. Ceea ce nu este de natură să schimbe, la Saigon, convingerea politicienilor că fostul profesor de botanică, în vîrstă de 65 de ani — Van Huong — a fost, de fapt, obligat să părăsească înalta funcţie de premier. Divergenţele între Thieu şi premierul demis erau, de altfel, cunoscute : preşedintele dorea să coopteze în guvern personalităţi de care era sigur, dar care erau ostile lui Huong ; premierul, invocînd dificultăţile economice, insista pentru menţinerea unor „tehnicieni". Acestea constituiau rivalităţi de natură să întreţină şi să amplifice permanent animozitatea dintre cei doi, determinînd, în plus, o înăsprire a situaţiei politice interne.

Retragerea lui Van Huong reprezintă, prin urmare, epilogul unuia din capitolele crizei politice declanşate luna trecută în cadrul cabinetului saigonez, prin anunţarea intenţiei de a se recurge la o remaniere guvernamentală pentru a se putea face faţă „situaţiei prezente". Opticile diferite asupra modului de realizare concretă a actului preconizat au detaşat cel puţin două grupări în cadrul regimului marionetă, rivalităţile şi divergenţele oscilînd între alternativa unei remanieri în sensul „politizării" (altfel spus, militarizării) cabinetului, şi cea a alcătuirii unui „cabinet tehnic". Preşedintele Thieu a recurs, în cele din urmă, la o aparentă a treia soluţie — mai sigură — a facilitării demisiei lui Van Huong (adept al alternativei secunde) şi desemnarea unei persoane apropiate pentru formarea noului guvern.

Deşi circulă şi opinia că preferinţa pentru Tran Thien Khiem nu ar marca decît o simplă schimbare a gărzii, mai acceptată este părerea că desemnarea generalului Khiem trădează tendinţa de militarizare a cabinetului, deci, implicit, excluderea elementelor ce s-ar opune acestor direcţii. Un argument îl oferă însăşi activitatea anterioară a lui Thien Khiem, care, în fostul guvern, a funcţionat ca ministru de interne, remarcîndu-se, în această calitate, şi prin campania lansată împotriva unor personalităţi politice sud-vietnameze favorabile negocierilor cu forţele patriotice.

Într-o declaraţie dată publicităţii de delegaţia R. D. Vietnam la conferinţa de la Paris în problema Vietnamului se atrăgea atenţia că noul premier instalat în fruntea regimului de la Saigon reprimă persoanele care se pronunţă pentru pace, independenţă şi neutralitate în Vietnamul de sud.

Ca fiind împotriva păcii este apreciată şi hotărîrea Administraţiei S.U.A. de a amîna reducerea efectivelor de trupe în Vietnamul de sud. În ultima sa ediţie săptămînală, „New York Times" consideră cele două acţiuni întreprinse de Washington şi, respectiv, de Saigon, „contrare căutării păcii" : „Sînt de rău augur pentru pacea în Vietnam amînarea de către preşedintele Nixon a hotărîrii sale privind o nouă retragere a trupelor americane şi faptul că preşedintele Thieu şi-a ales un general pentru a înlocui un civil în funcţia de prim-ministru". Apreciind că cele două hotărîri de la Washington şi Saigon sînt „îngrijorătoare" şi „revelatoare", ziarul scrie că ele „întorc spatele oricărei reglementări paşnice".

Considerînd cele două evenimente din punct de vedere al consecinţelor lor diplomatice, unii observatori politici şi comentatori de presă au reţinut cu interes aprecierile fostului şef al delegaţiei americane la Paris, Averell Harriman : „Nu cred că putem aborda cu seriozitate negocierile (de la Paris — n.n.), atîta timp cît nu sîntem dispuşi să acceptăm situaţia de fapt, atît din punct de vedere militar cît şi politic". Impasul convorbirilor de la Paris în problema Vietnamului nu va fi în orice caz depăşit prin hotărîri de genul amînării retragerii trupelor americane din Vietnamul de sud.

Unghiurile de perspectivă din care pot fi apreciate ultimele decizii de la Washington şi Saigon scot în evidenţă, în primul rînd, necesitatea renunţării la ideea „negocierilor de pe poziţii de forţă", infirmată zilnic de înfrîngerile suferite în Vietnamul de sud pe plan militar şi de respingerea ei la masa convorbirilor de la Paris. Prezenta amînare a retragerii de noi trupe nu numai că întîrzie programul preconizat de Statele Unite în acest sens, care stabilea cifra de retragere de 100 000 de militari pînă la sfîrşitul anului în curs şi a tuturor forţelor terestre intervenţioniste pînă la sfîrşitul anului 1970, dar pune la îndoială autenticitatea intenţiei americane. Numirea noului premier în persoana generalului Thien Khiem dezvăluie, la rîndul ei, incapacitatea şi refuzul autorităţilor saigoneze de a face, pe plan intern, un pas realist în direcţia satisfacerii revendicărilor populaţiei sud-vietnameze.

Anca VOICAN

Reconstrucția unei porțiuni de cale ferată

Pe ogoarele unei cooperative agricole din provincia Vinh Phu

reportaj pe glob

URIAȘ FLUVIU DE ENERGII

Adrian Ionescu

„... În ziua aceea, puternicul cuceritor al pămînturilor noastre se înspăimîntă. Văzu ieșind din apele fluviului Lô, înconjurat de o aureolă strălucitoare de lumină, un gigant ce domina cu statura sa valurile dezlănțuite. «Sînt geniul acestui pămînt, în zadar vei încerca să mă învingi» — se auzi vocea de tunet a uriașului, care dispăru apoi din fața sa. Străinul venit de departe a ridicat altare și trei zile la rînd a încercat să-l îmbuneze. Răspunsul uriașului a fost numai un uragan ce a spulberat totul din calea sa. «Acest pămînt aparține unei forțe mai puternice decît mine» — și-a spus cel care crezuse că prin forță va putea cuceri țara, gîndind că niciodată nu o să-l poată stăpîni și că va trebui să plece înapoi, departe, de unde a venit...".

Am amintit această legendă vietnameză deoarece mi se pare că ea dezvăluie una din trăsăturile caracteristice ale poporului vietnamez : încrederea în forțele sale, convingerea nestrămutată că în lupta sa dreaptă este de neînvins în fața oricărui cotropitor străin, oricît de puternic ar fi el. De altfel, țăranul vietnamez, atît de legat de ogorul său smuls cu trudă naturii, nu și-a părăsit niciodată așezarea decît pentru a alerga la chemarea țării amenințată de invazia străină. În toată istoria sa milenară, acest popor nu a purtat decît războaie de apărare a ființei sale naționale, războaie purtate cu tenacitate, pînă la victoria finală. Apărarea patriei a devenit pentru vietnamezi, în cele mai grele momente ale istoriei lor, suprema rațiune de a exista. Memoria poporului a imortalizat pe eroii celor peste 20 de mari războaie de apărare a țării. După zece secole de luptă, la sfîrșitul primului mileniu al erei noastre, regatul Au Lac a devenit un stat puternic și independent, care a rezistat pînă în secolul XIX oricăror încercări.

Chiar și războiul colonialist de cucerire de la jumătatea secolului trecut, război ce a coincis cu criza și destrămarea statului feudal vietnamez, a reprezentat de fapt o perioadă de lungi bătălii ce nu au contenit pînă după 1910. Penetrația străină se limita încă, după 40 de ani de grele lupte, la bogatele cîmpii ale deltelor de nord și sud și ale litoralului. Autorul istoriei expediției franceze în Cochinchina, Pallu de la Barrière, martor ocular al evenimentelor acelei epoci, recunoștea cu un sentiment de admirație față de locuitorii acestei țări : „Insurecția pare să țîșnească din pămînt... fapt este că centrul rezistenței se află pretutindeni, subdivizat la infinit, aproape tot de atîtea ori cîți oameni există..." Iar scriitorul-patriot, Nguyen Dinh Chieu, el însuși numărîndu-se în rîndul luptătorilor de atunci, a imortalizat în memoriile sale devenite celebre, figura patrioților vietnamezi : „Aceștia nu erau soldați care făceau din practica războiului o meserie a lor ; simpli locuitori ai satelor și fermelor, ei au devenit voluntari din dragoste de patrie... Uniforma lor era de fapt un strai din țesătură grosolană ; drept armă aveau doar o suliță de bambus... Plecau la asalt sfidînd inamicul, fără frică de gloanțe". „Rebelii nu se lăsau intimidați nici de proiectilele de artilerie, nici de salvele de foc ale infanteriei" — astfel omagia un francez eroismul înaintașilor luptătorilor vietnamezi de astăzi.

Din această istorie zbuciumată a izvorît și înțelepciunea unei cugetări pe care am auzit-o în repetate rînduri în timpul șederii mele în R.D. Vietnam : „Cunoscîndu-ne trecutul, înțelegem mai bine prezentul, ni se dezvăluie mai limpede viitorul". Într-adevăr, numai cunoscînd trecutul acestui străvechi popor, mîndru și brav, înțelegem mai bine epopeea luptei de aproape trei decenii pentru reîntregirea și recucerirea libertății țării. În pragul zilei de 2 septembrie, la a cărei sărbătorire ia parte din toată inima și poporul român, cinstind ziua națională a poporului frate vietnamez, evocarea istorică ne oferă posibilitatea de a înțelege resursele inepuizabile ale luptei de peste un sfert de veac purtată de poporul vietnamez pentru libertatea și independența patriei sale .

■

Insurecția din august, ce a culminat cu proclamarea solemnă la 2 septembrie 1945 a Republicii Democrate Vietnam, a fost urmată de grele încercări. Independența atît de greu recucerită a trebuit din nou să fie apărată în cursul a nouă ani de intervenție a corpului expediționar colonialist francez. Acordurile de la Geneva din 1954, ce recunoșteau poporului vietnamez drepturile sale sacre — suveranitate, independență națională și integritate teritorială, dreptul de a hotărî singur asupra soartei sale, au fost nesocotite deliberat de cercurile imperialiste din Statele Unite ale Americii în partea de sud a statului, linia armistițiului de la paralela 17 fiind transformată, contrar spiritului acestor documente, într-un hotar artificial ce știrbea unitatea unei țări. Aceasta, într-un moment cînd se recunoștea că dacă s-ar fi organizat alegeri

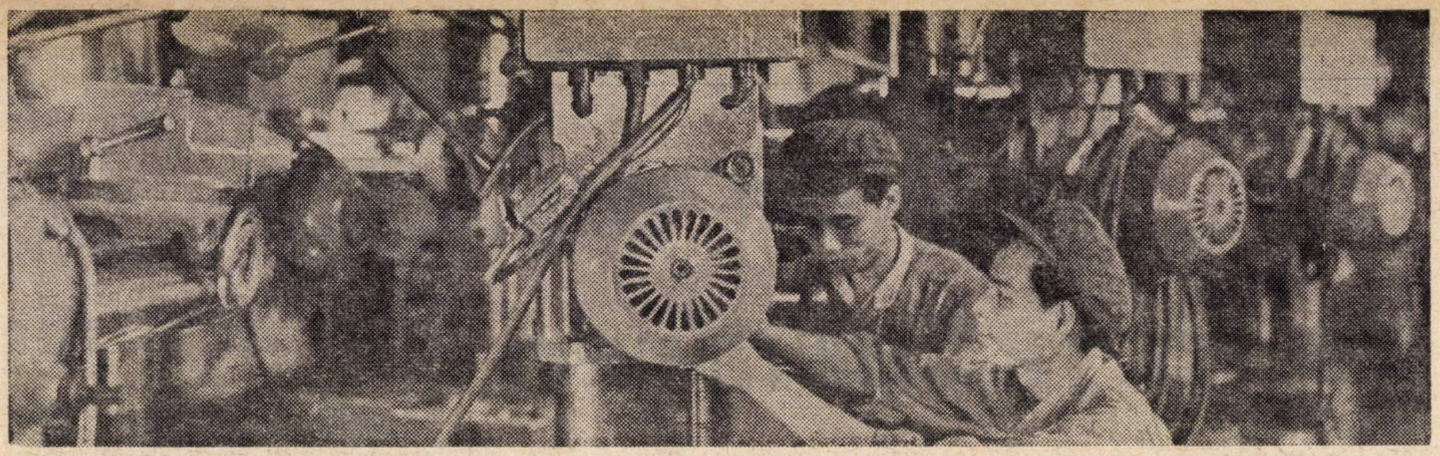

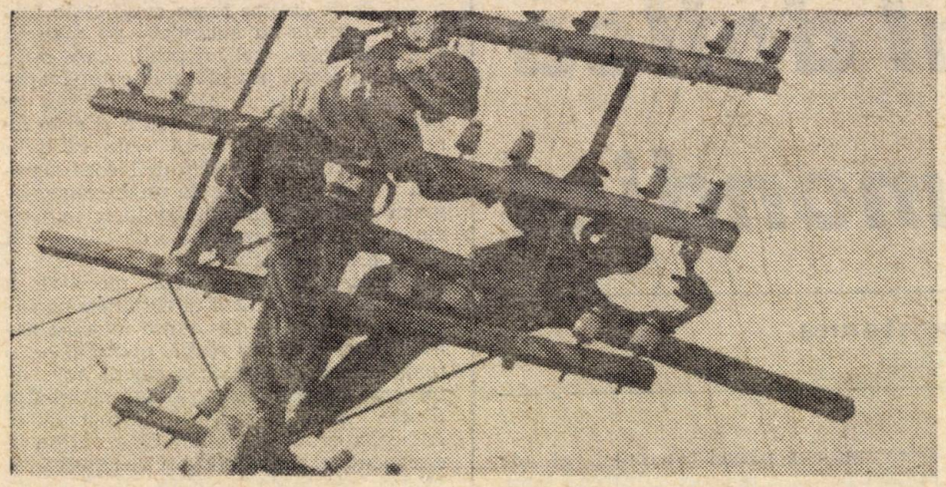

Într-o uzină constructoare de mașini din Hanoi

Arterele energetice ale țării au continuat să pulseze în orice condiții

generale pe întreg teritoriul vietnamez, așa cum se stipulase la Geneva, majoritatea zdrobitoare a voturilor ar fi fost acordate președintelui Ho Și Min. Voinței unui întreg popor i s-a opus forța armelor, aspirațiilor sale legitime, intervenția corpului expediționar al S.U.A. Imperialismul american a declanșat o agresiune brutală, fără precedent. Și iată că poporul vietnamez este nevoit să lupte de aproape mai bine de un sfert de secol. O generație întreagă s-a născut, a crescut și a trăit luptînd. Mulți și-au pierdut viața pentru această zi a împlinirii năzuințelor. Jertfa lor a apropiat însă tot mai mult clipa în care cauza dreaptă a poporului vietnamez va triumfa pe deplin.

Elaborat cu minuțiozitate, planul escaladei războiului aerian îndreptat împotriva R. D. Vietnam, a intervenției armate în Vietnamul de sud a unui corp expediționar de peste o jumătate de milion de oameni, dotat cu o tehnică militară ultramodernă, a omis un element primordial : forța morală a poporului vietnamez. Nimic mai grăitor în acest sens decît bilanțul anilor de agresiune străină. În R. D. Vietnam, încetarea necondiționată a bombardamentelor americane consemna nu numai eșecul pe plan militar al războiului aerian, concretizat și în cele peste trei mii de avioane doborîte, dar și imposibilitatea Statelor Unite de a-și atinge scopurile strategice : paralizarea economiei și a transporturilor R. D. Vietnam, înfrîngerea voinței de luptă a poporului vietnamez. În fiecare fază a escaladei, cuvîntul hotărîtor l-au avut pînă la urmă, muncitorii și militarii vietnamezi. Nici un pod din cele cinci mii vizate sistematic de aviația americană nu a fost scos din folosință mai mult de două-trei săptămîni. Niciodată, aviația americană nu a putut cuprinde în aceeași zi sau noapte toate arterele de transport. În timp ce una sau mai multe șosele erau atacate, coloanele se răspîndeau pe zeci de drumuri reparate sau nou construite, iar pe altele brigăzile de șoc astupau craterele, deschizînd cale liberă circulației. Sutele de mii de tone de bombe lansate asupra obiectivelor economice și centrelor din R. D. Vietnam nu își găsesc termen de comparație decît în forța explozivă folosită de aviația americană în tot cursul celui de-al doilea război mondial.

Economia R. D. Vietnam a supraviețuit, însă ; mai mult — s-a dezvoltat în pofida unor condiții neînchipuit de grele. „Sîntem fericiți să constatăm — remarca primul ministru Pham Van Dong — că în focul războiului progresele în producție și construcții au fost uneori chiar mai nete decît în timp de pace și că realizările cele mai remarcabile au fost obținute în regiunile cele mai încercate". Marile întreprinderi dispersate au continuat să producă, în timp ce mii de mici ateliere au fost organizate la sate în vederea asigurării pe loc a reparațiilor, a necesităților agriculturii în utilaje simple și instrumente, precum și a nevoilor de fiecare zi ale populației. Iar astăzi, toată această industrie a rămas pe loc și se dezvoltă în continuare, în vreme ce în clădirile reconstruite ale vechilor întreprinderi evacuate de la orașe sînt instalate noi echipamente și utilaje. Întrecerea pentru obținerea a cinci tone de orez la hectar, în cursul a două recolte, care nu a încetat nici în timpul celor mai aprige perioade de bombardamente, a cîștigat în prezent în amploare. Într-o atmosferă de muncă eroică ritmurile economiei vietnameze se amplifică neîncetat, fenomen ilustrat recent și de cele 7 procente ale sporului realizat în primele șase luni ale acestui an față de producția înregistrată în perioada corespunzătoare a lui 1968, sau de faptul că suprafața cultivată cu orez de primăvară a crescut cu 110 000 de hectare.

În focul celor mai grele încercări, pe care le-a depășit cu succes, R. D. Vietnam, țară socialistă, independentă și suverană, a demonstrat superioritatea noii orînduiri, vitalitatea și capacitatea ei de a învinge orice greutăți, trăinicia cuceririlor istorice ale poporului vietnamez. Nimic nu a putut împiedica Nordul să devină spatele sigur, de nădejde, tot mai puternic, al Sudului luptător. Aici, în Vietnamul de sud, Statele Unite au angajat treptat, din 1961 și pînă în prezent, 68 la sută din infanteria și parașutiștii aflați sub arme, mai mult de 32 la sută din aviația tactică, 66 la sută din portavioanele lor. Și totuși, patru cincimi din teritoriul țării aparțin forțelor patriotice, sînt administrate și conduse de o putere populară legal constituită, avînd în frunte Guvernul revoluționar provizoriu al Republicii Vietnamului de sud.

Realitate însuflețitoare a zilelor noastre, cînd raportul de forțe pe plan mondial s-a modificat radical în favoarea socialismului, păcii și progresului, lupta plină de victorii a patrioților vietnamezi a oferit omenirii pilda vie a invincibilității unui popor care luptă pentru libertatea sa. Poporul nostru, care în decursul istoriei sale s-a ridicat în nenumărate rînduri împotriva asupririi străine, a fost permanent alături de țara frățească socialistă R. D. Vietnam, în lupta sa împotriva agresiunii imperialiste, a intervenției armate a Statelor Unite. Afirmîndu-și consecvent solidaritatea sa militantă, poporul român a acordat și va acorda întregul său sprijin internaționalist, material, moral, politic și diplomatic cauzei drepte a poporului vietnamez, pînă la victoria deplină împotriva agresorului.

Nici o forță nu va putea întoarce eroicul popor vietnamez de pe calea pe care a pășit acum 24 de ani, în acea zi de început de septembrie.

...Din adîncurile unui imens fluviu de energii umane dăruite cu pasiune muncii și luptei pentru salvarea națională, s-a ridicat în acești ani forța poporului ce a înspăimîntat și în trecut pe cotropitorii pămîntului vietnamez. Peste secole, înțelepciunea legendei despre forța oamenilor acestor meleaguri reamintește o realitate inexorabilă : *„În zadar vei încerca să mă învingi"*. Ca și în trecut, cei ce încalcă pămîntul acestui popor trebuie să se reîntoarcă acolo de unde au venit.

30 de ani de la izbucnirea celui de-al doilea război mondial

Cristian Popișteanu
doctor în istorie

În acest început de toamnă 1969, o idee străbate vechiul continent — ideea de cooperare și securitate. Deși ancorate profund în vremurile de astăzi, ideea și efortul națiunilor de a consolida pacea europeană constituie o replică dată istoriei care în secolul nostru a văzut două conflagrații mondiale pornite de pe acest continent. Și judecînd după atît de numeroasele și profund semnificativele luări de poziții pe coordonatele securității și cooperării europene, judecînd după suflul viguros și largile ecouri ale inițiativelor statelor socialiste — București 1966 și Budapesta 1969 — pentru așezarea relațiilor dintre țările europene pe bazele statornice ale înțelegerii și colaborării clădite pe principiile independenței și suveranității, egalității în drepturi, neamestecului în treburile interne, avantajului reciproc — efortul acesta se referă la guverne și parlamente, la personalități proeminente și la medii diferite din opinia publică. Și acest efort este întru totul corespunzător voinței popoarelor de a nu mai vedea hecatombele războaielor pe continent, de a frîna și înlătura reziduurile acelei nefaste politici de „război rece" și încordare care a început prin crearea N.A.T.O. și a bazelor militare pe teritoriile altor state, prin cursa înarmărilor și înfruntările de pe poziții de forță.

Desigur, astăzi în Europa occidentală acționează încă forțe militariste, reacționare, în diferite țări, printre care și în R. F. a Germaniei, unde există un partid neonazist, cercuri militariste și revanșarde care, în pofida învățămintelor istoriei, caută să continue vechea politică a imperialismului german ce a adus uriașe prejudicii poporului german și întregii lumi, infectează atmosfera politică cu ideile lor nefaste, ostile păcii și securității popoarelor. Împotriva politicii promovate de cercurile imperialiste, reacționare se ridică însă uriașe forțe social-politice, largi mișcări democratice și progresiste, personalități de frunte ale vieții publice, cercuri politice realiste, pături tot mai largi ale opiniei publice, popoarele întregii lumi, care nu au uitat tragediile provocate de fascism și care își exprimă cu hotărîre voința de a nu mai îngădui repetarea tragediilor trecutului, de a dejuca planurile cercurilor agresive, de a întrona un climat de pace și securitate propice progresului omenirii, libertății popoarelor.

Atunci cînd în Europa de astăzi, cu realitățile ei istoricește configurate după al doilea război mondial, asistăm la multiple acțiuni pentru dezvoltarea relațiilor dintre toate statele continentului, atunci cînd vedem cum își croiește drum înțelegerea axiomei că securitate înseamnă în primul rînd renunțarea la politica de forță, înseamnă curmarea încercărilor cercurilor imperialiste de a se amesteca în viața altor popoare, sîntem martorii unui dialog tot mai viu care permite abordarea marilor probleme într-un chip nou. Și acesta ni se pare — în condițiile în care forțele socialismului și progresului își vădesc ascensiunea pe arena mondială — a fi un bun și eficace răspuns la învățămintele istoriei, care au consacrat odată pentru totdeauna prăbușirea celui de al treilea Reich german prin victoria popoarelor coaliției antihitleriste — în cadrul căreia contribuția hotărîtoare la zdrobirea nazismului și la eliberarea Europei a adus-o Uniunea Sovietică.

PRELUDIILE AGRESIUNII

„După opinia Tribunalului, evenimentele din zilele imediat premergătoare zilei de 1 septembrie 1939 demonstrează hotărîrea lui Hitler și a asociaților săi de a-și pune în aplicare intenția declarată de a invada Polonia cu orice preț, în pofida oricăror apeluri... Tribunalul este pe deplin edificat de evidența faptului că războiul provocat de Germania împotriva Poloniei la 1 septembrie 1939 a fost în cea mai mare măsură plănuit ca un război agresiv" (The Outbreak of the second World War — ed. D.C. Herth, London). Este un fragment din sentința pronunțată de Tribunalul internațional de la Nürnberg în toamna anului 1946. Stabilind responsabilitatea nazismului pentru crimele împotriva păcii și umanității, Tribunalul a consacrat-o și pe cale juridică pentru prima oară în istoria omenirii.

Agresiunea împotriva Poloniei rămîne înscrisă în analele secolului XX drept momentul declanșator al celui de-al doilea război mondial — de la a cărui izbucnire se împlinesc în aceste zile 30 de ani — care, cu cei 40 de milioane de morți, reprezintă de departe cel mai mare conflict din istoria omenirii. Despre acest război s-au scris pînă acum mai multe cărți, studii, articole și memorii decît despre toate conflictele militare care s-au succedat pe planeta noastră. Cele trei decenii care s-au scurs au oferit posibilitatea comparațiilor și bilanțului cataclismului. Ceea ce întreaga istoriografie de sute și sute de mii de titluri subliniază este că data calendaristică a dezlănțuirii conflagrației a fost anticipată de un întreg program agresiv, subordonat ideii instaurării dominației mondiale de către cel de-al treilea Reich.

Cel de-al doilea război mondial a constituit un rezultat al rivalităților interimperialiste — în mare măsură ascuțite după primul război mondial —, o manifestare puternică a ciocnirilor de interese economice, politice, strategice dintre marile puteri imperialiste. Întreaga evoluție a vieții internaționale europene și mondiale din deceniul al IV-lea atestă că această conflagrație a fost o expresie flagrantă a ofensivei cercurilor imperialiste reacționare împotriva libertății, democrației și progresului, a încălcării dreptului sfînt al popoarelor la independență și dezvoltare de sine stătătoare. Reprezentînd cele mai reacționare, mai agresive, mai șovine și mai militariste cercuri ale imperialismului, fascismul german a îndeplinit, în scena istoriei, rolul de a pregăti și dezlănțui această conflagrație, căreia i se potrivesc atît de bine cuvintele spuse de Nicolae Titulescu despre cel dintîi război mondial — „o crimă împotriva umanității, o nebunie".

Instaurarea hitlerismului la cîrma Germaniei, la 30 ianuarie 1933, nu a însemnat un simplu eveniment restrîns la proporțiile unei țări ; foarte curînd el avea să devină focarul principal de război în lume. Pînă la sfîrșitul aceluiași an, Germania părăsește Liga Națiunilor și trece la reînarmarea sa fățișă denunțînd clauzele Tratatului de la Versailles care îi îngrădeau această posibilitate. Urmează o vertiginoasă militarizare a economiei germane, transformarea Reichului într-o uriașă cazarmă, în care erau cantonate noile armate, Wehrmachtul și Gestapoul, SS-ul și odioasa propagandă nazistă. Hitler își direcționa politica pe două eșaloane — declarații răsunătoare despre „pace" și pregătiri mereu mai febrile de război.

Primul gong a sunat în martie 1936. „Pe neașteptate — remarcă generalul de Gaulle în Memoriile sale — la 7 martie 1936 armata germană trecu Rinul. Tratatul de la Versailles interzicea trupelor Reichului accesul în teritoriile de pe malul stîng, pe care, în plus, acordul de la Locarno le declarase neutre. Din moment ce Germania își călcase semnătura, Franța era în plin drept să le reocupe... O asemenea înfrîngere (...) risca să aibă consecințe dezastruoase pentru Hitler în propria lui țară. Jucînd o asemenea partidă, putea să piardă totul dintr-o dată".

Numeroase personalități politice și militare, precum și istorici de renume au același punct de vedere. Istoricul american William Shirer opinează asemănător în ampla sa analiză asupra ascensiunii și prăbușirii celui de-al treilea Reich : „O contramăsură, oricît de mică, ar fi determinat retragerea imediată a trupelor germane. Aceasta ar fi însemnat cu siguranță sfîrșitul lui Hitler, căci el nu ar fi putut supraviețui unui asemenea fiasco. Întregul mers al istoriei ar fi fost altul. Hitler însuși a recunoscut-o".

Urmează, în martie 1938, Anschlussul. Anexarea Austriei, prin desființarea acestui stat independent și suveran, este întîmpinată, de asemenea, doar cu „note de protest" cablografiate de la Londra și Paris. Și iată-i, în sfîrșit, pe Hitler și Mussolini dictînd funestul acord de la München privind dezmembrarea altui stat independent — Cehoslovacia. „Îngrozitor, n-am de-a face decît cu niște nulități", spunea Hitler la 30 septembrie 1938 ministrului său de externe, von Ribbentrop, după plecarea premierului englez, Chamberlain, și a primului ministru francez, Daladier, care împreună cu Mussolini semnaseră acordul de la München, acel acord prin care se hotărîse ocuparea de către Germania a unei părți din teritoriul statului cehoslovac, iar puterile agresoare căpătaseră o semnătură occidentală pe un autentic cec în alb pentru a se îndrepta spre estul și sud-estul Europei. Este cu deosebire clar, după cum remarcă și istoricul sovietic G.A. Deborin, că „hotărîrea Germaniei de a ataca Polonia a fost în mare măsură determinată de politica münchenezĂ".

La 15 martie 1939, întreaga Cehoslovacie dispărea ca entitate statală de pe harta Europei. Căpeteniile naziste se pregăteau să treacă la parcelarea Europei.

S-a scris enorm de mult despre „posibilitățile pierdute" de a bara calea agresiunii fasciste și a războiului. Acestea au fost momentele slăbiciunii manifestate de Societatea Națiunilor în a organiza veritabila securitate colectivă pentru care multe state, și în primul rînd U.R.S.S., au militat insistent în anii interbelici. Au fost momentele în care definiția agresorului — semnată în iulie 1933 la Londra de 10 state, între care U.R.S.S. și România — apreciată de Titulescu drept un instrument de primă însemnătate pentru pace — nu a fost urmată (ca și pactul Briand-Kellogg, de altfel, încheiat cu 4—5 ani înainte) de măsuri adecvate de securitate pe scară europeană. Au fost momentele repetate în care o serie de cercuri guvernante occidentale urmăreau — inutil — „temporizarea" hitlerismului prin acomodarea cu metodele sale gangsterești în politica mondială, în speranța, secretă sau mărturisită, că dintre toate declarațiile căpeteniilor fasciste măcar una se va dovedi adevărată — cea în care promitea că se va îndrepta numai spre răsărit, asumîndu-și acel rol pentru care miopia anticomunistă a reacțiunii își căuta de mult titularul. Au fost momentele în care agresorilor din Etiopia și Spania li s-a răspuns, tot de către aceste cercuri, cu evaziuni de responsabilitate și suspendarea sancțiunilor economice împotriva agresorilor, sancțiuni în aplicarea cărora o serie de state mici, între care și România, își demonstraseră lealitatea. În acele zile, Nicolae Titulescu punea în gardă asupra posibilității de a intra într-o eră guvernată nu de forța dreptului ci de dreptul forței. Pentru că, argumenta diplomatul român, „sînt mulți sorți ca propunerile de pace ale lui Hitler să se confunde cu o răsturnare pur și simplu a ordinii internaționale actuale".

Au fost momentele eschivării, de către cercurile guvernante din Anglia și Franța, de la repetatele propuneri ale U.R.S.S. și ale altor state din Europa de sud-est și centrală de a se organiza un front comun în fața agresiunii. Este cunoscut faptul că, în lunile următoare Münchenului, s-a desfășurat odiseea tratativelor guvernelor occidentale cu U.R.S.S., tratative sortite încă inițial eșecului prin pertractările și nehotărîrea cabinetelor din Londra și Paris. Cunoscutul diplomat sovietic A. I. Maiski, fost ambasador al U.R.S.S. la Londra în acea vreme, scria în această ordine de idei : „S-a putut constata absolut limpede că, din cauza sabotajului pus la cale de Chamberlain și Daladier, este imposibil să se creeze o barieră tripartită realmente eficace împotriva agresorilor fasciști". Importanța colaborării politico-militare a statelor europene împotriva agresiunii statelor fasciste a fost, de altfel, concludent subliniată de Churchill în Memoriile sale : „Nu încape îndoială, chiar în lumina perspectivei istorice, că Anglia și Franța ar fi trebuit să accepte propunerea rușilor (este vorba de repetatele propuneri sovietice de organizare a unui front comun prin pacte eficiente de asistență mutuală cu Franța, Anglia și cu țările din sud-estul Europei — n.a.). Dar Chamberlain și ministrul de externe erau parcă vrăjiți de enigma sfinxului".

Chiar și în momentul ocupării Cehoslovaciei, agresorii mai puteau fi siliți să dea înapoi. E te semnificativ faptul că, în perioada odioasei tranzacții de la München, Cehoslovacia, Polonia și Franța dispuneau de un număr aproximativ dublu de divizii față de Germania, număr la care se adăugau forțele Marii Britanii. Toate aceste „posibilități ratate" au permis și încurajat agresiunea.

Ceea ce ne ilustrează sarabanda politică a anului 1939 este concluzia că marile puteri imperialiste, cercurile guvernante aflate atunci la conducere în numeroase state, au cedat pur și simplu, sub diferite forme și cu variate pretexte, și au trecut la compromisuri tot mai grave cu Germania nazistă, fără să ia în considerare necesitatea acțiunilor unite împotriva agresorului. În același timp, în întreaga Europă se desfășurau puternice mișcări antifasciste, forțele înaintate ale progresului avertizau cu luciditate asupra pericolului agresiunii fasciste. În pofida acestor ample mișcări populare, politica dusă de cercurile conciliatoriste a influențat negativ desfășurarea evenimentelor, a încurajat acțiunile agresive ale hitleriștilor, a demobilizat forțele democratice. Nu putem să nu ne amintim că, în același timp, această politică conciliatoare a stimulat activitatea cercurilor reacționare din România, precum și din alte țări europene, cercuri care au pășit deschis pe calea trădării intereselor naționale. Atunci, în acele împrejurări tragice, poporul român s-a aflat singur în fața agresiunii nazismului german. Lipsit de orice sprijin din afară, el a devenit victima Dictatului fascist de la Viena prin care o parte a Transilvaniei era predată Ungariei hortyste, a fost aruncat în brațele Germaniei hitleriste.

În toți acei ani, în deplin acord cu năzuințele majorității covîrșitoare a poporului nostru, Partidul Comunist Român a desfășurat o intensă activitate de mobilizare a forțelor patriotice, antihitleriste, a maselor largi populare în lupta împotriva politicii cercurilor guvernante de înfeudare a țării Germaniei hitleriste, împotriva cîrdășiei claselor exploatatoare din România cu fascismul, a politicii agresive a nazismului. Se știe că puternicele mișcări sociale care au culminat cu marile lupte ale muncitorilor ceferiști și petroliști din 1933, desfășurate la scurt timp după instaurarea regimului hitlerist în Germania, s-au înscris printre primele acțiuni revoluționare de masă ale proletariatului internațional împotriva fascismului, a Germaniei hitleriste. Ostilitatea maselor largi populare din țara noastră împotriva fascismului, a politicii de înfeudare a țării Germaniei naziste, a politicii de pregătire a războiului de agresiune, s-au oglindit de asemenea în impresionantele manifestații de masă care au avut loc în anii 1935—1938 sub lozinca frontului popular, în demonstrațiile antihitleriste de la 1 Mai 1939 cu larg ecou peste hotarele României.

În momentul în care hitleriștii au intrat în Praga, în România s-a adoptat o atitudine potrivnică invadatorilor, decretîndu-se mobilizarea parțială. Partidul Comunist Român, profund conștient de gravitatea situației, înțelegînd adevărul că agresiunea se apropie de granițele țării, a dat cuvînt de ordine comuniștilor și antifasciștilor să se înroleze în armată în vederea luptei împotriva agresorului hitlerist. Atunci cînd trupul țării a fost ciuntit, Partidul Comunist, aflat în ilegalitate, a cerut forțelor patriotice, întregului popor să se ridice cu arma în mînă pentru apărarea independenței și integrității patriei.

VERDICTUL ISTORIEI

La 1 septembrie 1939, la orele 4,40 dimineața, escadrilele cu zvastica, tancurile și crucișătorul Schleswig-Holstein, începeau „Blitzkriegul", agresiunea care avea să se repete în atîtea țări de pe continent, pînă în ziua de 22 iunie 1941, la criminalul atac contra Uniunii Sovietice.

Așa a început cel de-al doilea război mondial care avea să consacre, după imense jertfe și enorme suferințe ale popoarelor, o dată cu victoria de la 9 mai 1945, dreptatea învingătorilor antifasciști.

În acele momente grele pentru întreaga omenire, comuniștii, forțele patriotice și democratice, masele largi populare din țara noastră s-au solidarizat cu poporul polonez căzut victimă agresiunii tîlhărești a Germaniei hitleriste. Partidul comunist, forțele patriotice, antifasciste au condamnat cu hotărîre agresiunea împotriva Poloniei, desființarea ei ca stat suveran și independent, au demascat energic caracterul imperialist, de jaf și cotropire, de încălcare brutală a dreptului popoarelor la existență de sine stătătoare, al războiului dezlănțuit de Germania hitleristă. Oamenii muncii din țara noastră s-au situat cu curaj de partea poporului polonez acordîndu-i sprijinul lor internaționalist. Este cunoscut, printre altele, faptul că poporul nostru a primit cu inima deschisă cele cîteva zeci de mii de cetățeni polonezi, nevoiți să se refugieze în România în acele zile de tristă amintire, manifestîndu-și față de ei întreaga lor ospitalitate. Lupta eroicului popor polonez împotriva hitleriștilor, mișcarea de rezistență antifascistă care s-a dezvoltat în Polonia — ca și în alte state căzute victimă agresiunii hitleriste — au găsit un viu ecou și o caldă simpatie în rîndul clasei muncitoare din România, al comuniștilor, al tuturor forțelor patriotice și antifasciste, s-au bucurat de solidaritatea lor internaționalistă.

Încleştarea nemaicunoscută în istorie care a cuprins Europa şi lumea întreagă a fost martora celei mai eroice şi hotărîte ridicări a popoarelor în apărarea libertăţii, independenţei şi demnităţii lor naţionale, împotriva înjosirii şi umilirii omului şi a omenirii. În cei peste cinci ani de război a fost scrisă o nouă epopee, în care masele din ţările încălcate de ciuma brună precum şi din numeroase alte ţări au luptat cu o dăruire şi un spirit de sacrificiu fără seamăn. Oricît de exact s-ar calcula efortul impus de război popoarelor, nici un ordinator electronic nu va putea reproduce integral trăsăturile acelei forţe umane pusă aproape pretutindeni în slujba luptei antifasciste.

O influenţă extrem de puternică asupra creşterii voinţei de luptă a tuturor popoarelor au avut-o crearea coaliţiei antihitleriste, strălucitele victorii obţinute asupra Germaniei naziste de către armatele Uniunii Sovietice, tot mai larga amploare pe care a căpătat-o lupta popoarelor cotropite de fascişti pentru redobîndirea libertăţii. Ducînd pe umerii săi greul războiului antihitlerist, U.R.S.S. a dat cele mai mari jertfe omeneşti în zdrobirea maşinii de război germane, binemeritînd pe veci gloria în lupta pentru salvarea omenirii de pericolul robiei fasciste. „Rezistenţa ruşilor — consemna în acest sens W. Churchill — a zdrobit coloana vertebrală a armatelor germane". Victoriile Uniunii Sovietice, ale celorlalte forţe din coaliţia naţiunilor unite au dat noi puteri, au încurajat şi stimulat mişcarea de rezistenţă antifascistă din întreaga lume.

ÎNVĂŢĂMINTE SEMNIFICATIVE

Rezistenţa antifascistă, în cadrul căreia un rol de frunte a revenit partidelor comuniste, s-a dezvoltat în numeroase ţări, înscriind un capitol eroic de cea mai mare însemnătate în lupta popoarelor împotriva dominaţiei hitleriste, pentru libertate şi independenţă.

În ţara noastră, Partidul Comunist Român, împreună cu alte forţe democratice, antifasciste, s-a ridicat de la început, cu hotărîre, împotriva participării ţării la războiul Germaniei hitleriste împotriva U.R.S.S., dînd astfel glas voinţei poporului nostru, stăpînit de un sentiment de profundă ură împotriva cotropitorilor fascişti. În tot timpul războiului, partidul comunist a luptat cu eroism şi abnegaţie împotriva fascismului, înfruntînd fără înfricare prigoana şi represiunile regimului dictatorial, dînd nenumărate jertfe din rîndurile sale în această înfruntare. Poporul român nutrea dorinţa arzătoare de a scutura jugul dictaturii antonesciene, de a pune capăt războiului împotriva Uniunii Sovietice, de a elibera ţara de trupele hitleriste. În aceste împrejurări, sub conducerea comuniştilor, s-a organizat lupta pentru sabotarea dispozitivului militar fascist, a producţiei de armament şi a transporturilor militare. **„Meritul nepieritor al partidului nostru comunist** — arăta tovarăşul Nicolae Ceauşescu — **este că, în pofida greutăţilor, a terorii fasciste, dînd glas frămîntărilor şi aspiraţiilor uriaşei majorităţi a populaţiei ţării, a ştiut să unească în jurul său cele mai largi forţe democratice şi patriotice, afirmîndu-se ca un adevărat catalizator al voinţei şi intereselor poporului".**

Rezistenţa împotriva dictaturii militaro-fasciste şi a războiului a îmbrăcat forme diverse, mergînd pînă la lupte de partizani şi crearea formaţiunilor patriotice, care au jucat un rol deosebit de important în realizarea actului istoric de la 23 August. Victoria insurecţiei din august 1944, care a dus la răsturnarea dictaturii antonesciene şi alăturarea României coaliţiei antihitleriste, a fost expresia voinţei întregului popor, rezultatul coalizării celor mai largi forţe sociale, politice şi militare în rîndul cărora clasa muncitoare şi partidul comunist au avut rolul conducător.

Evenimentele cruciale ale insurecţiei armate de acum 25 de ani au creat condiţiile pentru ca Armata română să întoarcă armele, ca un singur om, împotriva cotropitorilor hitlerişti. Poporul român s-a angajat cu toate resursele materiale şi umane, cu întregul său potenţial de luptă, în războiul drept, eliberator, antihitlerist. Armata română, alături de Armata sovietică, a alungat prin lupte grele trupele germano-hortyste din Transilvania, eliberînd întregul teritoriu al patriei, a luat parte activă la eliberarea Ungariei, Cehoslovaciei şi Austriei. Poporul român păstrează sentimente de înaltă preţuire şi recunoştinţă faţă de Uniunea Sovietică, faţă de glorioasele sale armate, care au adus o contribuţie hotărîtoare la eliberarea României de sub dominaţia hitleristă. În luptele purtate în comun de ostaşii români şi sovietici pentru nimicirea fascismului s-au pecetluit pe veci frăţia de arme româno-sovietică, prietenia trainică între cele două popoare. Începînd de la 23 August 1944 şi pînă la încheierea războiului în Europa, efectivele militare ale României care au participat la acţiunile contra trupelor fasciste s-au ridicat la peste o jumătate de milion de oameni ; 170 000 de militari români s-au jertfit în lupta contra cotropitorilor hitlerişti.

Aportul României la înfrîngerea nazismului s-a bucurat de o binemeritată apreciere în opinia publică internaţională. O înaltă apreciere a contribuţiei ţării noastre este exprimată în Decretul Sovietului Suprem al U.R.S.S. din 6 iulie 1945, prin care se conferă şefului statului român ordinul „Victoria" „pentru actul curajos al cotiturii hotărîtoare a politicii României spre ruptura cu Germania hitleristă şi alianţa cu Naţiunile Unite, în clipa cînd încă nu se precizase clar înfrîngerea Germaniei"; de asemenea, în discursul rostit la Conferinţa de pace de la Paris, ministrul de externe al Uniunii Sovietice sublinia : „Ştim cu toţii că România a fost statul care într-o acţiune hotărîtă s-a eliberat de regimul fascist al lui Antonescu, s-a alăturat aliaţilor... Împreună cu noi, împreună cu trupele aliate, noua Românie democrată a început lupta pentru înfrîngerea lui Hitler, a făcut sacrificii considerabile în această luptă şi noi toţi recunoaştem serviciile aduse de poporul român acestei cauze..."

Ceea ce apare astăzi a fi cel mai semnificativ învăţămînt al istoriei celui de-al doilea război mondial este că această conflagraţie fără precedent a relevat cu pregnanţă forţa cu care popoarele se ridică în apărarea unei cauze drepte, adevărul incontestabil că rolul hotărîtor în făurirea istoriei, în apărarea libertăţii şi independenţei naţionale îl au masele populare, milioanele şi milioanele de oameni ai muncii de pretutindeni. Războiul antifascist a demonstrat că oricît de mare ar fi potenţialul aruncat în luptă de forţele reacţiunii, oricît de puternice ar fi armatele imperialiste invadatoare, ele nu pot înfrînge voinţa de libertate a popoarelor, dorinţa acestora de a-şi hotărî singure soarta.

În condiţiile actualului raport de forţe pe arena internaţională, învăţămintele celui de-al doilea război mondial răzbat şi mai pătrunzător. Desigur, atîta timp cît în lume există imperialism, forţe reacţionare — care se opun dezvoltării progresiste a omenirii, încearcă să înveninеze relaţiile internaţionale — se menţine în continuare primejdia unui nou război mondial, a atentatelor la adresa independenţei şi suveranităţii popoarelor. Dar, este pe deplin evident faptul că situaţia de astăzi nu este aceeaşi cu cea din ajunul izbucnirii ultimului război mondial. În zilele noastre, mai mult decît oricînd în trecut, imperialismul nu mai este atotputernic, iar situaţia internaţională probează că — deşi manevrele şi acţiunile cercurilor imperialiste, reacţionare, promotoare ale politicii de forţă şi încordare nu contenesc — omenirea nu se află în faţa unui pericol iminent de război.

Caracteristica fundamentală a lumii contemporane este aceea că forţele revoluţionare, progresiste, se află în ascensiune, că influenţa lor sporeşte necontenit, că aceste forţe determină într-o măsură tot mai mare evoluţia evenimentelor. Existenţa şi dezvoltarea sistemului mondial socialist, cuprinzînd 14 ţări de pe trei continente ale lumii, influenţa crescîndă a mişcării comuniste şi muncitoreşti internaţionale, avîntul luptei popoarelor împotriva colonialismului, pentru cîştigarea şi consolidarea independenţei naţionale, rolul şi contribuţia tinerelor state independente la lupta antiimperialistă, lărgirea continuă a sferei forţelor social-politice care se pronunţă pentru pace şi progres social, care se împotrivesc planurilor cercurilor agresive, constituie realitatea cea mai impunătoare a timpurilor noastre. Strîns unite, forţele socialismului, progresului şi păcii pot zădărnici planurile cercurilor agresive, impune şi consolida pacea în lume, asigura înaintarea omenirii pe calea progresului material şi spiritual.

Poporul român — care a suferit, ca şi alte popoare europene, de pe urma ororilor provocate de fascism şi război, care a resimţit efectele traumatizante ale conflictului dezlănţuit de Germania hitleristă — îşi consacră toate forţele promovării încrederii şi cooperării între popoare, instaurării unei păci durabile şi unei securităţi reale pe continent şi în lume. În acest scop, România îşi aduce întreaga sa contribuţie la cultivarea unor raporturi normale şi dinamice între naţiuni, întemeiate pe principiile inalienabile ale independenţei şi suveranităţii naţionale, egalităţii în drepturi şi neimixtiunii în afacerile interne, a căror chintesenţă este dreptul sfînt al fiecărui popor de a decide în mod suveran asupra destinelor sale. Este convingerea fermă a poporului nostru că numai asemenea relaţii pot crea terenul cel mai fertil destinderii şi cooperării internaţionale, conlucrării active a tuturor popoarelor lumii, pentru consacrarea idealurilor de pace, securitate şi progres în Europa şi în lume.

Corespondență din Bogota de la Leopoldo Vargas

Ce ascunde „războiul petrolului" din Caraibe

La Organizația Statelor Americane (O.S.A.) s-a trecut sub tăcere conflictul, care continuă să rămînă latent, provocat de monopolurile petroliere din Statele Unite între două republici latino-americane : Columbia și Nicaragua.

Se știe că în planurile monopolurilor petroliere, Columbia, foarte bogată în petrol, a devenit un „teritoriu de rezervă". A patra parte a acestui teritoriu este proprietatea — sub formă de concesiuni — a aceloraşi monopoluri.

Secătuirea vechilor cîmpuri și situația explozivă din Orientul Mijlociu au stimulat monopolurile să-și extindă explorările pe fundul mărilor. Iar o regiune care oferă bogate perspective este tocmai Marea Caraibilor, unde Columbia are cîteva mici posesiuni și insulițe în a căror vecinătate se pare că există importante zăcăminte de „aur negru".

În 1810, Columbia fiind colonie spaniolă, Fernando al VII-lea a cedat vechiului Regat al Granadei suveranitatea asupra insulelor San Andres și Providencia și asupra insulițelor Roncador, Quitasueño și La Serrana. Majoritatea lor sînt pustii, inospitaliere. Guvernanții columbieni cedaseră Statelor Unite o parte din suveranitatea asupra stîncilor, astfel încît astăzi acestea sînt co-proprietate a Statelor Unite și a Columbiei, americanii fiind, însă, cei care asigură controlul acestora.

Centrul petrolier de la Barrancabermeja, în inima junglei columbiene

Cu puțin timp în urmă, specialiștii monopolurilor au explorat împrejurimile stîncilor și au trimis mostre laboratoarelor din Texas. Rezultatele au fost pozitive. Perspectivele se anunță a fi excelente. Este foarte posibil, consideră experții, ca bazinul petrolier din golful Mexicului, care a îmbogățit societățile din S.U.A. și Mexic cu faimosul combustibil, să treacă pe sub apele care înconjoară insulele Roncador, Quitasueño și La Serrana. Așa se explică faptul că, în ultimul an, Phillips Petroleum Company a înaintat zece cereri de explorare guvernului columbian. Un alt monopol, Shell, a formulat, în același timp, o cerere analogă către Nicaragua, privind aceeași zonă.

Lăcomia monopolurilor atițâ astfel ambițiile micilor republici din Caraibe. Pentru aceasta, „Tachito" Somoza, dictatorul din Nicaragua, a ridicat pretenții asupra singuraticelor și nelocuitelor stînci, invocînd vecinătatea teritorială și situarea lor în raza celor 200 mile de dominație maritimă.

Guvernul columbian al lui Carlos Lleras Restrepo a luat, bineînțeles, apărarea posesiunilor sale. Și astfel, în iunie trecut, a izbucnit „micul război" între cele două țări, purtat însă nu cu arme și bombe, ci cu furioase și aprinse comentarii în presă și chiar cu manifestații studențești la Managua, capitala Nicaraguei, unde a fost asaltată ambasada „dușmană".

S-au schimbat note, ambasadorii au fost retrași și a fost nevoie de intervenția secretă a Departamentului de Stat american pentru a se evita înrăutățirea situației, complet lipsită de logică. Dar nu trebuie să uităm că monopolurile petroliere au provocat sîngerosul război de la Chaco, între Bolivia și Paraguay, în anii '30.

Președintele Lleras Restrepo a trimis în apele insulițelor flotila sa de război. „Tachito" Somoza și-a mai domolit plîngerile.

Furtuna s-a calmat pentru moment. Nu este însă, exclus ca, peste puțin timp, petrolul din Caraibe să înceapă să se scurgă pe tăcute către companiile nord-americane fără vreun beneficiu nici pentru columbieni și nici pentru nicaraguezi.

Bogota, 25 august

reflector

NU ESTE VORBA NUMAI DESPRE CUPRU

Lupta pentru cucerirea independenței economice — premisă de bază și componentă fundamentală a independenței politice a statelor recent eliberate — a căpătat în ultimul timp o amploare deosebită. Este un fapt că, în ciuda cuceririi independenței politice, o serie de țări din așa-zisa „lume a treia" se află încă sub dependența economică a monopolurilor străine care, avînd concesionate sau controlînd marile bogății ale acestor țări, reușesc să dirijeze în propriile interese producția și resursele țărilor respective. În aceste condiții, unul din mijloacele dintre cele mai eficiente pentru a scoate economia dintr-o astfel de înfeudare, pentru a folosi resursele și bogățiile țării în interesele națiunii, pentru a porni pe calea dezvoltării economice, este crearea unui sector de stat puternic, în măsură să reziste puternicelor monopoluri străine. Un asemenea sector de stat poate lua ființă atît pe calea unor construcții noi, cît și pe calea unor naționalizări, totale sau parțiale, și prin introducerea controlului de stat asupra exploatării unor resurse importante ale țării. Cîteva recente exemple în acest sens : naționalizările din Peru, naționalizarea principalelor bănci din India.

Un nou exemplu s-a adăugat de curînd. Guvernul Zambiei a hotărît să preia 51 la sută din acțiunile firmelor care controlează exploatarea celei mai importante bogății a țării — cuprul (Zambia este al treilea producător mondial) — și să reducă termenul de concesionare a acestei exploatări pentru firmele străine, la 25 de ani. Dacă, în ce privește țările în curs de dezvoltare bazate pe monocultură, asemenea măsuri sînt mult îngreunate de faptul că, drept ripostă, marile monopoluri pot refuza cumpărarea produselor respective, amenințînd astfel cu „sufocarea" economia țărilor în cauză, în ce privește țările bazate pe monoextracție — în special de metale neferoase, cum este cuprul — a căror produse sînt, în general, în mod crescînd cerute pe piața mondială, asemenea măsuri au șanse de reușită chiar într-un termen scurt. Prin măsura adoptată, guvernul zambian va putea obține mai multe resurse financiare ce urmează a fi folosite la demararea unor importante obiective economice necesare pentru dezvoltarea țării.

Pe plan larg, măsura zambiană este doar veriga unui lanț. Semnificativ în acest sens este faptul că, la puțin timp după anunțarea hotărîrii guvernului de la Lusaka, într-o altă parte a lumii, în Chile, Radomiro Tomic, candidatul desemnat la președinție din partea partidului democrat-creștin de guvernămînt, s-a exprimat pentru naționalizarea totală și imediată a industriei de cupru, cea mai importantă bogăție a țării (al II-lea producător mondial).

DEPRECIEREA MONEDELOR CAPITALISTE
(perioada 1957—1967)

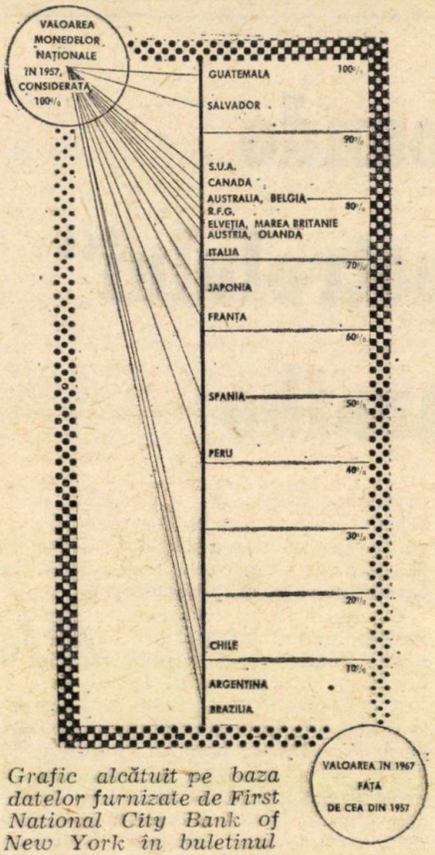

Grafic alcătuit pe baza datelor furnizate de First National City Bank of New York în buletinul său lunar din august 1968

„EROZIUNEA" MONEDELOR OCCIDENTALE

Cu meticulozitate și — pe cît este posibil în această materie — cu imparțialitate, una din marile bănci americane, First National City Bank of New York, calculează și publică anual în buletinul său valoarea monedelor capitaliste. Tabelul care se poate citi periodic în această publicație este cum nu se poate mai revelator : din el rezultă că, chiar și în această perioadă de creștere economică, țările capitaliste sînt puse — aproape fără excepție — în fața unui fenomen de „topire" de la an la an a monedelor naționale, de pierdere de substanță, în sensul micșorării treptate și progresive a puterii de cumpărare a banilor. Deținătorul unei sume de bani în numerar sau în cont bancar, indiferent dacă acești bani se numesc kyați birmanezi, zairi din Congo sau dolari S.U.A., este frustrat pe nesimțite de o parte crescîndă din valoarea lor, cu banii respectivi nemaiputînd cumpăra astăzi decît o fracțiune din ceea ce i se oferea cu cîțiva ani în urmă. Iar mîine, probabil, și mai puțin.

TREPTE ȘI RITMURI ALE DEPRECIERII MONETARE

Este adevărat că pierderea de substanță nu are un caracter uniform, ci fiecare țară capitalistă se înscrie pe una din treptele scării foarte întinse a deprecierilor monetare. Monedele care și-au pierdut cel mai puțin din valoare, după calculele lui First National City Bank, sînt — în mod surprinzător — ale unor state din America Centrală și de Sud : Guatemala, El Salvador, Venezuela. Quetzalul guatemalez își pierduse în 1967 numai 1 la sută din valoare față de 1957, conolul salvadorian — 6 la sută, iar bolivarul venezuelan — 12 la sută.

Dr. Costin Kirițescu

O pierdere de valoare în jur de 15—25 la sută au suferit în deceniul amintit majoritatea monedelor care se bucură de cea mai integră reputație în lumea capitalistă (dacă se mai poate vorbi despre așa ceva în condițiile crizei actuale a sistemului valutar occidental) : 16 la sută — dolarul S.U.A. ; 20 la sută — francul belgian ; 21 la sută marca vest-germană ; 24 la sută — francul elvețian. O serie de monede fruntașe au înregistrat, însă, pierderi și mai mari : lira sterlină — 25 la sută ; lira italiană — 29 la sută ; yenul japonez — 34 la sută ; francul francez — 38 la sută.

În sfîrșit, pe treptele cele mai ridicate ale deprecierilor monetare se situează monede care au pierdut jumătate sau chiar peste jumătate din valoare într-un singur deceniu : peseta spaniolă — 50 la sută ; pesoul bolivian — 51 la sută ; lira turcă — 55 la sută ; pesoul columbian — 50 la sută. Cele mai grav atinse de flagelul eroziunii valorice au fost pesoul argentinian și cruzeiroul brazilian. Ca urmare a „topirii" lor treptate, din aceste două monede ale unor mari state sud-americane nu mai rămăsese în 1967 decît o umbră din ceea ce fuseseră cîndva : 6 la sută din valoarea avută cu zece ani înainte în cazul pesoului și 2 la sută în cazul cruzeiroului.

Din datele publicate în buletinul băncii americane rezultă și celălalt aspect menționat mai sus : faptul că fenomenul deprecierii monedelor capitaliste nu este constant, ci are tendința de a se accentua în fiecare an. Astfel, dacă pe ansamblul deceniului 1957—1967, media deprecierii în 45 de țări a fost de 3,3 la sută anual, în 1967 această medie a fost de 3,8 la sută. Din alte publicații se poate deduce că în 1968 și în primele luni ale lui 1969, deprecierea monetară a continuat să se agraveze. În Statele Unite, de exemplu, dolarul și-a micșorat puterea de cumpărare în deceniul 1957—1967 cu 1,7 la sută anual, în perioada 1966—1967 cu 2,7 la sută anual, iar în 1968 — cu 5,4 la sută. Datele pentru începutul lui 1969 indică perspectiva scăderii puterii de cumpărare a dolarului pînă la 7 la sută. În Anglia, față de o depreciere anuală de 2,4 la sută a lirei sterline în 1966—1967, în 1968 ea a ajuns la 6,1 la sută. În Italia, prețurile au fost stabilite în 1968 ; în cursul anului acesta ele înregistrează creșteri importante. În Franța, deprecierea anuală a francului nu s-a ridiprețurile au fost stabilite în 1968 ; în 1968, însă, costul vieții a crescut cu 5,3 la sută. Pînă și în Republica Federală a Germaniei, care s-a bucurat în ultima vreme de o stabilitate monetară sensibilă în comparație cu partenerii ei occidentali, se înregistrează anul acesta o creștere a prețurilor atît de îngrijorătoare încît problema monetară a devenit principalul teren pe care, în actuala campanie electorală, își încrucișează spadele cele două partide din coaliția guvernamentală.

Ar fi firesc ca deprecierea internă a banilor — care își găsește expresia în creșterea prețurilor — să apară și în relațiile cu celelalte țări. Ce poate fi mai logic decît ca o monedă care și-a pierdut, să zicem, 50 la sută din puterea de cumpărare internă, să-și reducă puterea de cumpărare în aceeași proporție și în schimburile economice cu străinătatea, prin modificarea corespunzătoare a cursului ei față de valutele străine ? Admițînd că valutele altor țări și-au menținut intactă valoarea, moneda în cauză ar trebui să se „ieftinească" cu 50 la sută față de aceste valute sau, altfel exprimat, cursul valutelor străine ar trebui să se dubleze.

Lucrurile nu se petrec, însă, așa cum ar fi de așteptat. Acum un sfert de secol, cînd prin acordurile de la Bretton Woods (S.U.A.) au fost puse bazele actualului sistem valutar occidental, s-a adoptat principiul fixității cursurilor valutare. Așadar, deși prețurile mărfurilor fluctuează permanent ca urmare a mecanismului pieței, cursurile nu pot evolua spontan, ele trebuind să rămînă imuabile. Acest caracter impus, administrativ, al actualelor cursuri valutare oficiale se concretizează într-un dublu înțeles : a) cursurile nu se pot abate de la paritatea monetară comunicată Fondului Monetar Internațional (F.M.I.) decît cu cel mult 1 la sută peste și sub paritate ; b) even-

tualele modificări ale parității nu se efectuează decît cu aprobarea F.M.I. și numai în cazul unui „dezechilibru fundamental".

La baza adoptării acestui principiu, a stat aspirația participanților la Conferința de la Bretton Woods spre o stabilitate monetară internațională, ca factor important de sprijinire a dezvoltării comerțului mondial și a relațiilor financiare dintre state. Numai că experiența celor 25 de ani care s-au scurs de la semnarea acordurilor monetare din 1944 a dat pe față eșecul deplin al acestor aspirații : stabilitatea monetară în condițiile capitalismului contemporan s-a dovedit, de fapt, o iluzie.

Din această cauză, deși modificările de cursuri, ca urmare a unor „dezechilibre fundamentale", au fost consimțite la Bretton Woods numai ca o necesitate excepțională, ca **ultima ratio**, ele s-au impus de foarte numeroase ori prin forța împrejurărilor, demonstrînd și pe plan internațional deteriorarea puterii de cumpărare a monedelor capitaliste. Un studiu întocmit cu privire la situația din 109 țări capitaliste, pe care îl citează prof. Fritz Machlup de la Universitatea din Princeton (S.U.A.), într-un articol din „Frankfurter Allgemeine Zeitung", demonstrează limpede că una este fixitatea cursurilor valutare oficiale, așa cum a fost instaurată la Bretton Woods, și alta este stabilitatea lor.

Astfel, în perioada ianuarie 1949 — decembrie 1967, s-au produs în lumea capitalistă nu mai puțin de 226 de modificări de parități monetare, din care 223 de devalorizări și 3 revalorizări. Dintre cele 109 țări supuse analizei, 71 și-au modificat paritatea monetară de cel puțin două ori. În răstimpul amintit, 29 de monede naționale au fost amputate în felul acesta cu mai mult de 75 la sută din valoarea lor inițială, 33 de monede cu procente între 40 și 75 la sută, iar 34 cu mai puțin de 40 la sută. Din totalul de 109 țări, numai o minoritate (12) a menținut neschimbată paritatea, însă dintre acestea numai două țări, Elveția și Japonia, joacă un rol în comerțul internațional (S.U.A. nu au făcut parte din lotul țărilor analizate în studiul citat). Dacă examinăm situația celor mai importante monede din lumea capitalistă, constatăm că în perioada 1947—1967, Anglia și R.F.G. au efectuat cîte două modificări de paritate, iar Franța — 6 (în ultima dintre ele acum cîteva zile). Decalajul dintre paritatea cea mai înaltă și cea mai joasă din această perioadă a fost de 21 la sută pentru marca vest-germană, de 40 la sută pentru lira sterlină și de peste 80 la sută pentru francul francez. Este greu, în aceste condiții, să se poată vorbi despre fixitatea cursurilor valutare oficiale, statuată acum 25 de ani, ca despre un factor de stabilitate efectivă a valutelor capitaliste.

Modificările atît de frecvente și de substanțiale ale parităților monetare au fost impuse de viață, de instabilitatea valorii banilor, în ciuda dezideratelor înscrise în documentele de la Bretton Woods. Iar faptul că, din 226 de corectări ale parităților, 223 au constituit reduceri ale conținutului legal de aur, adică devalorizări, ilustrează și el procesul general de măcinare a valorii banului în lumea capitalistă. Doar că, în loc ca această măcinare să se exprime spontan în cursurile valutare, pe măsură ce se produce, echilibrul între puterea de cumpărare internă și externă se realizează numai din cînd în cînd, atunci cînd o reformă monetară adaptează paritatea unei monede la valoarea ei „erodată" din momentul respectiv.

INAMICUL INSIDIOS : INFLAȚIA

Pierderea de substanță de care suferă monedele capitaliste se datorește inflației. Deprecierea inflaționistă a banilor este prezentă, în intensități diferite, pe toate latitudinile și longitudinile lumii capitaliste. „Capitalismul secretă inflația precum cobra veninul", constată un economist occidental. Iar un altul se exprimă în termenii următori : „Inflația este oxigenul fără de care economia capitalistă nu poate trăi". Diferența de nuanță între aceste două opinii este vizibilă. Care dintre autorii lor are dreptate ? Avem de-a face cu oxigen sau cu venin ? Este inflația o virtute sau un blestem al capitalismului ?

De la Keynes încoace, majoritatea economiștilor și oamenilor politici din Occident apreciază inflația drept un antidot pentru o serie de deficiențe ale capitalismului, îndeosebi pentru crize și șomaj. Ei adaugă la termenul de inflație calificative apologetice cum ar fi : „inflație activă", „productivă", „creatoare". După ei, inflația ar fi o pîrghie cu care s-ar putea asigura dezvoltarea fără crize a capitalismului și folosirea deplină a forței de muncă, cu condiția să nu atingă un anumit nivel de dezvoltare considerat nociv pentru economie. Într-un studiu publicat în Occident se sintetizează programatic rolul inflației în politica economică astfel : „Urcarea generală, moderată, a prețurilor care se extinde pe perioade îndelungate (...) îmbunătățește climatul economic incomparabil mai mult, în orice caz, decît chiar o slabă mișcare deflaționistă". În aceasta constă, deci, explicația ascendentului de care se bucură inflația în rîndurile cercurilor conducătoare din Occident. În timp de inflație prețurile cresc, iar creșterea prețurilor are un efect stimulator asupra economiei. Dimpotrivă, în timp de deflație prețurile scad, iar scăderea prețurilor deprimă pe capitaliști, reduce investițiile. Din această cauză, rolul inflației se proclamă a fi „esențial, durabil, pozitiv" ; ea ar constitui „resortul intern al creșterii", „costul minim al unei economii dinamice".

O doză de inflație, administrată cu regularitate, ar fi deci binefăcătoare pentru economia țărilor occidentale, chiar cu riscul inerent al „topirii" progresive a monedelor naționale. Dacă ar fi să credem pe apologeții inflației, ar trebui să o considerăm drept gerovitalul orînduirii capitaliste, factorul activant, dinamizator, al activităților fundamentale, secretul și scutul tinereții veșnice a economiei de piață.

Dacă aceste aprecieri ar fi juste, apare cu totul de neînțeles actuala cruciadă împotriva inflației, care și-a desfășurat flamurile în toată lumea occidentală și în rîndurile căreia s-au încadrat toate partidele politice, majoritatea oamenilor de stat, a economiștilor. De la o vreme încoace, inflația nu mai apare însă drept pîrghia care asigură dezvoltarea fără crize și utilizarea totală a forței de muncă, ci mîna nevăzută care împinge la criză. De unde era considerată motorul economiei capitaliste, acum a devenit inamicul insidios și tenace al orînduirii în ansamblu.

În S.U.A., combaterea inflației este apreciată de Administrația Nixon drept prima ei îndatorire. În țările Pieței comune, raportul anual asupra conjuncturii, intitulat „Memorandum privind menținerea condițiilor unei creșteri echilibrate", cere abolirea inflației și nicidecum continuarea ei ca ferment al acestei creșteri. În politica economică, susțin experții, trebuie să aibă prioritate lupta contra creșterii prețurilor, fenomen care „a căpătat proporții îngrijorătoare în majoritatea statelor membre". Pretutindeni, inflația este privită cu suspiciune, efectele ei sînt etichetate drept sediționale.

Vinovată de această schimbare totală de opinie este „supraîncălzirea" economiei. Turațiile cu care funcționează astăzi motorul economic s-au accelerat atît de mult încît pun în primejdie organele motorului. Factorul care a provocat o asemenea stare anormală este tocmai inflația. Se pare că dozele administrate au depășit limitele tolerabile.

Dar care sînt aceste limite ? Unde se situează pragul care separă inflația „creatoare" de cea distrugătoare ? Aceasta este o problemă încă deschisă și, în consecință, inflația — sursă de mari profituri monopoliste — are totdeauna tendința să depășească pragul, să devină o plagă pentru economia, pentru societatea capitalistă.

EFECTELE SOCIALE ALE „EROZIUNII" MONETARE

Pierderea de valoare de care suferă monedele occidentale afectează cele mai largi pături ale populației. Între 1949—1967, costul vieții a crescut cu 36 la sută în Germania occidentală, cu 41 la sută în S.U.A., cu 95 la sută în Anglia, cu 146 la sută în Franța. Este adevărat că, în aceeași perioadă, au crescut și salariile, dar nu în aceeași proporție. Acest fapt trebuie privit și sub aspect calitativ (nu numai cantitativ) ; chiar dacă în unele țări salariile „au ținut pasul" cu deprecierea puterii de cumpărare a monedelor, insuficiența apare în raport cu necesitățile materiale și spirituale mereu crescînde ale populației, pe măsura dezvoltării economice și progresului tehnico-științific. „Eroziunea" monedelor nu s-a limitat deci la domeniul monetar ci s-a reflectat pe plan economico-social ; ea a micșorat continuu, sub aspect relativ (față de nevoile mereu crescînde ale populației) și uneori chiar sub raport absolut, cantitatea de bunuri de consum, de servicii de care poate beneficia cetățeanul din veniturile lui. Mișcările revendicative ale muncitorilor, funcționarilor, corpului didactic și ale altor pături — mișcări, de altfel, la ordinea zilei — sînt reflexe ilustrative ale acestei situații.

Împotriva supraîncălzirii economice se duce în prezent o campanie intensă. Ea rezidă, de fapt, în trecerea de la politica inflației la aceea a „ortodoxismului" monetar, adică a stabilității. Pentru a se trece la moneda stabilă este, însă, necesar să se reducă cererea globală și, prin ea, să se combată creșterea prețurilor. Reducerea cererii trebuie să opereze atît în domeniul consumului productiv, al investițiilor, cît și în acela al consumului populației.

Prețul unei asemenea politici de „austeritate" îl constituie diminuarea creșterii economice și, o dată cu ea, mărirea șomajului. Cu o logică implacabilă, nici scăderea valorii monedei și nici menținerea ei nu vin deci în avantajul maselor populare. A combate efectele inflației adoptînd măsuri de stabilitate monetară, de austeritate, de restrîngere a posibilităților de muncă, înseamnă pentru masele muncitoare din Occident — așa cum s-a spus printr-o imagine plastică — ca și cînd l-ai pune pe Belzebut să te apere de diavoli.

Primul dialog Pămînt—Lună

Stenograma convorbirilor HOUSTON — „COLUMBIA-VULTURUL"

Reproducem alăturat ample fragmente din documentul oficial întocmit de N.A.S.A. pe baza stenogramei convorbirilor dintre Centrul de control de la Houston și cosmonauții Armstrong și Aldrin, precum și dintre cei doi cosmonauți, din momentul apropierii modulului lunar „Vulturul" de suprafața Lunii. Comentatorul care întrerupe din cînd în cînd dialogul este un astronaut din echipajul de rezervă, rămas la Houston și însărcinat cu urmărirea zborului și cu marcarea principalelor sale etape. „Columbia" este, după cum se știe, denumirea dată navei „Apollo-11".

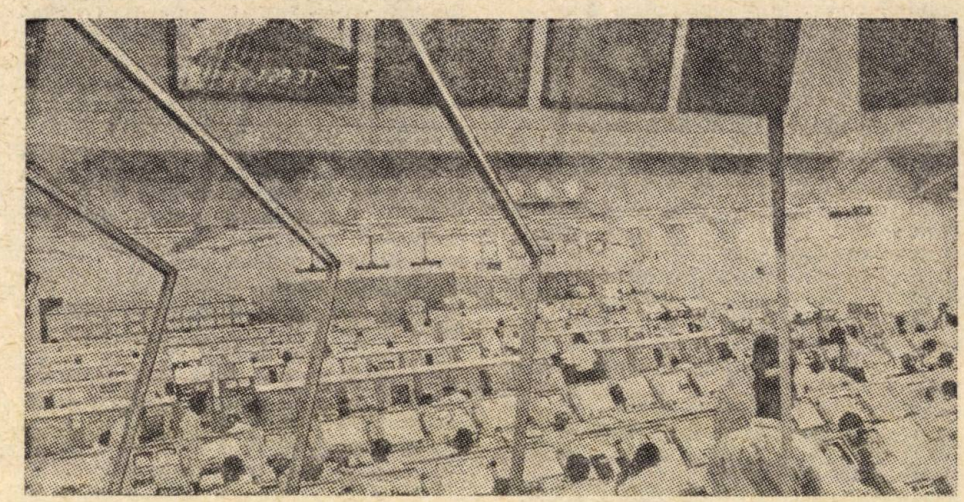

Sala Centrului de control de la Houston în timpul aselenizării „Vulturului"

Houston : Aici Houston. Sînteți autorizați să aterizați. Terminat.

Vulturul : Bine, am înțeles. Autorizați să aterizăm. 3 000 de picioare.

H. : 60 secunde (pînă la aterizare — **n.n.**).

V. : Lumini aprinse. Coborîm cu 2,5. Înainte. Bine. 40 picioare. Coborîm cu 2,5. Spulberăm puțin praf. Umbre slabe. Înainte, puțin spre dreapta. Coborîm.

H. : 30 secunde.

V. : Înainte. Ne deplasăm spre dreapta. Lumini de contact. O.K. ! Motor oprit. Coborîm.

H. : Vă înregistrăm. Vultur.

V. : (Armstrong) Houston, aici baza din Marea Liniștii. Vulturul a aterizat.

H. : Bine, Marea Liniștii, vă înregistrăm la sol. Aici e o mulțime de lume care devenise cam albastră. Acum respirăm din nou. Mii de mulțumiri.

. . . . . .

V. : Houston, aici Marea Liniștii. Cum vă simțiți ? Terminat.

H. : Neil, Neil, aici e Houston. Controlăm legătura radio cu Marea Liniștii.

V. : Bine, Houston, aici e Neil. Cum mă auziți ?

H. : Neil, aici Houston. Te auzim tare și clar. Închid.

V. : Primiți un semnal T. V. ?

H. : Da, Neil. Datele pe care le primim par a fi bune. Primim impulsuri sincronizate și semnale T. V....

H. : Repetă, Neil. Aici e Houston. Aud că încercați să transmiteți, deși transmisia voastră se pierde. „Buzz" (Aldrin — **n.n.**), „Buzz". Aici Houston. Mă auzi ?

Aldrin : Bine, Houston. Aici „Buzz". Vă aud.

H. : Bine. Te auzim tare și clar, „Buzz". E un semnal foarte frumos.

Al. : Acum Neil a scos și antena sa. Să vedem dacă-l auziți mai bine.

Armstrong : Houston, aici Neil. Mă auziți ?

H. : Neil, aici Houston. Te auzim foarte bine.

Arm. : Antena mea zgîrie tavanul.

H. : Înregistrăm : antena ta zgîrie tavanul. Bine.

Arm. : Avem permisiunea pentru decompresarea cabinei ?

H. : Aveți autorizația pentru decompresarea cabinei. Decompresați.

Arm. : Bine. Decompresăm cabina...

. . . . . .

H. : Neil, aici Houston. Unde ați ajuns cu deschiderea ușii ?

Arm. : Așteptăm să scadă presiunea în cabină, pentru a putea deschide ușa. Manometrul nostru arată acum aproximativ 0,1.

H. : Observăm o presiune statică foarte scăzută în cabina voastră. Credeți că puteți deschide ușița la această presiune ?

Arm. : Încercăm s-o facem.

H. : Bine.

Arm. : Ușița se deschide.

Al. : O. K. Împiedic-o să se închidă în timp ce manevrez supapa 2.

Arm. : O. K.

Al. : Nu, e mai bine să mă ridic întîi.

Comentatorul : Ușița s-a deschis la 109 ore, 8 minute, 5 secunde (de la plecare — **n.n.**).

Arm. : O. K. Ferestrele mele sînt curate. Sînt gata de plecare. Coboară încă puțin temperatura.

Al. : O. K. Fereastra mea e curată.

Arm. : Gata pentru coborîre. O. K., acum sîntem gata.

Al. : Ești gata să cobori ? (zgomote). Pune-ți raniță așa. Acum e bine. Viziera ta este cu spatele la... (tulburări). Acum e bine, deasupra e tabloul de comandă. Înainte și în sus Acum mergi bine. Îndreaptă-te spre mine, apoi drept în jos. Odihnește-te puțin.

Arm. : (zgomote).

Al. : Neil, te-ai orientat bine. Vino puțin spre mine. O. K., ai trecut de ușă. Ești chiar pe platformă. Pune piciorul stîng puțin mai la dreapta. O. K. Întoarce-te la stînga.

Arm. : O. K. Acum voi controla raniță.

Al. : Nu ești chiar unde trebuie. Întoarce-te puțin la dreapta. Acum e bine.

Arm. : E bine ?

Al. : E bine. Fă-ți loc pentru piciorul stîng, e încă prea aproape de celălalt. Cum merge ?

Arm. : O. K. Sînt pe platformă.

Al. : Bine, Neil.

H. : Columbia, Columbia, aici e Houston. Un minut și 30 secunde pînă la pierderea semnalelor. Toate sistemele sînt în funcțiune.

Al. : Stai un moment. Unde ești, Neil ?

Arm. : O. K.

Al. : Am nevoie de puțină odihnă.

Comentatorul : Neil Armstrong e pe platforma LEM-ului ; e ora 109,19 minute, 16 secunde.

Arm. : Ai nevoie de odihnă, „Buzz" ?

Al. : Nu, oprește-te doar un moment.

Comentatorul : Pînă acum au fost consumate 25 de minute de oxigen.

Al. : O. K., aici totul e frumos și plin de soare.

Arm. : Poți să deschizi ceva mai mult ușița ?

Al. : Ai scos afară telecamera ?

Arm. : Acum o scot afară. Houston, telecamera a coborît bine.

H. : Bine, te înregistrăm și așteptăm transmisia voastră T. V.

Arm. : Houston, aici e Neil. Controlez radioul.

H. : Neil, aici e Houston. Se aude puternic și clar. „Buzz", aici Houston. Controlează radioul și verifică dacă întrerupătorul circuitului T. V. s-a inserat.

Al. : Bine, întrerupătorul circuitului T. V. a fost introdus. Auzim tare și clar.

H. : Avem o imagine pe T. V.

Al. : Aveți o imagine bună ?

H. : E foarte întunecată și răsturnată, dar putem vedea multe amănunte.

Al. : Verificați poziția și diafragma telecamerei.

H. : O. K., Neil, Te putem vedea coborînd scărița.

Arm. : O. K., abia am controlat. M-am întors înapoi după prima treaptă.

H. : Bine, te înregistrăm.

Arm. : E de-ajuns un mic salt. Sînt la picioarele scării. Picioarele LEM-ului s-au înfundat cu numai 3 sau 4 centimetri. Cu toate că suprafața pare să fie din granulație foarte fină,.. e aproape ca o pulbere. Sînt gata să cobor de pe LEM. Un mic pas pentru om, dar un salt uriaș pentru omenire. Suprafața e foarte fină, ca o pulbere. Pot s-o apăs destul de bine cu călciul. Aderă în straturi subțiri la sol și pe laturile cizmelor mele, ca praful de cărbune. Mă scufund numai cu o fracțiune de centimetru. Dar pot vedea urmele cizmelor mele.

H. : Neil, aici Houston. Te înregistrăm.

Arm. : Nu pare să existe dificultăţi în mişcare, aşa cum credeam. E poate chiar mai uşor, cu o şesime din gravitate, decît la antrenamentele pe care le-am făcut în simulatoarele de pe Pămînt. Efectiv, nu există nici o problemă la mers. Racheta de coborîre nu a săpat nici un crater. E la circa 30 centimetri de sol. Ne aflăm într-un loc foarte plat. Pot vedea cîteva semne de raze care pleacă de la racheta de coborîre, dar într-un număr neînsemnat. O. K., „Buzz", sîntem gata să coborîm telecamera ?

Al. : Sînt gata...

Arm. : O. K. E foarte întuneric aici, la umbră, şi mi-e cam greu să văd dacă am un sprijin bun. Mă voi deplasa spre zona luminată de soare fără să privesc direct soarele.

Al. : O. K. Acum atenţie.

Comentatorul : Timp neoficial al primului pas al omului pe Lună : ora 109, 24 minute, 20 secunde.

Arm. : Acum privesc spre LEM. Sînt chiar în umbră şi privesc sus, la „Buzz", la fereastră. Pot vedea totul foarte clar. Lumina e suficientă, reflectată pe LEM, astfel că totul e vizibil, foarte clar.

Comentatorul : Medicul spune că echipajul se simte bine. Datele sînt bune.

Arm. : Voi face primele fotografii.

H. : Bine, Neil, te auzim tare şi clar. Vedem că faci fotografiile şi că iei probe (de sol lunar — **n.n.**).

Al. : Face fotografii şi ia probe.

Comentatorul : Pînă acum au fost consumate 35 de minute şi jumătate de oxigen.

H. : Neil, aici Houston. Ai luat proba ?

Arm. : O voi lua imediat ce termin această serie de fotografii.

Al. : O. K., Neil. Acum trebuie să iei proba.

Arm. : Bine.

Al. : Proba a fost luată şi e (tulburări). Se pare că e cam greu să sapi în...

Arm. : E foarte interesant. Suprafaţa e netedă, dar ici şi colo, cînd o apăs cu culegătorul pentru luat probe, o găsesc foarte dură. Pare să fie făcută dintr-un material compact. Voi încerca să iau o rocă.

Al. : Pare foarte frumoasă de aici, Neil.

Arm. : Totul e de o frumuseţe sălbatică şi cu totul deosebită. E ca unul din deşerturile înalte din Statele Unite... Fii atent, multe probe de rocă dură par a avea băşicuţe la suprafaţă. Privesc una care pare să prezinte cîteva forme de cristalizare.

. . . . . .

Al. : Eşti pregătit pentru ieşirea mea ?

Arm. : Da. Opreşte-te o secundă. Totul e gata. Voi căuta să supraveghez rania ta de aici, de dedesubt.

Al. : Poziţia aparatului de rezervă e bună.

Arm. : O. K. Rania ta se pare că trece cu bine. Cizmele sînt aproape de margine. O. K., acum coboară rania. Acum porneşte, acum eşti liber, semeni cu un păianjen. Circa doi centimetri de spaţiu deasupra raniţei tale.

Al. : O. K. Trebuie să te cocoşezi puţin pentru a cobori. (tulburări). La ce distanţă sînt picioarele mele de...

Arm. : Eşti chiar pe marginea platformei.

Al. : O. K. Înapoi. O uşoară aplecare a spatelui. Sper să trec de ieşire fără prea multe greutăţi.

Arm. : Totul merge bine.

Comentatorul : Pînă acum au fost consumate 45 de minute de oxigen.

H. : Neil, aici Houston. Ocupîndu-vă de transferarea telecamerei cu ajutorul scripetelui, prevedeţi unele greutăţi cu rezervorul de probe ?

Arm. : Nu.

Al. : Acum vreau să urc ca să închid parţial uşiţa. Trebuie să mă asigur că nu-mi va bloca ieşirea.

Arm. : O idee bună.

Al. : Aceasta va fi casa noastră pentru viitoarele două ore şi vreau să mi-o îngrijesc bine. Sînt pe treapta superioară. E foarte simplu să cobori de pe o treaptă pe alta.

Arm. : Da, e foarte uşor. Şi chiar să mergi e foarte uşor. Mai ai încă trei paşi şi apoi unul lung. Încă puţin. Încă vreo cîţiva centimetri. Iată un pas bun. Încă un metru.

Al. : Foarte frumos ! Foarte frumos !

Arm. : E ceva grandios. Magnifică vedere de-aici.

Comentatorul : Amîndouă raniţele funcţionează perfect.

Aldrin fotografiat de Armstrong pe solul lunar. În dreapta imaginii se vede unul din picioarele „Vulturului"

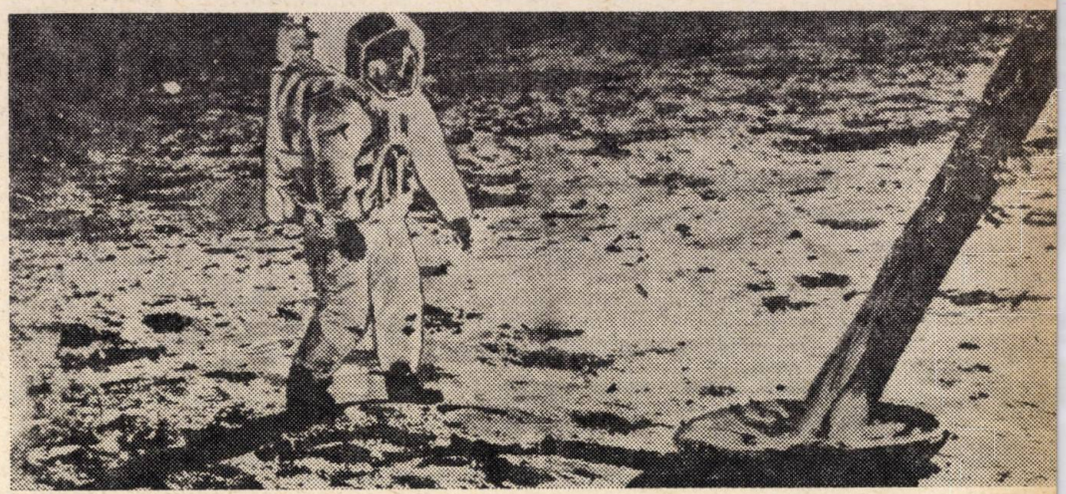

Al. : Pare că acest suport secundar are efecte termice tocmai aici, Neil.

Arm. : Da, am observat.

Al. : Se pare că vorbim toţi o dată.

Arm. : Da, e distractiv. Greutatea raniţei pare să aibă oarecare efect asupra inerţiei.

Al. : E o uşoară tendinţă spre dreapta.

Arm. : Eşti chiar pe o rocă, o rocă mare, chiar acolo.

Al. : Văd antena pe suportul „meno y". E ruptă şi aplecată.

Arm. : (tulburări) aplecată.

Al. : Nu pot observa multe de aici pentru că vizibilitatea aici, fără vizor (tulburări) pare că este o (tulburări) suprafaţa sa nu e inclusă în rocă. Aceste roci au suprafeţe foarte nisipoase. Se desfac în mici pori foarte fini. Încercăm să alunecăm pe deasupra...

Comentatorul : Neil Armstrong e gata să fixeze telecamera.

Al. : Sînt gata să-mi pierd echilibrul într-o direcţie şi să mă reechilibrez (tulburări). Trebuie să fii sigur că te apleci în direcţia în care vrei să mergi, altfel (tulburări). Cu alte cuvinte, trebuie să încrucişezi picioarele în aşa fel, încît să ai sub tine centrul de greutate. Neil, ţi-am spus că am găsit roci purpurii ?

Arm. : Ai găsit roci purpurii ?

Al. : Da, sînt mici, scînteietoare (tulburări) în cutie. Aş face o primă ipoteză : un fel de biotită. Vor stabili analizele dar (tulburări).

Arm. : Minereuri de biotită, aici, dedesubt (tulburări).

Comentatorul : Biotita e un fel de mică.

Al. : Vrem să ne comunicaţi temperatura.

H. : Temperatura în cabină e de circa 0 grade.

Al. : Mi-e puţin frig. Cred că (tulburări).

Arm. : Poate fi ceva interesant pe fundul acestui crater.

Al. : Mergi înainte. Mai sînt şi altele.

Comentatorul : Dacă stai pe scăriţa care se află în faţă, suportul „meno y" este piciorul de aterizare de la stînga ta.

Al. : 40,50 picioare. De ce nu te învîrţi în jur şi nu-mi arăţi şi mie ? Calci pe cablu. Întoarce-te la stînga ta, poate va fi mai bine.

Arm. : Nu vreau să mă întorc spre soare, dacă pot să-l evit.

Al. : Houston, cum e cîmpul vizual ? Totul e bine ?

H. : E bine. Cîmpul vizual e bun. Ne-ar plăcea dacă ai întoarce aparatul puţin mai la dreapta.

Arm. : O. K. Îl deplasez. Acum e chiar spre est şi vreau să ştiu dacă puteţi vedea o rocă colţuroasă.

H. : Bine. Vedem o rocă mare, colţuroasă, şi se pare că se află încă o rocă, mai mică cu cîţiva centimetri, la stînga ei.

Arm. : Bine. Iar mai departe cu circa trei metri, e o rocă şi mai mare, foarte rotunjită. Această rocă iese din nisip cu circa 30 de centimetri. E lungă de circa 45 cm şi lată de 30 cm.

H. : Bine, vedem umbra LEM-ului.

Arm. : Bine, colina care iese din umbra LEM-ului e formată din două cratere lungi de 12 metri, largi de 6 şi probabil adînci de 2. Poate vom merge să lucrăm acolo ceva mai tîrziu.

H. : Bine. Îl vedem pe „Buzz", care lucrează.

Comentatorul : „Buzz" montează echipamentul pentru vîntul solar.

Arm. : Am remarcat pe un teren neted, unde lăsăm urme profunde de circa 2 centimetri, că pulberea e foarte aderentă.

Comentatorul : Toate sistemele LEM-ului funcţionează foarte bine. Neil Armstrong se găseşte pe suprafaţa Lunii de circa 45 de minute.

. . . . . .

H. : Columbia, aici Houston. Te auzim tare şi clar. Activitatea extravehiculară se desfăşoară magnific. Cred că acum înfig steagul.

Columbia : Minunat.

H. : Cred că tu (e vorba de Collins — **n.n.**) eşti singura persoană care nu poate vedea scena la televiziune.

Columbia : Nu-mi fac probleme. Cum e transmisia ?

H. : E foarte frumoasă, Mike. Într-adevăr, foarte frumoasă.

Al. : Trebuie să fiu foarte atent în aprecierea locului unde se află centrul de greutate. Uneori sînt necesari doi sau trei paşi pentru a fi sigur că picioarele se află sub tine. Pentru a schimba direcţia, trebuie să procedezi ca un jucător de fotbal. Trebuie să te arunci într-o parte şi să tai puţin curba. Se pare că e posibil să faci un fel de salt de cangur.

Arm. : Saltul de cangur e posibil, dar se pare că posibilitatea de a avansa nu e atît de bună ca cea obişnuită. E greu de spus cum ar decurge mersul dacă ar dura mai mult. Ar putea fi obositor după sute de paşi, dar probabil că depinde şi de costum.

. . . . . .

Arm. : Trecînd de la soare la umbră, am observat de cîteva ori că există o reflectare suplimentară a LEM-ului care, adăugîndu-se la reflexul feţei mele pe vizor, face vizibilitatea foarte rea, tocmai în trecerea soare-umbră. Deci, trebuie să aştept puţin pentru ca ochii să se adapteze luminii. Dar de data aceasta (tulburări)...

Al. : Da. Vizibilitatea, după cum am spus, nu e foarte bună, dar ţinem vizorul ridicat (tulburări). Ce fel de urmă lăsăm în ((tulburări)...

Arm. : Deci, după ce am stat puțin în soare, trebuie... „Buzz", calci în picioare cablul. Ridică piciorul drept, piciorul drept. Vîrful piciorului e încă prins. Așteaptă puțin. Acum este liber.

Al. : Mulțumesc.

Arm. : Acum mișcă aparatul acesta împreună cu mine.

Comentatorul : Neil Armstrong are în mînă strîngătorul de probe.

Al. : Culoarea albastră a cizmelor mele a dispărut complet în această... Nu pot încă să descriu exact această culoare. Praf de cacao și cenușă. Pare să acopere cea mai mare parte a (tulburări)... particule foarte fine (tulburări)...

H. : „Buzz", aici Houston. Pierdem tot sfîrșitul transmisiilor tale. Încearcă să vorbești cît mai aproape de microfon.

Al. : Bine, voi încerca.

H. : Foarte bine.

Comentatorul : Neil se găsește pe suprafața Lunii de circa o oră. „Buzz", de 20 de minute, poate chiar mai puțin.

Al. : În general, timpul petrecut la umbră nu pare a avea nici un (tulburări) efect (tulburări)... în interiorul costumului E o diferență, desigur, între radiația de afară și din cască.

Comentatorul : Ritmul cardiac al celor doi astronauți se menține între 90 și 100 pulsații pe minut. Medicul constată că au consumat numărul de calorii prevăzut pentru îndeplinirea lucrului lor. Crede că sînt în formă bună.

Arm. : Dacă privesc în jur această zonă, contrastul în general e... se schimbă complet în funcție de date (tulburări)... spre soare se remarcă un gri foarte, foarte clare. Există un halo în jurul umbrei mele, în umbra căștii mele. Dacă privesc în jur, contrastul devine (tulburări)... deoarece culoarea înconjurătoare e și mai palidă dacă privesc spre soare... În general, terenul pe care am mers prezintă un contrast mai puternic de culori.

Al. : Chiar în această zonă sînt două cratere.

Arm. : Sînt acum în zona suportului „minus 4" și iau cîteva fotografii.

Comentatorul : „Buzz" se învîrte în jurul LEM-ului pentru a-l fotografia din diferite unghiuri și a-i controla starea. Neil e încă ocupat cu strîngerea probelor. Cei doi astronauți au consumat pînă acum o oră și 40 minute de oxigen.

Al. : Cum merge cu strîngătorul, Neil ?

Arm. : Punga de probe e (tulburări)... închisă.

H. : Columbia, aici Houston. Mergi înainte.

Columbia : Bine. De data aceasta, nici un semnal de la LEM. Pot vedea un obiect foarte mic și alb. Coordonatele sînt...

H. : Spune coordonatele obiectului mic și alb.

Columbia : (tulburări)... 0, 3, 7, 6. Dar cred (tulburări)... chiar pe marginea unui crater. Dacă LEM-ul e acolo, trebuie să fie foarte înclinat.

H. : Bine, înregistrăm 0, 3 și 7, 6...

Comentatorul : Neil a sfîrșit de strîns probe și de pus în pungă.

Arm. : Cum stăm cu timpul ?

H. : Bine. Sînteți în întîrziere cu circa jumătate de oră. Calculăm rezerva noastră de oxigen.

Arm. : O.K.

H. : Neil și „Buzz", aici Houston. Pentru a clarifica lucrurile, rezervele voastre sînt încă bune. Diferența de 30 minute este conformă cu orarul prevăzut.

Comentatorul : Neil e pe suprafața Lunii de circa o oră și 20 de minute.

Arm. : Nu constat nimic anormal la LEM ; picioarele par a fi în stare bună. E surprinzătoare lipsa de penetrație a celor patru picioare...

Comentatorul : Neil Armstrong se găsește de o oră și jumătate pe suprafața Lunii.

Al. : Houston, seismometrul pasiv a fost pus în funcție normal.

Comentatorul : De circa două ore, astronauții folosesc sistemul portabil pentru oxigen.

Arm. : Punerea în funcțiune manuală a reflectorului laser s-a blocat. Arcul de la capătul coardei a sărit din cîrlig. Dar pot să mă întind, să apuc cîrligul și să-l trag.

H. : Ai ales o zonă bună ?

Arm. : Cred că ridicătura de acolo va fi foarte bună. Probabil că mă voi duce pe colina aceea.

Al. : Chiar pe marginea acelui crater...

Arm. : Aceste roci par de bazalt și conțin probabil cristale albe. Cele pe care le-am definit mai înainte drept niște bășicuțe, nu știu, nu cred că mai sînt. Cred că sînt mici cratere, par mici cratere în care gloanțe de pușcă cu aer comprimat ar fi găurit suprafața.

Al. : Houston, am deschis instrumentul seismografic și îl pun la locul său, dar am unele greutăți în centrarea sa exactă.

Arm. : Da, din cauză că discul e convex în loc să fie concav.

Al. : Cred că ai dreptate. Houston, nu cred că e vreo speranță de a folosi acest instrument pentru a obține o bună nivelare. Mi se pare că discul în care se găsește bula e convex în loc de concav.

Comentatorul : Bula de care vorbesc astronauții se găsește în nivelul seismometrului...

H. : Am controlat resursele voastre de oxigen și totul e în ordine. Dacă sînteți de acord, am vrea să extindem durata EVA (Extra Vehicular Activity — activitatea extra-vehiculară, **n.n.**) pentru încă 15 minute. Îi vom acorda lui „Buzz" zece minute ca să reintre. Pînă acum au trecut două ore și 12 minute.

Arm. : O.K.

Comentatorul : Au trecut două ore și 12 minute de cînd Neil și „Buzz" au început să folosească rezervele de oxigen.

H. : Dacă mai sînteți în apropierea seismometrului, ați putea fotografia instrumentul acela blestemat.

Arm. : O fac eu, „Buzz".

Al. : Bine. Să-i faci o poză...

Arm. : Am luat o probă.

H. : Ar trebui să mai bați încă „doi morcovi" și să faceți experimentul vîntului solar. Doi „morcovi" și vîntul solar. Ai încă trei minute pînă la începerea pregătirilor de intrare (în LEM — **n.n.**).

Al. : Houston, ați putea înregistra punctul de unde am luat cei doi „morcovi" ?

H. : Nu.

Arm. : Nici eu (tulburări)... dar sînt chiar aproape de LEM.

H. : „Buzz", aici Houston. A venit timpul să începi operația de reintrare.

Al. : Bine.

Comentatorul : Armstrong și Aldrin au folosit sistemele de alimentare portabile timp de două ore și 25 minute. La dreapta ecranului se vede cum Neil strînge probe de rocă.

Al. : Așa-i că nu ai fotografiat probele ?

Arm. : Nu încă.

Al. : Cred că nu mai avem timp.

H. : Neil și „Buzz", grăbiți-vă să luați încărcătorul aparatului și să închideți cutia cu probe. Sîntem la limită cu timpul.

Comentatorul : Trebuie ca în raniță să rămînă o rezervă de oxigen ; iată pentru ce tehnicienii din sala de control îi zoresc pe cei doi astronauți.

Al. : O.K. Poți să-mi bagi asta în buzunar, Neil ? Și apoi voi urca scara. Eu o apuc și tu deschizi pachetul.

Arm. : (tulburări)... Lasă buzunarul (tulburări)...

Al. : Adios, amigos !

Arm. : O.K.

Al. : Mai e ceva înainte de a reintra sus, Houston ?

H. : Nu. Sus pe scară, „Buzz".

Al. : Cum merge, Neil ?

Arm. : O.K.

Al. : Cred că ceasul meu s-a oprit.

Arm. : Am luat, aș spune, cam zece kilograme de probe bine alese. Chiar dacă nu sînt documentate.

Comentatorul : Timpul neoficial de la plecare e acum de 111 ore, 37 minute, 32 secunde. Armstrong și-a sfîrșit „plimbarea" și e gata să reintre în LEM.

Al. : O.K. Începe să te apleci puțin. Bine. Ai destul loc. Mai îndoaie spatele și întoarce capul spre (tulburări)... Întoarce-te puțin la dreapta. Jos capul. Foarte bine.

H. : Columbia, Columbia, aici Houston.

Columbia : Bine. Aici Columbia, cum mă auziți ?

H. : Bine, Columbia. Te auzim tare și clar. Echipajul de pe LEM e în interiorul cabinei. Totul a mers bine.

. . . . . .

H. : Avem pentru voi cîteva întrebări în legătură cu observațiile pe care le-ați făcut și cu ceea ce ați văzut în timpul EVA. Iată prima întrebare : care e părerea voastră în legătură cu înclinarea LEM-ului în comparație cu cea prevăzută în planul de zbor ?

Vulturul : Avem 13 grade la stînga pe înclinometru și cred că trebuie să fie adevărat.

H. : Următoarea întrebare privește adîncimea la care ați cules probele în timpul primei părți a EVA, precum și schimbările observate în intervalul dintre o culegere și alta.

V. : Nu sînt sigur că am înțeles întrebarea. O dată cu probele, am strîns și o importantă cantitate de teren, pe lîngă un număr destul de mare de roci selecționate din puncte diferite.

H. : Bine, Neil, Una din problemele care ne preocupă e adîncimea la care ați strîns probele. Ați reușit să pătrundeți la cîțiva centimetri sau ați rămas aproape de suprafață ?

V. : Am luat unele pînă la 7 centimetri adîncime. Mai tîrziu, în alte zone, am pătruns numai 2 sau 3 centimetri și nu am reușit să pătrund mai mult.

H. : Bine. Cred că am înțeles. Pînă la 8 centimetri adîncime nu ai găsit straturi dure, nici schimbări semnificative în componență. Și acum ultima întrebare : Neil, tu ai spus că, coborînd spre locul de aterizare, ai zburat peste un crater de dimensiunile unui teren de fotbal, care conținea blocuri destul de mari de rocă solidă, adesea de 3—5 metri. Poți calcula la ce distanță vă aflați acum în raport cu acel crater ?

V. : Nu cred că sîntem la mai mult de 800 metri distanță, în direcția vest.

. . . . . .

H. : Cum merge acolo sus, cu suporturile de dormit ? Ați avut posibilitatea de a vă ghemui lîngă motor ?

V. : Merge bine. Neil și-a făcut un hamac bun și s-a întins pe ușa și pe învelișul motorului. Eu m-am ghemuit pe podea.

. . . . . .

Comentatorul : A sosit momentul desprinderii LEM-ului de suprafața Lunii. Peste puțin, pe satelit va rămîne doar o parte din LEM.

H. : Vulturul, aici Houston. Sînteți la post ?

V. : Da. Înainte 8, 7, 6, 5. Motor aprins. A fost minunat. 26, 36 picioare pe secundă. Atenție la tangaj. Aldrin (tulburări)... înregistrat. Urcare foarte liniștită. Iată un crater.

H. : Vulturul, aici Houston. Mergi foarte bine după 1 minut.

V. : ... o mică oscilație în față și în spate. Sistemul de conducere automată concordă în limitele unui picior pe secundă.

H. : Vulturul, aici Houston. Mergi foarte bine după 2 minute.

V. : Sîntem la 170 picioare. E foarte frumos. Iată craterul Ritter (tulburări)...

H. : Vulturul, mergeți bine.

V. : Deschid întrerupătoarele principale. Supapele de urcare sînt închise, presiunea rămîne bună. Atenție la motor 90. O.K. Închideți.

H. : Vulturul, foarte bine, înregistrăm. E grandios.

V. : Bine. Vulturul e din nou pe orbită.

H. : Vulturul, aici e Houston. Bine. Te înregistrăm. Toată lumea e mîndră de voi.

V. : Avem încă nevoie de mult ajutor.

LE FIGARO

PARIS

DEVALORIZAREA FRANCULUI: TREI SLĂBICIUNI ÎNGRIJORĂTOARE

NIMENI nu a contestat abilitatea cu care a fost efectuată devalorizarea francului francez. Dar Jean-Marcel Jeanneney (fost ministru de stat) a lansat dezbaterea cu privire la oportunitatea acestei măsuri.

Devalorizarea putea fi respinsă în noiembrie, deoarece ar fi fost făcută la cald, şi în special deoarece era prost pregătită şi deoarece creşterea preţurilor ar fi anulat imediat avantajele ei în materie de concurenţă. Ceea ce era adevărat în noiembrie nu este neapărat adevărat în august.

Iată un fapt esenţial : cinci miliarde dolari din cei şase reprezentînd rezervele Franţei la nivelul lor cel mai ridicat au fost pierduţi. Nici lovitura de teatru din noiembrie, nici prezenţa generalului de Gaulle în fruntea ţării nu opriseră această hemoragie. Amploarea ei a fost dezvăluită de declaraţia ministrului finanţelor: numai iniţiaţii puteau citi printre rîndurile bilanţului Băncii Franţei; el nu indica decît o reducere cu 2,5 miliarde a rezervelor oficiale în aur şi devize, camuflînd restul sub forma datoriei faţă de băncile comerciale şi de instituţiile străine.

J.-M. Jeanneney relevă creşterea exporturilor pentru a asigura că preţurile franceze rămîneau competitive fără o modificare a cursului de schimb. El atribuie creşterea mult mai rapidă a importurilor franceze doar excesului de cerere. Iată o contradicţie ciudată. De ce creşterea exporturilor nu s-ar datora oare intensităţii cererii în lume? Concurenţii noştri nu pot livra şi vînzările nu spun nimic în privinţa preţurilor. Invers, de ce creşterea importurilor nu ar fi semnul unei diferenţe de preţuri care reiese atunci cînd faci orice călătorie în străinătate? În consecinţă, nu ne putem dispensa să mergem la cauzele acestei epuizări a rezervelor şi ale acestui deficit comercial.

Ar fi prea uşor să dăm vina pe evenimentele din mai 1968. În ciuda creşterii masive a salariilor, realitatea este că de atunci nu a apărut nici o divergenţă simţitoare de preţuri între Franţa şi principalii ei concurenţi. Majorarea preţurilor nu atinge 7 la sută; ea este de un ordin foarte asemănător cu acela din S.U.A. şi din Marea Britanie. Germania occidentală s-a arătat mult mai stabilă, dar a acceptat să manipuleze taxa la valoarea adăugată pentru a penaliza exporturile ei şi a subvenţiona importurile ei: în această privinţă, de asemenea, decalajul este compensat.

Trebuie deci ca el să se fi dezvoltat foarte îndelung şi pe ascuns începînd de la devalorizarea din 1958. Pe această bază, încă înainte de luna mai, creşterea era de două ori mai mare în Franţa decît în Germania occidentală. Devalorizarea din 1969 consfinţeşte eşecul unei politici.

După evenimentele din mai, guvernul lui Couve de Murville a comis o greşeală funestă. Era posibil ca influenţa unei majorări a salariilor asupra preţurilor de cost să fie resorbită aproape în întregime.

Ne aflam într-o perioadă de redresare: astfel, mîna de lucru avea să fie folosită mai intens, creşterea producţiei se traducea automat printr-o creştere a productivităţii care compensa majorarea salariilor. Acest joc trebuia jucat din plin, şi trebuia chiar să se permită sau să se accelereze trecerea braţelor de muncă din întreprinderile mai puţin productive în acelea care puteau să le folosească în modul cel mai util. Dimpotrivă, guvernul a hotărît să înunde cu credite întreprinderile, cu condiţia să fie destul de mici, pentru a le permite să-şi păstreze mîna de lucru în ciuda creşterii salariilor.

Această măsură a fost fatală: ea a alimentat inflaţia cererii, a finanţat goana capitalurilor, a lăsat să treacă prilejul unui progres al structurilor care ar fi resorbit creşterea preţurilor de cost şi ar fi îmbunătăţit brusc capacitatea de concurenţă a Franţei.

Azi, sîntem surprinşi că J.-M. Jeanneney susţine că devalorizarea nu poate contribui cu nimic la dezvoltarea exporturilor, deoarece capacităţile de producţie sînt deja folosite din plin. Aceasta înseamnă să se uite complet efectul preţurilor. Dacă piaţa externă devine mai avantajoasă decît piaţa internă, întreprinderile îşi vor deplasa vînzările.

În schimb, este adevărat că devalorizarea va avea tocmai prin aceasta un efect inflaţionist: dacă exporturile cresc şi importurile se reduc, resursele reale scad în comparaţie cu veniturile monetare. Această consecinţă este mai importantă decît influenţa asupra costului importurilor: materiile prime cumpărate în străinătate reprezintă mai puţin de 10 la sută din produsul naţional, efectul mecanic al devalorizării abia depăşeşte 1 la sută asupra preţurilor. Aceasta înseamnă că o devalorizare solicită măsuri care să reducă cererea internă în proporţie cu scăderea resurselor reale pe care intenţionează s-o provoace ea. Jacques Rueff a subliniat recent acest lucru. Dar guvernul actual are dreptate împotriva fostului ministru: reducerea necesară nu are nici un raport cu gradul de deflaţie care ar fi putut să restabilească balanţa de plăţi; căci, fără ajustarea cursului de schimb, trebuie să reduci foarte mult veniturile pentru a reuşi să reduci în suficientă măsură cererea de importuri şi să exerciţi presiuni în vederea căutării de debuşee externe. Reglarea, necesară în caz de devalorizare, nu trebuie să fie însoţită de şomaj; marja de folosire a braţelor de muncă furnizată de exporturi se substituie aceleia cu care este redusă cererea internă.

Reamintirea drumului lung prin care s-a ajuns în situaţia de azi confirmă însă preocuparea adîncă a lui J.-M. Jeanneney. Este necesar ca devalorizarea, prin înlesnirile temporare pe care le dă, să nu ascundă ajustările de structură pe care economia franceză a întîrziat prea mult să le efectueze.

Paris. Turişti străini se îngrămădesc în faţa ghişeelor bancare pentru a beneficia cu un ceas mai devreme de pe urma devalorizării francului

Fostul ministru al industriei, fostul ministru pentru probleme sociale, fostul membru al comitetului Rueff care a pregătit reformele de la sfîrşitul anului 1958 este într-o poziţie deosebit de favorabilă pentru a putea să depisteze problemele cele mai grave, în număr de trei.

— Una este slăbiciunea industriei noastre de echipament ; dintre toate ţările industrializate, Franţa este singura care importă mai multe maşini decît exportă: aproape de două ori mai mult. Politica industrială dusă în ultimii zece ani s-a lansat spre producţii de vîrf, fără să fi creat în prealabil o bază destul de largă pentru a beneficia de consecinţele ei tehnologice, a sprijinit cu cele mai mari eforturi activităţile în declin, în loc să-şi îndrepte întreaga energie spre restructurarea industriilor de echipament.

— Celălalt dezechilibru este raportul nefavorabil dintre salariile muncitorilor şi salariile funcţionarilor: astfel, cînd agricultorii îşi părăsesc pămînturile, ei se năpustesc spre industria serviciilor şi ţara scapă în permanenţă prilejul de a crea locurile de muncă în industrie care ar rezolva concomitent problema agriculturii şi problema balanţei de plăţi.

— Al treilea obstacol în calea creşterii economice în cadrul stabilităţii este fiscalitatea: majorarea neîncetată a impozitelor indirecte care duce la creşterea preţurilor; report tot mai accentuat asupra salariilor, prin ineficacitatea măsurilor privind celelalte venituri şi prin scutirile de impozite repetate în favoarea capitalului. Franţa se joacă cu focul.

Pierre URI

INTERNATIONAL
Herald Tribune
Published with The New York Times and The Washington Post

James Reston

CAZUL KENNEDY: TRIBUNALUL ŞI PRESA

CAPITOLELE tragice din povestea lui Edward Kennedy se succed unul după altul. La început, familia, faima şi viitorul politic al senatorului ocupau un loc atît de proeminent încît aproape că nu mai rămîneau timp sau milă pentru soarta lui Mary Jo Kopechne. În lupta competitivă dintre ştiri, cariera politică a lui Edward Kennedy a devenit mai importantă decît viaţa lui Mary Jo Kopechne.

Apoi, bunul simţ şi conştiinţa poporului american au respins explicaţia senatorului cu privire la evenimentele care au dus la moartea tinerei fete, iar presa a început să pună întrebări rămase fără răspuns, să iniţieze propriile ei anchete, să publice speculaţiile ei şi ale altora. Toate acestea au creat o situaţie nouă.

Azi, nu se manifestă compasiune faţă de senator. Presa a insistat să se aplice procedura legală cuvenită şi a cîştigat. Senatorul a acceptat să colaboreze la ancheta legală, urmînd să înceapă la Edgartown, la 3 septembrie dar, între timp, el este obiectul celor mai extravagante zvonuri, relatări şi speculaţii în presă, fiecare constituind o picătură de otravă pentru apărarea lui.

Firește, acest lucru este tipic pentru familia Kennedy. Membrii ei au fost totdeauna, fie foarte sus, fie foarte jos, fie adoraţi, fie urîţi, fie lăudaţi peste măsură, fie calomniaţi peste măsură.

Un alt locuitor al oraşului Boston, Ralph Waldo Emerson, ar fi fost mirat de triumfurile şi tragediile familiei Kennedy. În eseul său despre dualitatea vieţii, el afirma că orice exces omenesc duce la o lipsă şi orice lipsă duce la un exces ; orice bine duce la un rău ; pentru orice ai pierdut obţii un cîştig şi pentru orice ai cîştigat suporţi o pierdere.

Familia Kennedy constituie în mod cert un exemplu în acest sens. Ea era puternică, bogată şi norocoasă, chiar dominatoare, dar a fost doborîtă de tragedii aproape indescriptibile.

Ziarele au afirmat, pe drept cuvînt, că nu numai Edward Kennedy, dar întreg sistemul legal este supus judecăţii în statul Massachusetts. Acest punct de vedere s-a impus. Ele au reuşit să obţină o anchetă legală, dar sînt acum pe cale de a-l judeca ele pe senator prin titlurile publicate şi să fie inechitabile faţă de el în numele „justiţiei".

În momentul de faţă, presa şi tribunalele sînt preocupate de definirea răspunderilor ce le revin în cazuri de acest fel. Avocaţi, judecători şi ziarişti serioşi au luptat cu ambiguităţile acestei probleme încă de la asasinarea preşedintelui Kennedy la Dallas, unde presa nu numai că a relatat ştirile, dar le-a şi creat.

În consecinţă, avocaţii şi ziariştii încearcă să stabilească „principii şi linii călăuzitoare pentru un proces echitabil" în statul New York şi, după cum se pare, ei sînt, în general, de acord că, în exercitarea aprecierilor lor asupra ştirilor, redactorii trebuie să-şi amintească de faptul că :

1. Un acuzat este considerat nevinovat pînă la dovedirea vinovăţiei sale.
2. Acuzaţii sînt îndreptăţiţi să fie judecaţi într-o atmosferă lipsită de patimi, idei preconcepute şi senzaţionalism.
3. Cititorii, ascultătorii şi spectatorii sînt juraţi potenţiali.
4. Nu trebuie să se dăuneze în mod inutil reputaţiei cuiva.

Chiar şi aceia dintre noi care nu au fost mulţumiţi cu explicaţia dată de senatorul Kennedy asupra tragediei de pe insula Chappaquiddick, şi care au insistat să se efectueze o anchetă legală asupra faptelor, ar trebui să se întrebe dacă presa şi-a reamintit aceste principii din momentul în care s-a stabilit data anchetei.

El este judecat în presă înainte de a se prezenta în faţa tribunalului şi, de aceea, procedura legală este îngreunată în mod inutil.

Edward Kennedy asaltat de ziarişti, cu prilejul primei sale apariţii la Washington, după accident

L'EUROPEO
MILANO

DE LA ABU SIMBEL LA VENEŢIA

Interviu cu René Maheu

32 de ţări au apelat la U.N.E.S.C.O., solicitînd asistenţa necesară pentru conservarea patrimoniului lor artistic. „Cererea Italiei — a spus directorul general al organizaţiei, René Maheu — face parte dintre cele pe care le considerăm urgente". Solicitarea italiană priveşte Veneţia. Din grupul altor naţiuni ale căror cazuri U.N.E.S.C.O. le va rezolva cu prioritate, fac parte Iranul, Indonezia, Pakistanul, Peru. În aceste ţări şi-au şi început activitatea comisiile de cercetări ale U.N.E.S.C.O., care au sarcina de a pregăti documentele pe baza cărora vor începe campanii internaţionale de solidaritate. Dacă obiectivele U.N.E.S.C.O. sînt bine cunoscute, marele public ştie mai puţin despre amănuntele fiecărei operaţiuni, despre felul în care se realizează lanţul conlucrării internaţionale pentru salvarea bunurilor ce reprezintă un patrimoniu comun al tuturor oamenilor. Asupra acestor aspecte am solicitat precizări directorului general al U.N.E.S.C.O.

— Ce rezultate a dat colaborarea cu R.A.U. pentru salvarea monumentelor de la Abu Simbel ?

— Acţiunea de la Abu Simbel a fost prima noastră mare experienţă. Succesul acestei operaţii a dublat numărul de solicitări primite şi, ca atare, volumul activităţii noastre. Acum studiem cererile formulate de 32 de ţări, mici şi mari.

— *Ce prioritate urmaţi în acordarea asistenţei solicitate ?*

— Pentru noi, toate ţările, în mod firesc, sînt pe acelaşi plan ; operăm totuşi o selecţie menită să stabilească ce trebuie făcut mai întîi şi ce poate suferi o amînare. Această selecţie inevitabilă depinde de tipul de cereri care ne sosesc, de situaţiile respective. Să luăm, de exemplu, cele două intervenţii care ne-au fost solicitate de guvernul italian : pentru Florenţa şi pentru Veneţia. Ambele cereri au fost formulate în noiembrie 1966, anul marilor inundaţii. Florenţa fusese lovită de o catastrofă, adică de ceva neprevăzut şi deci extrem de urgent, în timp ce Veneţia era erodată de un rău cronic, intrat pe neaşteptate într-o fază acută. Pentru Florenţa era necesar să se intervină imediat, ceea ce s-a şi făcut. Pentru Veneţia, problema era cea a conservării oraşului, cu evidente implicaţii economico-sociale ; se impunea cu necesitate un studiu mai îndelungat. Doi ani şi jumătate de cercetări ne-au determinat să facem public acel „Raport asupra Veneţiei", care este astăzi, după părerea mea, documentul cel mai cuprinzător asupra situaţiei oraşului lagunelor.

— *Care e situaţia cea mai complexă şi evoluţia cea mai dificilă dintre cele pe care le cunoaşteţi ?*

— E greu să fac o clasificare. Fiece situaţie, fiece problemă asupra căreia ni se cere sfatul are multe faţete. Cred totuşi că cea mai complicată e problema Veneţiei şi tocmai de aceea raportul nostru a devenit, dintr-o serie de fişe, o adevărată carte ; desigur, nu un roman, dar o poveste care poate interesa pe orice iubitor de cultură.

Un efort important ne-a fost solicitat şi de guvernul iranian pentru o operaţie de restaurare a tuturor monumentelor şi templelor situate de-a lungul graniţei occidentale a ţării : în oraşele Persepolis, Şiraz etc. Situaţii urgente se semnalează în Indonezia şi Peru (pentru conservarea oraşelor istorice) şi în Pakistan, unde se pun probleme dificile în legătură cu imensul său patrimoniu arheologic.

— *Cînd se poate spune că a început efectiv ceea ce dumneavoastră numiţi „lanţul solidarităţii" ?*

— Nu vreau să dau un răspuns „birocratic". Vă voi oferi doar un mic exemplu. Acum cîtva timp, pe cînd mă aflam la Veneţia, o franţuzoaică m-a oprit în Piaţa San Marco şi mi-a înmînat un bilet de 100 de franci, spunîndu-mi : „Pentru ca Veneţia să nu moară". Iată, acesta e un început ; dacă vreţi, o primă verigă a lanţului.

Nicola DE CSILLAGHY

l'Unità

ROMA

PERU JOACĂ O MARE PARTIDĂ

VELASCO ALVARADO ştie să ascundă mîna de fier a armatei îndărătul unui limbaj prudent, dozat cu atenţie, dar fără falsă pudoare. El spune lucrurilor pe nume : „imperialism", „oligarhie". El aruncă în obraz cu asprime predecesorilor săi trădarea promisiunilor făcute şi subliniază angajamentul militarilor de a face ceea ce nimeni nu a făcut înaintea lor : să transforme ţara. Junta, declară el, nu intenţionează să păstreze veşnic puterea, dar nu va renunţa la ea fără să-şi fi realizat programul ; însăşi revenirea la sistemul parlamentar va trebui să aibă loc în cadrul unei noi constituţii.

Politicieni abili şi buni propagandişti ai ideilor lor, militarii exploatează serios avantajul pe care li-l asigură faimentul reprezentanţilor vechiului regim. Într-adevăr, toţi aceştia au ieşit compromişi din furtuna politică de anul trecut. Dar sprijinul grupurilor

Generalul Velasco Alvarado anunţînd hotărîrea autorităţilor peruviene de a înfăptui reforma agrară

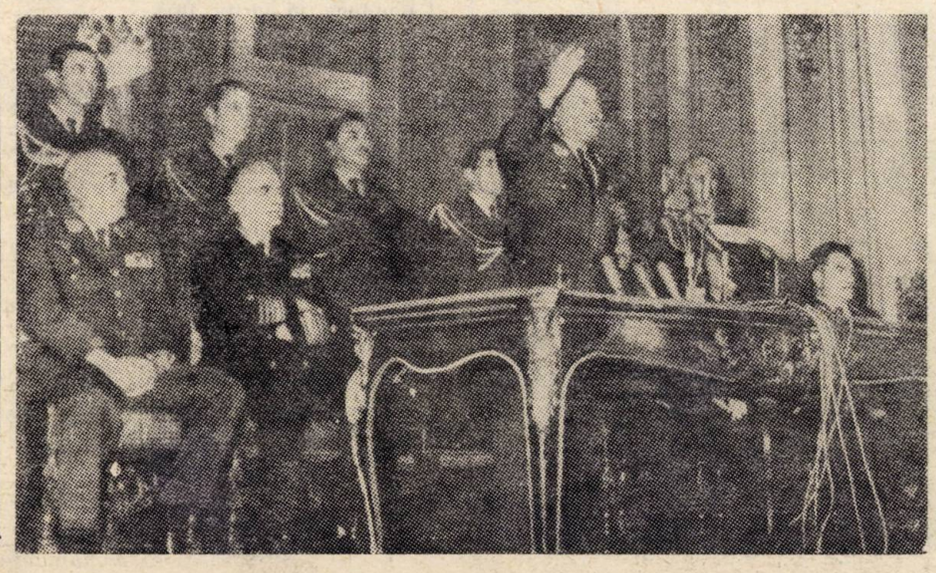

reflector

DUPĂ LUNĂ, CE ?

Statele Unite cinstesc pe cei trei astronauţi ai lor care au ajuns pe Lună. Parăzi în oraşe mari, un strălucit dineu prezidenţial la Los Angeles, apoi călătorii în străinătate.

Dar încotro se va îndrepta viitoarea călătorie în Cosmos a omenirii ? Aselenizarea, aşa cum a declarat dr. Thomas O. Paine, administratorul Asociaţiei Naţionale pentru Astronautică şi Spaţiul Cosmic (N.A.S.A.), nu este o expediţie pe un Everest celest, după care ne întoarcem la activităţi obişnuite. Ea prevesteşte începutul marii ere a explorării spaţiului. Totuşi, necesitatea urgentă de a consacra fonduri unor sarcini de pe Pămînt reclamă ca viitorul „pas spre stele" să fie chibzuit cu grijă.

N.A.S.A. trebuie să urmărească oare o debarcare a omului în Marte în perioada anilor '80 ? „Grupul de şoc" în domeniul cercetării spaţiului cosmic, numit de preşedintele Nixon în februarie, urmează să dea publicităţii la 1 septembrie un raport care va duce la elaborarea unui program spaţial specific. Deoarece acest grup de studiu este condus de vicepreşedintele Agnew, „uliu" în problemele spaţiului cosmic, este foarte posibil ca „grupul de şoc" să ceară guvernului o debarcare a omului în Marte în anii '80. Călătoria ar necesita doi ani şi ar costa cam la fel ca aselenizarea — dar ar depinde de alte cheltuieli prealabile, de pildă, construirea unei staţii cosmice plasate pe o orbită în jurul Pămîntului şi perfecţionarea motorului nuclear „Nerva".

Vom dispune de mai multe cunoştinţe despre Marte după misiunile orbitale nepilotate ale N.A.S.A. în 1971 şi plasarea pe planetă a unor instrumente, proiectată pentru 1973. Pînă în prezent, Marte pare a fi un pustiu cu multe cratere, foarte deosebite de planeta Pămînt. Dar, datorită fotografiilor şi descoperirilor făcute de „Mariner 6" şi „Mariner 7", a fost confirmată existenţa metanului şi amoniului — gaze strîns legate de originea vieţii pe Pămînt. Probabil că la polul marţian există şi o oarecare cantitate de apă şi poate o ceaţă protectoare de cristale de gheaţă uscate. Există, de asemenea, o regiune circulară specială, denumită „Hellas", unde o activitate oarecare a şters craterele obişnuite şi a îndulcit în mod ciudat contururile.

Toate aceste amănunte stîrnesc interes, cel puţin în rîndurile experţilor, pentru o explorare intensivă. Pe Marte nu trăiesc monştri ciudaţi şi „oameni verzi", dar există poate o viaţă primitivă oarecare. Un sondaj Gallup arată că 53 la sută din cei chestionaţi se opun expediţiilor pilotate în Marte şi numai 39 la sută le aprobă. Dar, printre cei în vîrstă de 21-29 de ani, proiectul Marte este sprijinit în proporţie de 54 la sută contra 41 Pe scurt, tineretul este în favoarea aventurii. Totuşi, subliniem din nou că aici se pune problema „priorităţilor" — care anume sarcină este în momentul de faţă mai urgentă pentru America.

(După „The Christian Science Monitor")

monopoliste americane și al C.I.A. îi înviorează și îi stimulează în căutarea unei revanșe. Este suficient să răsfoiești marile organe de presă — „La Prensa", „La Tribuna", „Caretas" și altele — pentru a-ți da seama că forțe importante sînt în acțiune pentru a bara mersul juntei, pentru a o face să dea îndărăt și, dacă este posibil, pentru a o răsturna, bizuindu-se pe tensiunile din țară și pe contradicțiile noii faze politico-sociale. Frontul lor include „Mișcarea democratică peruviană" a fostului președinte Prado, omul de încredere al Statelor Unite în anii „războiului rece", și resturile mișcării pe care o conducea fostul dictator Odria (astăzi în afara scenei politice datorită, între altele, faptului că este bănuit de instabilitate mintală). Mai periculoasă, fiind mai insidioasă, este totuși opoziția organizației APRA, condusă de bătrînul Haya de la Torre și de alte personalități politice. Alianța între aceste partide, care durează de acum cîțiva ani, a dominat Congresul sub mandatul lui Belaunde și a contribuit în măsură considerabilă la naufragiul veleităților sale reformiste. La această alianță s-a alipit acum trunchiul de dreapta al democrației creștine (P.D.C.).

În lupta împotriva lui Velasco, ca odinioară în lupta împotriva lui Belaunde, APRA are un grav handicap : reformele militarilor sînt, de fapt, cele pe care ea însăși (APRA) le promisese țării și pe care, atunci cînd a ajuns la guvern, s-a ferit să le pună în aplicare. Această contradicție obligă uneori pe susținătorii APRA să recurgă la expediente polemice grotești... Dar susținătorii APRA au și cărți mai serioase în jocul lor. Una dintre ele o reprezintă controlul asupra organizației sindicale „galbene" — C.T.P. — care influențează diferite categorii de oameni ai muncii (inclusiv dintre cei ce prelucrează zahărul în marile întreprinderi agro-industriale de pe litoral) și cu ajutorul căreia pot desfășura un rol de diversiune. O altă carte o reprezintă lozincile inspirate dintr-un democratism găunos și interesat.

De cealaltă parte a baricadei se află aliniate forțe tradiționale și forțe noi. Biserica și-a dat încă de la început sprijinul pentru reforme și preoții progresiști s-au făcut activi propagandiști ai acestora. O asemenea poziție are și acea parte a „Acțiunii populare" (partidul fostului președinte Belaunde), care astăzi este condusă de inginerul Gustavo Mohme. La fel acționează și forțe reprezentative ale culturii naționale, care se exprimă în Frontul pentru apărarea petrolului și în reviste ca „Oiga" și „Asi".

Combativ, tenace în căutarea unității, este micul Partid Comunist Peruvian, care din 1967 e legat de Frontul de eliberare națională, de Uniunea poporului și de Grupul foștilor social-progresiști în cadrul coaliției „Unidad de Izquierda" (Unitate de stînga), a cărei organizație de tineret este unită într-un front antiimperialist cu organizațiile Acțiunii populare și ale democrației creștine. Comuniștii, care în martie 1969 și-au ținut congresul, și-au revizuit aprecierea inițială asupra juntei, subliniind faptul nou, de excepțională importanță, pe care îl reprezintă venirea sa la putere și programul ei de transformări și dîndu-i un sprijin în spirit critic, dar hotărît. De altfel, ei revendică pe bună dreptate meritul de a fi pus pentru prima oară, prin marile lupte de masă ale anilor '60, problemele eliberării naționale.

Comuniștii văd în noua fază politică o dovadă în plus a justeței aprecierilor și opțiunilor lor. Pe de altă parte, se subliniază că numai cu ajutorul unei lupte intransigente sînt posibile lărgirea breșelor deschise în cadrul sistemului și promovarea muncitorilor și a țăranilor la conducerea țării.

În sfîrșit, trebuie subliniat că și junta are nevoie de un sprijin amplu și hotărît din partea forțelor populare unite, pentru ca legătura între armată și popor să devină deschisă și rodnică și pentru ca revoluția să devină din „legislativă" — autentică. Așa cum subliniază ziarul „Oiga" în permanență, latura slabă a juntei se află în „lipsa de comunicare", în moștenirea unor atribute care au reprezentat pînă ieri armata, în nehotărîrea ei în fața necesității contactului direct cu masele, a unui „gest deschis, larg, generos și îndrăzneț", care să dea poporului locul ce îi revine.

Peru joacă o mare partidă și nu-și poate permite s-o piardă.

Ennio POLITO

Președintele Franței, Georges Pompidou, la Ajaccio, cu prilejul festivităților consacrate bicentenarului nașterii lui Napoleon Bonaparte, care s-au desfășurat în capitala Corsicei

Carlos Pena ROMULO

ministrul afacerilor externe al Filipinelor

La 2 ianuarie, generalul Carlos Romulo, noul ministru de externe al Filipinelor, și-a început mandatul.

Carlos Romulo, astăzi în vîrstă de 70 de ani, a urmat cursurile universităților din Filipine și Columbia (S.U.A.). Înainte de începerea războiului din Pacific, în cursul celui de al doilea război mondial, el a predat cursuri de limba și literatura engleză colaborînd totodată asiduu la diferite ziare filipineze.

În 1941, Romulo e mobilizat în armata americană (Filipinele erau atunci colonie americană), fiind afectat statului major al generalului Douglas Mac Arthur. În 1944, este promovat general de brigadă. În anii 1943-1944, își începe cariera politică în calitate de ministru al informațiilor în cabinetul militar al președintelui Quezon, care se găsea atunci la Washington, iar spre sfîrșitul lui 1944 e numit reprezentant permanent al Filipinelor în Statele Unite.

Din 1945 pînă în 1955, Carlos Romulo conduce delegațiile țării sale la toate sesiunile Adunării Generale O.N.U., iar în septembrie 1949 este ales președinte al celei de-a IV-a sesiuni a Adunării Generale. Din 1950 pînă în 1952, Romulo este ministru al afacerilor externe. În anii 1952—1953, apoi, din nou, între 1955-1962, este ambasador al Filipinelor în Statele Unite. Carlos Romulo participă la numeroase conferințe internaționale și conduce delegația țării sale la Conferința țărilor afro-asiatice care s-a ținut la Bandung, în aprilie 1955.

În 1962, Carlos Romulo devine președinte al Universității din Filipine, iar în 1966 este numit ministru al educației naționale. Romulo este, de asemenea, președinte al Academiei de științe și autor al unor lucrări politice, consacrate în special problemelor țărilor asiatice.

Luînd cuvîntul la Manila, cu prilejul numirii sale în funcția de ministru al afacerilor externe al Filipinelor, Carlos Romulo a declarat că țara sa va „aborda în mod critic" tratatele și acordurile existente cu Statele Unite. În această ordine de idei, el a subliniat că se va impune, probabil, o revizuire a acordurilor privind bazele militare americane pe teritoriul Filipinelor. Noul ministru al afacerilor externe a reînnoit declarația președintelui țării, Ferdinand Marcos, privind dorința guvernului de a stabili relații diplomatice cu țările socialiste.

A. M.

poșta redacției

CANALUL PANAMA

Ion Dedu, Ploiești. Canalul Panama are o lungime de 82 km. În acest fel se economisesc 20 de zile de navigație (aproximativ 12 676 km). Construcția canalului a fost începută în 1882 de o companie franceză și terminată și dată în exploatare de S.U.A. la 15 august 1914. În 1901, Statele Unite reușesc să impună Angliei un tratat — cunoscut sub numele de tratatul Hay-Pauncefote — prin care se recunoștea Statelor Unite dreptul exclusiv de a construi și exploata canalul (care urma să se construiască pe teritoriul Columbiei). Columbia refuză să recunoască acest tratat. La 4 noiembrie 1903, se proclamă Republica Independentă Panama. Cu această nouă republică se încheie așa-numitul tratat Hay-Bunau Varilla, prin care se cedează Statelor Unite, pentru 99 ani, o fișie de pămînt de 5 mile de fiecare parte a traseului viitorului canal, precum și dreptul de a-l construi și exploata. Reglementarea navigației în Canalul Panama se bazează pe două tratate bilaterale : Hay-Pauncefote (18 noiembrie 1901) și Hay-Bunau Varilla (18 noiembrie 1903). În articolul 33 al acestui din urmă tratat, S.U.A. au căpătat dreptul de a fortifica canalul ; ca urmare, au construit baze navale și aeriene. În timpul celor două războaie mondiale, Canalul Panama a rămas, pe baza unor reglementări unilaterale ale guvernului american, deschis beligeranților. Prin actul din 15 iulie 1917, S.U.A. aveau dreptul să controleze navele care treceau prin canal. De la sfîrșitul lunii iulie 1940, intrarea în canal a fost minată, iar circulația — controlată de marina americană. După 7 decembrie 1941 (data intrării Statelor Unite în război), trecerea navelor a fost fixată numai în anumite ore ale zilei. Între S.U.A și Panama au fost încheiate mai multe tratate privind măsuri de apărare ale canalului în 1926, 1936, 1942. Prin acesta din urmă, S.U.A. aveau dreptul la 134 de baze militare în această zonă. Reînnoit în 1947, tratatul a fost respins de Adunarea Națională panameză în 1948. Prin „tratatul de înțelegere și cooperare reciprocă", din 1955, chiria plătită de S.U.A. se ridică la aproape 2 milioane de dolari, adică la numai 12,5 la sută din beneficiile încasate de S.U.A. În ultimul timp, guvernul statului Panama revendică o participare de 50 la sută la beneficiile realizate.

P. Stepanov, Arad. Deși nu există date certe, toată lumea e de acord, în general, că poetul Sandor Petöfi a căzut pe cîmpul de luptă de la Sighișoara, în 1849. Dicționare enciclopedice indică această dată ca ultimul semn al activității poetului.

DEVALORIZAREA

Iosif Suth, Cluj. Devalorizarea este operația prin care se reduc conținutul în aur al unei monede naționale și paritatea ei cu alte valute. Legătura cu conținutul în aur este însă acum, în cadrul sistemului valutar capitalist, mai mult teoretică. După cum se știe, în acest sistem — etalon aur-valută — alături de aur sînt folosite, pentru efectuarea tranzacțiilor internaționale cît și ca rezerve valutare, și două monede naționale (dolarul și lira). Introducerea unui asemenea sistem a presupus stabilirea unui raport între aur și aceste valute (de fapt cu dolarul), raport care este binecunoscut : 35 dolari uncia (circa 31 grame) de aur. Dar, în timp ce prețurile tuturor celorlalte mărfuri au crescut din 1934 — cînd a fost stabilit acest raport — prețul aurului a fost menținut forțat la același nivel (cu alte cuvinte, se pot cumpăra din ce în ce mai puține mărfuri cu corespondentul aceleiași cantități de aur). Moneda nefiind altceva decît o putere de cumpărare, faptul a creat o tot mai mare discrepanță între puterea de cumpărare a unei monede și conținutul ei în aur, raportul dintre acestea nemaiavînd semnificația din perioada sistemului etalon-aur, cînd cu o unitate monetară puteai cumpăra exact cantitatea de mărfuri pe care ai fi putut-o obține cu conținutul în aur al unității monetare.

Legătura cu alte valute este importantă. Aceasta se realizează pe calea stabilirii unui curs între valute (de exemplu, 4 mărci vest-germane = 1 dolar S.U.A.). Principiul care stă la baza actualului sistem valutar occidental este fixitatea cursurilor, respectiv cursurilor valutare nu li se permite să varieze decît cu ± 1 la sută față de cel stabilit oficial. Dar evoluția diferită a prețurilor mărfurilor pe piața internă față de cea de pe alte piețe — ca rezultat al acțiunii conjugate a unui complex de factori — creează diferențieri între puterile de cumpărare ale monedelor : cu alte cuvinte, cursurile oficiale nu mai oglindesc raportul real între puterea de cumpărare a diferitelor valute. În cazul unei creșteri mai ridicate a prețurilor pe o anumită piață internă față de alte piețe, are loc o depreciere mai accentuată a monedei naționale respective și, deci, puterea ei de cumpărare reală nu mai corespunde cu cea stabilită de cursul oficial în raportul cu alte valute. În acest caz se recurge la devalorizare. Prin recenta devalorizare a francului, cursul acestuia față de dolar a scăzut : înainte, cu un 1 franc se puteau obține 0,20 dolari, iar acum — doar 0,18 dolari. Cît privește cauzele profunde care reclamă recurgerea la o asemenea operațiune, implicațiile de ordin economic și politic ale acesteia, precum și rezultatele ei, vă recomandăm să citiți articolul privind devalorizarea francului din nr. 34 al revistei „Lumea", precum și articolul „Eroziunea monedelor occidentale" din acest număr.

VULCANII ANTARCTICEI

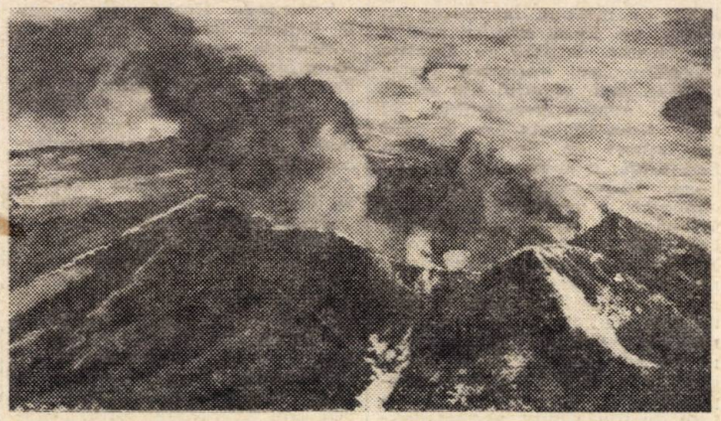

Daniel Simu, București. Pînă anul trecut s-a crezut că în regiunea Antarcticei nu există decît un singur vulcan activ — cel de pe muntele Erebus (în fotografie), care a fost descoperit în 1841 și care a fost cercetat de specialiști abia în anul 1908. Craterul acestui vulcan se află la o altitudine de 4 000 de metri, muntele Erebus fiind situat pe insula Ross. Anul trecut, în septembrie, cercetătorii aflați pe insula Deception au fost siliți să se refugieze în grabă, într-o dimineață, din cauza erupției unui vulcan care era socotit stins de mai multe sute de ani. După cîteva zile, alți cercetători au fost alungați de pe muntele Melbourne (aflat la periferia Antarcticei) de erupția unui al treilea vulcan care și-a reluat activitatea. Așadar, viitoarele atlase vor trebui să menționeze prezența, în regiunea Antarctică, a trei vulcani activi. Rapoartele cercetătorilor care au scăpat cu viață, refugiindu-se din fața potopului de lavă, menționează, între altele, că pinguinii au sesizat mai bine decît aparatele de cercetare apropierea catastrofei, părăsind în ambele cazuri insulele cu patru ore înainte de începerea erupțiilor.

OKINAWA

P. Horea, Piatra Neamț. Către sfîrșitul ultimului război mondial, în timp ce infanteria japoneză se menținea în Indonezia, Birmania, Malayezia etc., armatele americane se instalează în Iwojima — la jumătatea drumului între Sailan și Tokio, în februarie-martie 1945, și în Okinawa, în mai-iunie. Primele debarcări americane în Okinawa au avut loc la 1 aprilie 1945. La 6 aprilie, cuirasatul „Yamato", de 72 800 tone, se îndreaptă spre insulă pentru a veni în ajutorul celor aproximativ 50 000 de militari japonezi. Reperată, însă, și urmărită de un submarin, apoi atacată de o sută de avioane, nava e lovită de 2 torpile la orele 9,20. La orele 10, o atacă trei sute de avioane ; nava e lovită de cinci torpile ; la orele 14,30 se scufundă. În același timp, pe insulă debarcau alți 50 000 de soldați americani. Trupele japoneze au opus o rezistență crîncenă, mai cu seamă în grotele insulei. Luptele au luat sfîrșit la finele lunii iunie.

Emanuel Matca, Craiova. „Mariner 6", lansat la 24 februarie a.c., avea de parcurs pînă la întîlnirea cu planeta Marte, 388 milioane km. Aparatul s-a apropiat de „Planeta Roșie" pînă la 3 420 km și a cules imagini de ansamblu și de detaliu mai cu seamă din regiunea ecuatorială. Fotografiile transmise de „Mariner 6" indică o asemănare uimitoare între relieful lunar și cel marțian — același fel de cratere și lanțuri de munți. Combustibilul folosit de această navă spațială are la bază aceeași compoziție utilizată de celelalte rachete cosmice: cantitatea însă, e mult mai mică pentru că „Mariner" nu are de întîmpinat decît dificultatea ieșirii din zona gravitației terestre. Pentru corectările traiectoriei este suficient un impuls relativ redus, rezultat al arderii unei cantități mici de combustibil.

UNIVERSITĂȚI FRANCEZE

Dumitru Gherghinescu, Drăgășani, jud. Vîlcea. Vom încerca să descriem cîteva universități renumite. Pentru acest număr, am ales universitățile franceze. În 1179, al treilea conciliu de la Latran hotărîse ca orice catedrală să întrețină un profesor care să-i instruiască pe „clercs" (slujbași scriitori) ai bisericii. Din aceste școli episcopale se nasc în Franța universitățile. În a doua jumătate a secolului al XII-lea, renumele unor „maîtres" (maeștri) ca Abélard și Guillaume de Champeaux atrage în Paris un număr mare de învățăcei ; insula Cetății devine neîncăpătoare și ei se stabilesc pe malul stîng al Senei, unde formează o corporație — Universitas magistrorum et scolarium Parisiensium — care se sustrage treptat autorității episcopale. O cartă a lui Philippe Auguste (1200) și o bulă papală (1215) conferă universității o serie de drepturi, între care mai însemnat e acela de a acorda gradele de bacalaureat, licențiat și doctor. Totodată, în interiorul acestei asociații apar grupuri distincte, formînd patru facultăți : arte liberale, drept bisericesc, medicină și teologie, fie-

poșta redacției

care condusă de un decan, subordonat rectorului (începînd din 1245). La început, facultățile nu aveau un local anume pentru învățămînt. O dată cu apariția colegiilor (ca inițiativă particulară), apar și edificiile specializate pentru învățămînt. Cel mai cunoscut, deschis în 1253 de Robert de Sorbon pentru facultatea de teologie, este Sorbona. Universitatea din Paris cunoaște o perioadă de mare înflorire în secolele XIII—XV. Declinul e marcat de secolul XVI : universitatea, ostilă umanismului renascentist, e concurată de Colegiul Franței. Sorbona (facultatea de teologie) mai păstrează o oarecare sclipire în secolele XVII și XVIII, cînd numele ei se extinde asupra întregii universități. Institute de învățămînt asemănătoare celui parizian au fost deschise în întreaga țară : Toulouse (1229—1230), Montpellier (1289), Orléans (1306), Grenoble (1339), Aix-en-Provence (1409), Poitiers (1431), Caen (1432), Bordeaux (1441), Nantes (1460) etc. Bazele universității moderne sînt puse de legea napoleoniană din 10 mai 1806 și completată de decrete în 1808 și 1811. În 1891, universitățile obțin dreptul de a-și gira singure creditele alocate de stat, iar legea din 1896 acordă uniunii facultăților cu același resort academic titlul de universitate.

ROTHSCHILD

Mihai Stamate, Ploiești. 1) Grupul financiar Rothschild își are originea în secolul XVIII. Amschel Rothschild și cei zece copii ai săi (cinci băieți și cinci fete) trăiau la Frankfurt. Primii membri ai familiei au înființat bănci în marile orașe ale vremii ; astăzi, însă, mai există doar două „case Rothschild" — la Londra și Paris. (De altfel, cea de la Paris s-a transformat acum un an în societate anonimă). Băncile Rothschild s-au consacrat în mare parte plasării împrumuturilor statului și s-au ocupat, de asemenea, de marile rețele de căi ferate. Această activitate are astăzi o pondere secundară ; grupul Rothschild din Paris s-a transformat într-o bancă obișnuită ; cel din Londra s-a specializat în comerțul cu aur. 2) „Société du Mont-Pèlerin" e o asociație internațională înființată în Elveția, în 1947, la Mont-Pèlerin, de un grup de economiști, istorici și filozofi europeni și americani. Scopul asociației este studierea problemelor politice, economice, istorice, morale și filozofice ale societăților contemporane. 3) Alfred Müller-Armack (născut în 1901), economist și profesor la Universitatea din Münster și Köln, a fost ministru al economiei Republicii Federale a Germaniei între 1952—1957 și director al Băncii europene de investiții în 1958. Principalele sale lucrări se axează în jurul teoriei conjuncturii și al altor probleme ale economiei capitaliste.

CASTELE SICILIENE

Smaranda Bratu, București. 1) Palazzo Reale din Palermo, ridicat de mauri la sfîrșitul mileniului 1 e.n., numit în arabă El-Kassar sau Alcasar, a fost locuința fastuoasă a sarazinilor și apoi a „marelui conte" normand. Ulterior, a fost transformat în reședință regală de regele Ruggiero, primul monarh al Siciliei. Castelul, numit și „palatul normanzilor", domină orașul și golful. Din vremea normanzilor s-a păstrat numai turnul „pisan". E renumită capela palatină din acest palat, construită în același timp cu catedrala din Monreale (Palermo), în secolul XII. Palatul are numeroase săli bogat ornamentate, între care se remarcă Marea sală a Parlamentului, renumită pentru frescele lui Velasquez înfățișînd muncile lui Hercule. Castelul a fost locuit de familii regale franceze și spaniole în timpul stăpînirilor succesive ale Siciliei. 2) Castelul Donnafugata se presupune a fi fost construit în jurul anilor 1300. În secolul XV trece în stăpînirea marelui judecător al regatului, Bernardo Cabrera, iar mai tîrziu devine posesiune a baronilor de Donnafugata. Castelul, reconstituit de multe ori, e dintre cele mai mari și somptuoase din Sicilia.

ORGANIZAȚII O.N.U.

Aurel Dima, Piatra Neamț. O.N.U. e constituită din 6 organisme principale : Adunarea Generală, Consiliul de Securitate, Consiliul Economic și Social (ECOSOC), Consiliul de Tutelă, Curtea Internațională de Justiție și Secretariatul. Din punct de vedere economic, organul principal este ECOSOC, aflat sub directa îndrumare a Adunării Generale și avînd misiunea de a elabora studii, rapoarte și recomandări asupra situației economice și asupra activităților sociale ce depind sau sînt într-o strînsă legătură cu situația economică. Consiliul Economic și Social cuprinde mai multe comisii : statistică, populație, drepturi umane și sociale, statutul femeii etc. Acest Consiliu se împarte în comisii regionale pentru Europa (E.C.E.), Asia (E.C.A.T.E.), America Latină (E.C.L.A.) și Africa (E.C.A.). Există o Organizație a Națiunilor Unite pentru alimentație și agricultură (Food and Agriculture Organisation — F.A.O.) întemeiată în 1945. Programul Națiunilor Unite pentru Dezvoltare (P.N.U.D.) — lansat în 1965 prin fuzionarea programului de asistență tehnică lărgită și al Fondului special al Națiunilor Unite — are drept scop ajutorarea țărilor slab dezvoltate. Bugetul acestui program e realizat prin contribuțiile voluntare ale statelor participante, precum și prin cotizații voluntare din surse negu-vernamentale.

Nicolae Vîlcu, Huși. Planeta Marte e prima dintre planetele „superioare" (distanța dintre ea și Soare e superioară celeia dintre Soare și Pămînt). Marte e înconjurată de o atmosferă cu mult mai rarefiată decît cea a Pămîntului, prezența unor vapori de apă fiind semnalată cu ajutorul spectroscopului. Liniile întunecate, denumite „canale", au fost descoperite în 1877 de Schiaparelli. Marte are doi sateliți mici, descoperiți de A. Hall în 1877 : Phobos, la 6 100 km de suprafața planetei, și Deimos, la 23 700 km distanță. Se presupune că diametrul lor nu depășește 15 km. Viteza de revoluție a lui Phobos e mult mai mare decît viteza de rotație a planetei ; viteza de revoluție a celuilalt satelit e, dimpotrivă, foarte lentă.

HERMAN OBERTH

Emil Porime, Mediaș. Herman Oberth, unul din cei mai de seamă precursori în domeniul construcției rachetelor, alături de Konstantin Țiolkovski, Robert Esnault-Pelterie sau Robert H. Goddard, s-a născut la 25 iunie 1894, la Sibiu. După primul război mondial se înscrie la facultatea de fizică a Universității din Cluj, apoi își continuă pregătirea la München și Göttingen. Ca profesor la un liceu din Mediaș își începe experiențele în domeniul rachetelor, considerînd că numai o navă subțire și lungă, alimentată cu carburanți lichizi, ar putea învinge forța de gravitație pentru a evolua în spațiul extraterestru. Herman Oberth lucrează apoi la München, unde îl are ca discipol pe Wernher von Braun, creatorul rachetei de tip „Saturn".

SCUFUNDAREA NAVELOR „REPULSE" ȘI „PRINCE OF WALES"

În toamna anului 1941, cabinetul britanic — în fața pericolului japonez care amenința posesiunile engleze din Extremul Orient — a hotărît să întărească flota din această regiune prin trimiterea a două puternice nave de război : cuirasatul „Prince of Wales" și crucișătorul „Repulse", însoțite de patru distrugătoare și de port-avionul „Indomitable". Cum acesta din urmă era pentru moment avariat, Winston Churchill a hotărît să trimită navele fără escorta corespunzătoare, în ciuda protestelor statului major al marinei. Deși Churchill spera că Japonia nu va intra în război, el cere, totuși, flotei americane să fie gata de a veni în ajutorul navelor. În aceste condiții, escadra pleacă la 24 octombrie 1941 de la Greenock și, la 2 decembrie, ajunge la Singapore. Comandantul escadrei, amiralul Sir Tom Phillips, obține la Manila sprijinul a patru distrugătoare filipineze și se întoarce la Singapore la 7 decembrie, exact în momentul în care flota americană era atacată la Pearl Harbour de japonezi. A doua zi, la ora 12,25, începe debarcarea japoneză în Malaya, în mai multe locuri concomitent. După o consfătuire urgentă cu ofițerii, amiralul Phillips consideră că marina nu poate rămîne inactivă și pornește peste două ore (13,45) cu cele două vase însoțite de 4 distrugătoare („Electra", „Express", „Vampire" și „Penedos") către Kota Bharu. La 9 decembrie, navele nu sînt reperate de aviația japoneză datorită norilor compacți aflați la mică înălțime. Socotind însă că nu mai poate conta pe elementul surpriză și că o continuare a drumului ar fi prea riscantă, amiralul decide întoarcerea. La miezul nopții, se recepționează o știre (dovedită ulterior falsă) potrivit căreia o nouă debarcare japoneză s-ar fi produs la Kuantan, la jumătatea drumului dintre Kota Bharu și Singapore. Escadra engleză se îndrepta spre Kuantan (la sud) în speranța de a-i surprinde pe japonezi în zorii zilei. Un submarin japonez semnalează prezența vaselor britanice, aviația este alertată și, după ce la ora 10,30, un avion de recunoaștere îl descoperă pe „Prince of Wales", la ora 11 apare primul val de bombardiere. Două torpile, lovind simultan, scot din funcțiune prima navă, în al doilea raid al aviației. Căpitanul vasului „Repulse", Tennant, transmite un mesaj disperat la Singapore — „Aviația inamică ne bombardează" — care ajunge prea tîrziu. De altfel, la Singapore nu se cunoștea noua poziție a navelor. La ora 12,30, „Repulse" se scufundă ; peste o oră, cînd sosesc avioanele britanice, se scufundă și „Prince of Wales". La Londra, vestea dezastrului cade ca un trăznet. În „Memoriile" sale, Churchill notează : „De la începutul războiului nu am primit niciodată un șoc mai puternic..."

Corneliu FILIP
student, Iași

LUMEA

săptămînal de politică externă editat de Uniunea Ziariștilor din Republica Socialistă România

Redactor-șef Ion Cârje

Redacția și administrația : București, Piața Scînteii 1
Telefon 17.60.10, Internațional 18.50.05, și 18.53.55
Telex 197

Tiparul executat la Combinatul Poligrafic „Casa Scînteii"

Abonamentele se fac la oficiile poștale, factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții

UZINA DE PRODUSE SODICE

OCNA MUREȘ

livrează:

- Sodă calcinată ușoară 99% Na_3CO_3 ;
- Sodă calcinată grea 99% Na_2CO_3 ;
- Sodă caustică 98% NaOH ;
- Bicarbonat de sodiu industrial ;
- Bicarbonat de sodiu alimentar ;
- Bicarbonat de sodiu farmaceutic ;
- Silicat de sodiu solid 1/2 și 1/3 ;
- Silicat de sodiu lichid 38/40° Be și 58/60° Be;
- Silicat de sodiu lichid tip C, D și E ;

livrează:

- Clorură de calciu tehnică hidratată ;
- Clorură de calciu cristalizată pentru scopuri alimentare ;
- Ionosil ;
- Sodil ;
- Carbonat bazic de magneziu tehnic și farmaceutic ;
- Oxid de magneziu tehnic și farmaceutic.

UMC Cugir

UZINA MECANICĂ CUGIR

produce :

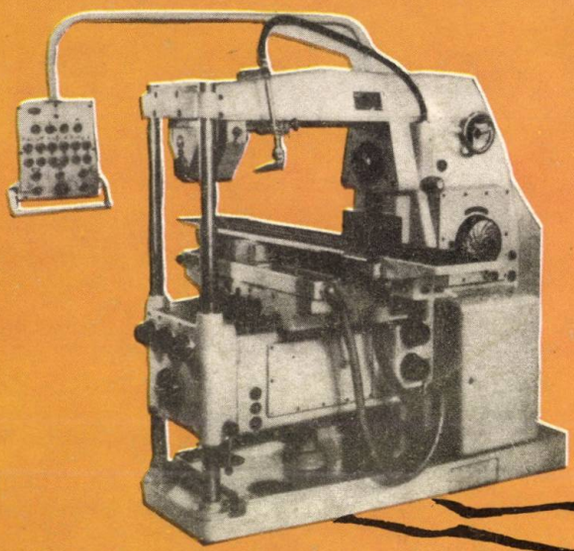

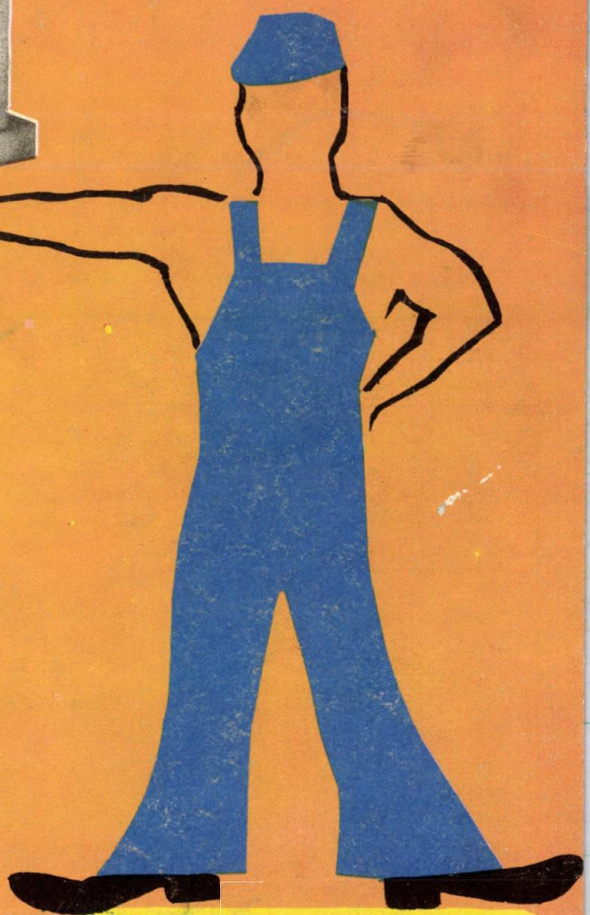

MAȘINA DE FREZAT DANTURA F D 500

este destinată frezării prin rostogolire cu freză melc a roților dințate, cilindrice cu dantură exterioară dreaptă și înclinată, precum și a roților melcate și cilindro-conice.
Construcția rigidă a mașinii permite o exploatare la regimuri intensive de înaltă productivitate.

MAȘINA DE FREZAT F 400

destinată operațiunilor de fabricație individuală și de serie. Tabloul de comandă permite deservirea mașinii din orice poziție în jurul mesei de lucru.

Lei 2

LUMEA

CABINETUL DE PARTID
BIBLIOTECA
SIBIU

Nr. 38 *joi 11 septembrie 1969*

Personalităţi politice străine despre relaţiile cu ROMÂNIA

Interviuri realizate de trimişii speciali ai revistei

Vizita preşedintelui AUSTRIEI

Ce am simţit umblînd pe Lună

Edwin Aldrin

reportaj pe glob

AINII DIN JAPONIA

Un aspect din sala celui de-al III-lea Congres al Alianței internaționale de turism, ale cărui lucrări se desfășoară la București

La Viena s-a deschis a 90-a ediție a tradiționalului Tîrg internațional, la care expun produse 32 de țări, printre care și România

În capitala Etiopiei are loc a șasea conferință a șefilor de state membre ale Organizației Unității Africane (O.U.A.)

BIBLIOTECA CASA CENTRALĂ DE PARTID SIBIU

LUMEA

Nr. 38 (307) — 11 SEPTEMBRIE 1969

sumar

ARTICOLE

2 Moment important în extinderea legăturilor româno-iraniene. *Corneliu Vlad*

19 Libia. De la monarhie la republică. *Rodica Georgescu*

4 HO ŞI MIN, o figură luminoasă a mişcării comuniste internaţionale.

INTERVIURI

3 AMIR ABBAS HOVEIDA, primul ministru al Iranului. *Radu Budeanu*

11 HENRY ALLARD, preşedintele Camerei deputaţilor din Suedia. *Ilie Şerbănescu*

DE LA CORESPONDENŢII ŞI TRIMIŞII NOŞTRI

6 VIENA. Întîlnire cu Austria prietenă. *George Serafin.*

12 LONDRA. Moment acut în relaţia sindicate-laburişti. *Liviu Rodescu*

13 PARIS. Austeritate temperată ? *Georges Dascal*

15 VARŞOVIA. Dialog pentru securitate europeană. *Radu Vasiliu şi Constantin Florea.*

18 ALGER. Tîrgul internaţional. *Constantin Benga.*

9 SĂPTĂMÎNA în telegrame. *Radu Pascal*

REPORTAJ PE GLOB

16 Ainii. *Liviu Petrina.*

22 Ce am simţit umblînd pe Lună. *Edwin Aldrin.*

24 Ultimele zile în bunkerul lui Hitler (5). *Lev Bezîmenski*

PUNCTE DE VEDERE DIN PRESA MONDIALĂ

26—30 International Herald Tribune, Le Monde, The New York Times, Jeune Afrique, The Guardian, Christian Science Monitor

PROFIL

30 FRANZ JONAS, preşedintele federal al Republicii Austria

POŞTA REDACŢIEI (31—32)

În acest număr:

PERSONALITĂŢI AUSTRIECE DESPRE RELAŢIILE CU ROMÂNIA

— De la trimisul nostru special la Viena —

pag. 6

CORESPONDENŢE

HELSINKI: Evoluţia fructuoasă a raporturilor româno-finlandeze

pag. 8

LONDRA: Moment acut în raporturile dintre guvern şi sindicate

pag. 12

PARIS: Planul de austeritate

pag. 13

VARŞOVIA: Colocviul european al ziariştilor

pag. 15

Reportaj pe glob

AINII

pag. 16

CE AM SIMŢIT UMBLÎND PE LUNĂ

Relatarea lui EDWIN ALDRIN

pag. 22

Moment important în extinderea legăturilor româno-iraniene

O imagine din timpul convorbirilor între cei doi șefi de state

Acum, cînd vizita tovarășului Nicolae Ceaușescu, președintele Consiliului de Stat al Republicii Socialiste România, împreună cu soția, Elena Ceaușescu, efectuată în Iran la invitația Șahinșahului Aryamehr și a Împărătesei Farah a luat sfîrșit, evenimentul se impune o dată mai mult — în ansamblul său și prin fiecare din manifestările lui concrete — ca un moment important, de referință, în evoluția legăturilor româno-iraniene și, în același timp, ca o contribuție cu valoare exemplară la cauza păcii și colaborării internaționale.

De la atmosfera călduroasă, prietenească manifestată față de înalții oaspeți români încă din primele clipe petrecute pe pămîntul Iranului și pînă la aprecierile formulate în documentul final al convorbirilor româno-iraniene — totul învederează în modul cel mai concret și sugestiv stima și prețuirea reciprocă româno-iraniană, dorința comună de mai bună cunoaștere în vederea aprofundării colaborării între cele două țări ale noastre. Vizita președintelui Consiliului de Stat al României în Iran constituie solia de cea mai înaltă autoritate a sentimentelor de prietenie manifestate de poporul român față de înzestratul popor iranian.

Adînc implantate în istorie, legăturile româno-iraniene au avut de beneficiat, din schimburile de valori materiale și spirituale efectuate între cele două popoare de-a lungul secolelor. Ultimii ani s-au dovedit cu deosebire fertili pentru raporturile româno-iraniene, înregistrînd progrese în diversificarea planurilor de colaborare, în căutarea de la an la an a noi posibilități pentru extinderea cooperării în fiecare din aceste domenii. Schimburile economice, cooperarea tehnico-științifică, legăturile culturale — toate aceste domenii furnizează exemple concrete pentru cursul ascendent al relațiilor de colaborare dintre România și Iran.

Consemnînd atmosfera cordială și de înțelegere reciprocă, caracteristică relațiilor dintre cele două țări, comunicatul comun, dat publicității la încheierea vizitei, salută evoluția favorabilă și rodnică a străvechilor relații româno-iraniene și modul în care se înfăptuiesc acordurile încheiate în acești ani între România și Iran. Ceea ce nu face decît să confirme — așa cum au subliniat, de altfel, cu prilejul vizitei, cei doi șefi de state — faptul că viitorul relațiilor româno-iraniene dispune în continuare de mari posibilități în vederea dezvoltării lor în interesul ambelor țări și popoare. De altfel, în cursul vizitei președintelui Consiliului de Stat al țării noastre, un nou exemplu concret în acest sens a fost oferit prin încheierea acordului de cooperare economică și tehnică și a documentelor adiționale semnate cu acest prilej. S-a subliniat din nou, de ambele părți, cu această ocazie, înrîurirea pozitivă pe care o exercită dezvoltarea favorabilă a colaborării economice româno-iraniene asupra evoluției generale a legăturilor dintre cele două țări.

Vizita în Iran a președintelui Nicolae Ceaușescu reprezintă, în același timp, o expresie convingătoare a utilității contactelor directe între oamenii politici din cele două state, care furnizează un cadru și un prilej favorabil pentru cunoașterea punctelor de vedere ale celor două părți și explorarea posibilităților lor de colaborare reciprocă.

Discuțiile româno-iraniene la cel mai înalt nivel au ocazionat un tur de orizont asupra actualității politice internaționale ; documentul final subliniază la acest punct „existența unor puncte de vedere apropiate sau identice în legătură cu probleme internaționale majore".

Cei doi șefi de state au reafirmat atașamentul față de principiile coexistenței pașnice, accentuînd asupra necesității respectării principiilor — pe deplin verificate de practica relațiilor internaționale — ale suveranității și independenței naționale, egalității în drepturi, neamestecului în treburile interne ale statelor, respectului, avantajului reciproc ; părțile au subliniat că orice lezare adusă acestor principii este de natură să creeze încordare sau să provoace divergențe cu consecințe nefaste pentru pacea în lume.

Oprindu-se, cu profundă îngrijorare, asupra situației din Vietnam, cele două părți au manifestat speranța că tratativele privind întronarea păcii în Viet-

nam, purtate la Paris, vor putea deturna evoluția periculoasă a acestui conflict, obținîndu-se — în cadrul unei soluționări pașnice — garantarea deplină a dreptului poporului vietnamez de a-și făuri propriul său destin, fără nici un amestec străin.

În ce privește situația din Orientul Apropiat, comunicatul comun exprimă neliniștea celor două părți față de evoluția sa critică și apreciază drept condiție esențială pentru soluționarea crizei din regiune, traducerea în viață a rezoluției Consiliului de Securitate din 22 noiembrie 1967. Față de evenimentele recente care au sporit încordarea în regiune — incendierea moscheii Al Aksa, monument prestigios al lumii islamice — părțile și-au exprimat profundul lor regret, în modul cel mai hotărît, și au făcut cunoscută dorința lor de a fi întreprinse acțiuni adecvate în vederea apărării acestor lăcașuri de cult.

Abordînd problema dezarmării, cei doi șefi de state au apreciat că o contribuție importantă la menținerea unei păci trainice o va constitui încheierea unui acord de dezarmare generală, îndeosebi în domeniul armelor nucleare și termonucleare.

Cu referire la situația din Europa, schimbul de vederi întreprins a permis aprecierea comună că înfăptuirea securității europene reprezintă unul din factorii cei mai importanți, el fiind menit, în același timp, să influențeze favorabil situația internațională în ansamblul său.

Cele două părți au remarcat importanța rolului care incumbă Organizației Națiunilor Unite în ce privește menținerea păcii și securității în lume, precum și în promovarea cooperării interstatale și respectarea normelor dreptului internațional, subliniind, totodată, faptul că pentru sporirea eficacității rolului organizației mondiale se impune ca aceasta să se bazeze pe principiul universalității.

În timpul convorbirilor care au avut loc cu prilejul vizitei, cele două părți și-au manifestat simpatia și sprijinul lor total față de popoarele angajate în lupta pentru libertate și independență și au condamnat orice discriminare rasială și orice act care tinde spre impunerea, sub forme noi, a colonialismului, țărilor care și-au dobîndit recent independența.

Prin întreaga sa desfășurare, vizita efectuată de președintele Consiliului de Stat al Republicii Socialiste România, Nicolae Ceaușescu, și soția sa, în Iran, s-a afirmat ca o filă însemnată în cronica îndelungatelor relații româno-iraniene, menită să dea un impuls nou colaborării multilaterale statornicite între cele două țări ale noastre. Rezultatele fecunde ale călătoriei stau la baza hotărîrii celor două părți de a reînnoi asemenea întîlniri ; în acest sens, președintele Consiliului de Stat al României și soția sa au invitat pe Maiestățile Lor Imperiale, Șahinșahul și Împărăteasa Iranului, să efectueze o vizită oficială în România, invitație care a fost primită cu plăcere.

Apreciată deopotrivă la București și Teheran ca un eveniment major în evoluția relațiilor româno-iraniene, cu rezultate fructuoase pentru ambele țări, vizita președintelui Consiliului de Stat al României, Nicolae Ceaușescu, în Iran se reliefează în același timp ca o contribuție de seamă la cauza îmbunătățirii atmosferei internaționale, la afirmarea tot mai viguroasă a idealurilor de pace, colaborare și progres în lume.

Corneliu VLAD

De la trimisul nostru la Teheran Radu Budeanu

Amir Abbas HOVEIDA

primul ministru al Iranului

Cu ocazia vizitei în Iran a președintelui Consiliului de Stat al Republicii Socialiste România, Nicolae Ceaușescu, trimișii speciali ai presei române au avut ocazia să poarte convorbiri cu personalități marcante ale vieții politice, economice și culturale iraniene. In cadrul programului de întîlniri, primul ministru al guvernului iranian, Amir Abbas Hoveida, a avut deosebita amabilitate să acorde o convorbire trimisului special al revistei „Lumea" și trimisului televiziunii, Ilie Ciurescu. Din convorbire au rezultat opiniile domnului Amir Abbas Hoveida asupra bunelor raporturi dintre Iran și România, a modalităților de stabilire, în actualul context internațional, a unui climat de destindere și bună înțelegere.

„Legături trainice, multilaterale"

— Care este opinia dumneavoastră, Excelență, asupra vizitei președintelui Consiliului de Stat al României, Nicolae Ceaușescu, în Iran și asupra perspectivelor deschise relațiilor româno-iraniene ?

— Ați aflat cît de fericiți am fost noi, iranienii, să-l primim pe președintele Ceaușescu în țara noastră. Consider că vizita celui mai înalt demnitar român și a delegației pe care a condus-o reprezintă dovada că relațiile între România și Iran sînt cordiale și cunosc o dezvoltare într-un ritm rapid.

Plecînd de la relațiile noastre bune, tradiționale, de altfel, discuțiile care au avut loc foarte recent au relevat dorința ambelor părți, română și iraniană, ca aceste relații să fie nu numai continuate, ci și intensificate în planurile multilaterale ale schimburilor economice, cît și ale colaborării științifice și culturale.

România și Iranul nu numai că apreciază — dar și acționează în acest sens — că națiunile pot trăi în pace și armonie. Acest exemplu nu poate să nu fie prezent în conștiința generală a popoarelor.

— Am dori, domnule prim-ministru, să ne caracterizați în linii generale principiile esențiale ale politicii internaționale ale țării.

— Politica noastră este ghidată după principiul pe care îl considerăm esențial, al neintervenției de nici un fel în treburile interne ale unei alte țări. Sîntem de părere că este necesar să colaborăm, conform unei egalități depline în drepturi cu toate statele lumii. Convingerea mea este că întreținerea unor asemenea legături exemplare între țări contribuie la ceea ce noi dorim și așteptăm cu interes — întărirea O.N.U. și capacitatea sa de a crea și consolida climatul de pace de care avem nevoie. În acest context apare evident că între statele noastre există afinități de ordin superior: România, prin conducătorul său eminent, președintele Nicolae Ceaușescu, practică la rîndul ei o corectă, necesară și rațională politică internațională.

— Pornind de la prilejul concret al vizitei efectuate de președintele Consiliului de Stat al țării noastre în Iran, am dori să facem cunoscut opiniei publice românești părerea dumneavoastră asupra dialogului direct între state, prin întîlnirile directe, la cel mai înalt nivel.

— Presa, cît și publicul larg au aflat că în cadrul vizitei domnului Nicolae Ceaușescu în Iran, între Maiestatea Sa Imperială Șahinșahul Iranului și președintele Consiliului de Stat al României au avut loc discuții detaliate cu ocazia cărora cei doi șefi de state au întreprins un tur de orizont asupra actualei situații politice internaționale, cît și asupra stadiului relațiilor noastre bilaterale. Sînt convins că cei doi conducători au găsit, în foarte multe domenii, puncte de vedere comune. Și aceasta este foarte important pentru cunoașterea reciprocă și crearea unui climat propice soluționării multora din problemele care stau în fața națiunilor.

De altfel, în discuțiile pe care le-am purtat cu domnul președinte Nicolae Ceaușescu, cu domnul prim-vicepreședinte al Consiliului de Miniștri, Ilie Verdeț, și cu alți membri ai delegației române am putut constata, de asemenea, perspectiva bună a legăturilor noastre, al căror cadru l-am definit cu ocazia vizitei președintelui dv. Noile domenii în care vom putea dezvolta, în condițiile avantajului reciproc, relațiile româno-iraniene, le-am discutat, la rîndul meu, ca prim-ministru al Iranului, în spiritul aceleiași stime și cordialități în care s-au desfășurat dialogurile între cei doi șefi de state.

— Aveți, Excelență, vreun mesaj pentru cititorii revistei noastre ?

— Conchizînd, dați-mi voie să salut revista „Lumea", pe cititorii ei, pe românii, nenumărați, care privesc cu simpatie Iranul. Vă doresc numai bine.

Teheran, septembrie

HO ŞI MIN
o figură luminoasă a mişcării comuniste internaţionale

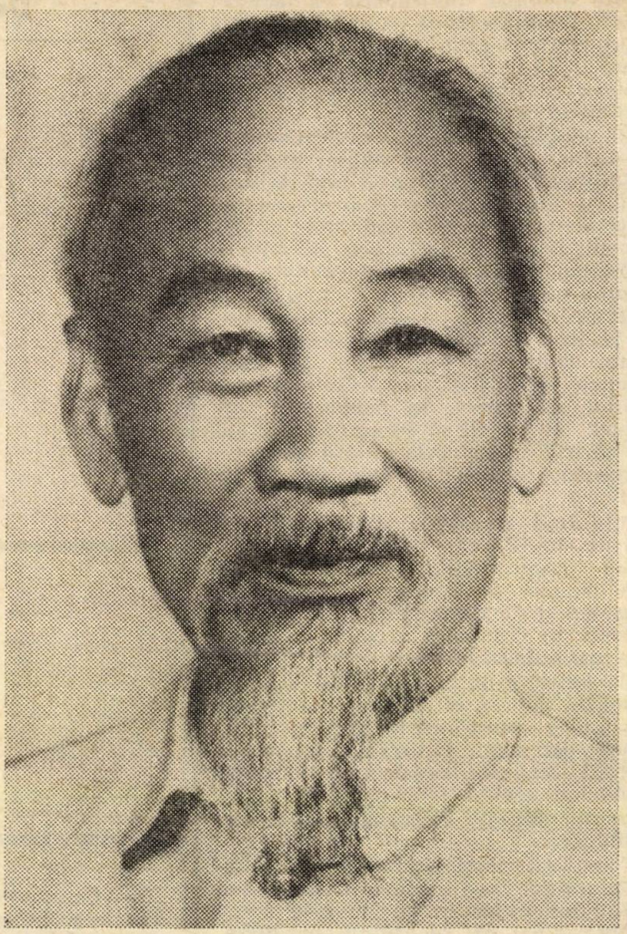

La 9 septembrie întregul popor vietnamez a condus pe ultimul drum pe marele său conducător, tovarăşul Ho Şi Min, preşedintele Comitetului Central al Partidului celor ce muncesc din R.D. Vietnam, preşedintele R.D. Vietnam.

La ceremonia funebră, de o mare simplitate, desfăşurată în capitala Republicii Democrate Vietnam în prezenţa conducătorilor de partid şi de stat ai ţării, a numeroaselor delegaţii de peste hotare, sosite din toate părţile lumii, au luat parte sute de mii de locuitori ai Hanoiului şi delegaţi din toate regiunile ţării. La funeraliile tovarăşului Ho Şi Min, la care au participat conducători de partid şi de stat din toate ţările socialiste, Republica Socialistă România a fost reprezentată de o delegaţie condusă de tovarăşul Ion Gheorghe Maurer, membru al Comitetului Executiv, al Prezidiului Permanent al C.C. al P.C.R., preşedintele Consiliului de Miniştri.

În cuvîntul de adio al Comitetului Central al Partidului celor ce muncesc din Vietnam, rostit de Le Duan, primul secretar al partidului, se arată : „Partidul celor ce muncesc, întregul popor vietnamez, luîndu-şi ultimul rămas bun de la Ho Şi Min, jură să îndeplinească marile sarcini de viitor :

— de a apăra independenţa naţională, a învinge pe agresorii americani, de a unifica ţara ;

— a continua cu toate forţele lupta pentru realizarea nobilelor idealuri ale socialismului şi comunismului ;

— a apăra unitatea şi a întări combativitatea partidului, pentru a face din el nucleul unităţii de granit a întregului popor ;

— a contribui la refacerea şi întărirea unităţii ţărilor socialiste, a partidelor comuniste şi muncitoreşti, a susţine mişcarea revoluţionară a altor popoare, a contribui la lupta poporului pentru pace, independenţă naţională, democraţie şi socialism ;

— a urma întotdeauna exemplul lui Ho Şi Min în ce priveşte stilul de muncă şi moralitatea revoluţionară, a deveni demni de a fi tovarăşii şi discipolii săi, a fi stăpîni ai ţării, ai noii societăţi".

Prin încetarea din viaţă a tovarăşului Ho Şi Min, poporul vietnamez, mişcarea comunistă internaţională, întreaga omenire progresistă au pierdut un eminent conducător al revoluţiei vietnameze, un militant de seamă pentru triumful marxism-leninismului, pentru afirmarea idealurilor de pace, prosperitate şi progres.

Născut la 11 mai 1890, Ho Şi Min lucrează de tînăr ca docher şi marinar pe diferite vase aparţinînd unor companii franceze şi engleze, cunoscînd exploatarea colonială. În urma călătoriilor întreprinse cu acest prilej în porturi americane, nord-africane ori din Orientul Mijlociu, Ho Şi Min scria „Procesul colonizării franceze" — act de acuzare a dominaţiei coloniale şi pamfletul „Rasa Neagră" rezultat al observaţiilor făcute asupra situaţiei negrilor din Statele Unite. Se înrolează în mişcarea de eliberare şi devine cunoscut sub numele de Nguyen Ai Quoc — Nguyen Patriotul. Ho Şi Min este unul din fondatorii Partidului Comunist din Indochina, astăzi Partidul celor ce muncesc din Vietnam. În timpul celui de-al doilea război mondial, forţele patriotice se unesc în Frontul democratic de luptă pentru independenţa Vietnamului, sub conducerea lui Ho Şi Min, pentru înlăturarea dominaţiei coloniale franceze şi japoneze. Victoria insurecţiei armate din august 1945 a dus la formarea guvernului provizoriu şi proclamarea Republicii Democrate Vietnam ; la 2 septembrie 1945, în piaţa Ba Dinh din Hanoi, Ho Şi Min declară independenţa Vietnamului. În perioada următoare, Ho Şi Min este ales, fără întrerupere, în postul de preşedinte al republicii.

Victoria poporului vietnamez împotriva dominaţiei coloniale şi a ocupanţilor fascişti, care în întreaga sa istorie milenară n-a purtat decît războaie de apărare a independenţei şi fiinţei sale naţionale, avea să fie urmată de noi lupte. Independenţa cucerită cu grele sacrificii a trebuit să fie din nou apărată în lupte îndelungate dar încununate de victoria finală sub conducerea preşedintelui Ho Şi Min, de-a lungul a nouă ani de intervenţii ale corpului expediţionar colonialist francez. Acordurile de la Geneva din 1954 recunoşteau poporului vietnamez suveranitatea, independenţa şi integritatea teritorială care aveau să fie din nou încălcate de agresiunea imperialistă a Statelor Unite. În lupta neobosită pentru libertate şi victoria socialismului, pentru asigurarea progresului economic şi organizarea rezistenţei, personalitatea tovarăşului Ho Şi Min s-a impus ca un simbol al voinţei întregului popor vietnamez de a lupta şi a învinge.

De numele preşedintelui Ho Şi Min sînt legate toate marile victorii obţinute de poporul vietnamez din momentul înfiinţării Partidului său marxist-leninist.

În R.D. Vietnam ca şi în Vietnamul de sud, oamenii muncii, întregul popor vietnamez îşi manifestă în aceste zile hotărîrea fermă de a nu precupeţi nici un efort pentru realizarea aspiraţiilor sale fundamentale, de libertate şi independenţă naţională, de respectare a dreptului său sacru de a-şi hotărî singur destinul, fără amestec din afară.

În apelul Comitetului Central al Partidului celor ce muncesc din Vietnam către cadrele și membrii partidului, luptătorii și compatrioții din țară și străinătate, adresat după încetarea din viață a președintelui Ho Și Min, se spune: „În fața acestei pierderi extrem de grele, Comitetul Central al Partidului cheamă toate cadrele și membrii partidului, luptători ai forțelor armate populare, compatrioți din întreaga țară și concetățeni din străinătate, milioane de oameni, uniți ca un singur om, să transforme durerea în fapte revoluționare, să pășească cu bărbăție înainte, să continue marea cauză a președintelui Ho Și Min, să înfăptuiască cu succes idealurile și visurile sale, să aplice cu strictețe linia și politica Comitetului Central, a prezidiului și guvernului, să se străduiască să învețe din gîndirea sa, virtuțile și stilul său de muncă".

Aceeași hotărîre de neclintit, de a continua lupta dîrză pînă la izgonirea tuturor trupelor americane din Vietnamul de sud, înlăturarea regimului marionetă de la Saigon, pentru eliberarea sudului, apărarea nordului, realizarea unificării pașnice a patriei, este cuprinsă în Apelul către poporul, armata și activiștii din Vietnamul de sud, dat publicității de către C.C. al Frontului Național de Eliberare din Vietnamul de sud, C.C. al Alianței Forțelor Naționale Democratice și Pașnice din Vietnam, Guvernul Revoluționar Provizoriu al Republicii Vietnamul de sud și Consiliul Consultativ de pe lîngă Guvernul Revoluționar Provizoriu.

Pentru îndelungata și neistovita sa activitate, personalitatea președintelui Ho Și Min, militant de seamă al luptei pentru lichidarea exploatării naționale și coloniale, pentru independență și progres social, și-a cîștigat în cercurile largi ale opiniei publice progresiste, iubitoare de pace din lume un binemeritat renume și prestigiu. În mesajul adresat premierului R.D. Vietnam, primul ministru al Indiei, Indira Gandhi, declara: „Ho rămîne neînvins ca și poporul său. Amabilitatea sa, simplitatea, umanismul, jertfa și curajul său vor rămîne o pildă pentru generațiile viitoare". Președintele Pakistanului, Yahya Khan, afirma: „Nu numai Vietnamul, dar și întreaga Asie a pierdut un respectat conducător și un om de stat". Primul ministru al Malayeziei, Tunku Abdul Rahman a declarat: „Ho Și Min a fost unul din cei mai mari oameni ai secolului. Pot să fiu sau nu de acord cu ideologia sa politică, sau cu activitățile sale politice, dar merită toată stima pentru ceea ce a făcut pentru țara lui".

Numeroase publicații internaționale, de cele mai variate orientări, subliniază în aceste zile că numele președintelui Ho Și Min întruchipează aspirațiile de progres ale luptătorilor pentru libertate de pretutindeni, fiind simbolul viu al Vietnamului eroic. Ziarul italian „Avanti" scria cu acest prilej: „Dacă un om a reprezentat în acest ultim deceniu una din aspirațiile fundamentale ale celor săraci, dezmoșteniți, oprimați, aceea de a-i înfrunta pe cei puternici, de a îndrăzni imposibilul... acesta a fost Ho Și Min". „Îndelungata sa luptă — scria „Gazette de Lausanne" — a grăbit lichidarea imperiului colonial francez, a relevat gigantului american limitele puterii sale, a reînviat o națiune și a construit un stat".

Poporul român a avut în președintele Ho Și Min un prieten statornic. Legat de eroicul popor vietnamez prin sentimentele profunde de solidaritate internaționalistă, poporul nostru împărtășește din plin durerea grea provocată poporului vietnamez de încetarea din viață a eminentului său conducător. În august 1957, cînd ne-a vizitat țara, tovarășul Ho Și Min se adresa participanților la mitingul oamenilor muncii din București cu calde cuvinte de prietenie și solidaritate: „Îndeplinirea planului vostru, pe lîngă prosperitatea pe care o va aduce poporului român, va contribui, de asemenea, la consolidarea familiei socialismului, ne va ajuta și ne va încuraja și pe noi în lupta pentru reunificarea patriei noastre și pentru construirea treptată a socialismului în țara noastră".

An de an, legăturile dintre popoarele noastre, dintre Partidul Comunist Român și Partidul celor ce muncesc din Vietnam, au cunoscut o dezvoltare continuă. Poporul și partidul nostru urmăresc cu profundă simpatie lupta poporului vietnamez pentru apărarea independenței țării și respingerea agresiunii imperialiste, acordînd sprijinul material, moral și politico-diplomatic necesar acestei lupte și susținînd programul de reglementare a problemei vietnameze al guvernului R.D. Vietnam și al Frontului Național de Eliberare din Vietnamul de sud. Țara noastră se pronunță ferm pentru încetarea acțiunilor militare ale Statelor Unite, retragerea trupelor lor din Vietnam și asigurarea dreptului poporului vietnamez de a-și rezolva singur treburile interne, fără nici un amestec din afară, potrivit aspirațiilor și dorințelor proprii.

În telegrama de condoleanțe adresată de Partidul Comunist Român, Comitetului Central al Partidului celor ce muncesc din Vietnam și guvernului R.D. Vietnam, se spune: „Fruntaș de seamă al mișcării comuniste și muncitorești internaționale, al mișcării de eliberare națională, tovarășul Ho Și Min a militat neobosit pentru întărirea unității și solidarității internaționaliste ale tuturor țărilor socialiste, a partidelor comuniste, a tuturor forțelor antiimperialiste în lupta pentru libertatea și independența popoarelor, pentru triumful ideilor marxism-leninismului, al năzuințelor de progres și pace ale întregii omeniri. Luînd parte la marea durere pe care o încercați, pe deplin solidari cu lupta eroicului dv. popor, ne exprimăm profunda convingere în victoria deplină a acestei lupte, în înfăptuirea idealurilor de socialism și democrație, libertate și suveranitate, unificare a țării și pace, cărora tovarășul Ho Și Min le-a consacrat întreaga energie și capacitate creatoare pînă în ultima clipă a vieții sale".

În aceste zile, poporul nostru și-a exprimat prin numeroase manifestări sentimentele de compasiune și participare la durerea pe care o încearcă poporul vietnamez; mii de cetățeni ai patriei noastre, în frunte cu conducătorii de partid și de stat, au semnat în cartea de condoleanțe deschisă la Ambasada R.D. Vietnam din București; în Capitală, ca și în țară, au avut loc mitinguri de doliu; a fost dată publicității Hotărîrea C.C. al P.C.R., a Consiliului de Stat și a Consiliului de Miniștri al Republicii Socialiste România pentru cinstirea memoriei tovarășului Ho Și Min.

La adunarea de doliu din Capitală, tovarășul Gheorghe Rădulescu, membru al Comitetului Executiv, al Prezidiului Permanent al C.C. al P.C.R., vicepreședinte al Consiliului de Miniștri, sublinia: „În mobilizarea poporului vietnamez, în larga desfășurare de forțe a rezistenței sale armate, în menținerea moralului și combativității de luptă, tovarășul Ho Și Min, împreună cu ceilalți conducători de partid și de stat, a adus o contribuție hotărîtoare. Pilda întregii sale activități, pasiunea și fermitatea cu care a slujit în toți acești ani interesele patriei și poporului, ale milioanelor de muncitori, țărani și intelectuali care l-au investit cu încrederea și dragostea lor, i-au însuflețit pe combatanții vietnamezi, stimulîndu-le hotărîrea, dîrzenia, vitejia și abnegația, întărindu-le credința în victorie".

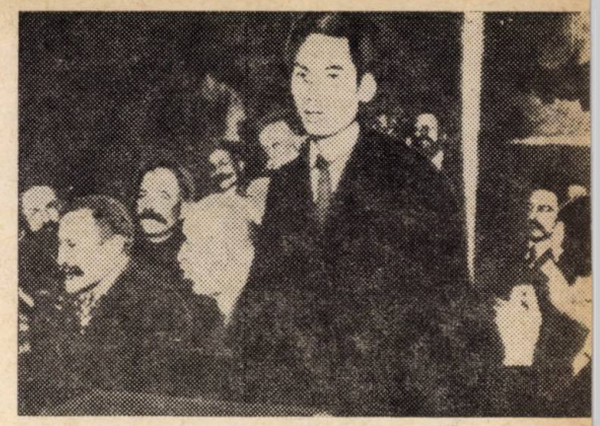

Ho Și Min vorbind la Congresul de la Tours (1920), în urma căruia a fost constituit Partidul Comunist Francez

In 1948, la biroul său de lucru, în timpul luptelor pentru cucerirea independenței

In 1953, la reuniunea Biroului Politic al C.C. al Partidului celor ce muncesc din Vietnam, care a hotărît ofensiva de la Dien Bien Phu

Împărtășind din adîncul inimii durerea poporului vietnamez pentru pierderea marelui său conducător, poporul român își reafirmă sentimentele de profundă simpatie față de poporul eroicului Vietnam, asigurîndu-l de hotărîrea fermă de a întări prietenia româno-vietnameză și de deplina solidaritate cu lupta Vietnamului pentru victoria căreia tovarășul Ho Și Min și-a închinat, neobosit, întreaga sa viață.

Ion FLORESCU

Corespondență din Viena de la trimisul nostru George Serafin

Întîlnire cu Austria prietenă

VIRTUȚILE UNEI POLITICI ECONOMICE EFICIENTE...

Raportate la suprafața țării, la numărul locuitorilor, cifrele furnizate de industria și agricultura Austriei sînt revelatoare. Argumentele și probele ne-au fost oferite la toate întreprinderile sau instituțiile vizitate în cursul celor cinci zile petrecute în țara prietenă.

La întreprinderile „Grill und Grossmann", pentru fabricarea de instrumente și aparate necesare industriei chimice, de la Attnang-Puchheim ca și la Camera Federală de Comerț, la uzina „Chemiefaser A.G." din Lenzing, ca și la sediul Federației sindicale austriece, la întreprinderea manufacturieră a fetrului „Österreichische Fezfabriken", ca și la sediul Conferinței președinților camerelor de agricultură, în discuțiile cu reprezentanți ai întreprinderilor „Alpine" și „Voith" sau cu organizatori ai celui de al 90-lea Tîrg de toamnă din Viena — peste tot vizitatorul străin întîlnește manifestarea fermă a ceea ce constituie caracteristica dezvoltării austriece : dinamismul și calitatea puse în serviciul menținerii produsului austriac la nivelul cerut de exigențele pieței internaționale. Cunoscînd mai bine această preocupare, îți va veni mai lesne să înțelegi cum se face că, într-o țară industrială cu tradiție, producția din 1957 reprezenta dublul celei din 1955 și că, în perioada 1956—1964, ea a cunoscut o creștere de peste 50 la sută.

Este cu totul notabilă activa și intensa participare a Austriei la circulația bunurilor materiale și spirituale ale lumii. Cu titlu de producător de patente, sau pur și simplu de partener de încredere. Dacă este, poate, mai larg cunoscut faptul că inventatorii austrieci se află la originea unuia din marile progrese tehnologice ale perioadei postbelice — și anume procedeul LD de fabricare a oțelului, cine își mai amintește că creionul grafic, banalul creion al tuturor școlarilor, a fost pentru prima oară produs în Austria, că „sistemul de automatizare miniaturală", destinat întreprinderilor de mai mică importanță, s-a născut în aceeași țară, că sistemul austriac de construire de uzine pentru cauciucuri a fost preferat de aproape toate țările africane ?

Lista prezențelor austriece pe meridianele globului ar fi prea lungă pentru a o prezenta în cadrul acestui articol. Dar este cazul să amintim că toate datele enumerate mai sus fac din Austria un partener economic din cei mai solicitați. Schimburile internaționale sînt pentru această țară de dimensiuni reduse una din activitățile sale economice fundamentale. Un sfert din produsele și serviciile sale iau calea celor 150 de țări cu care întreține relații comerciale.

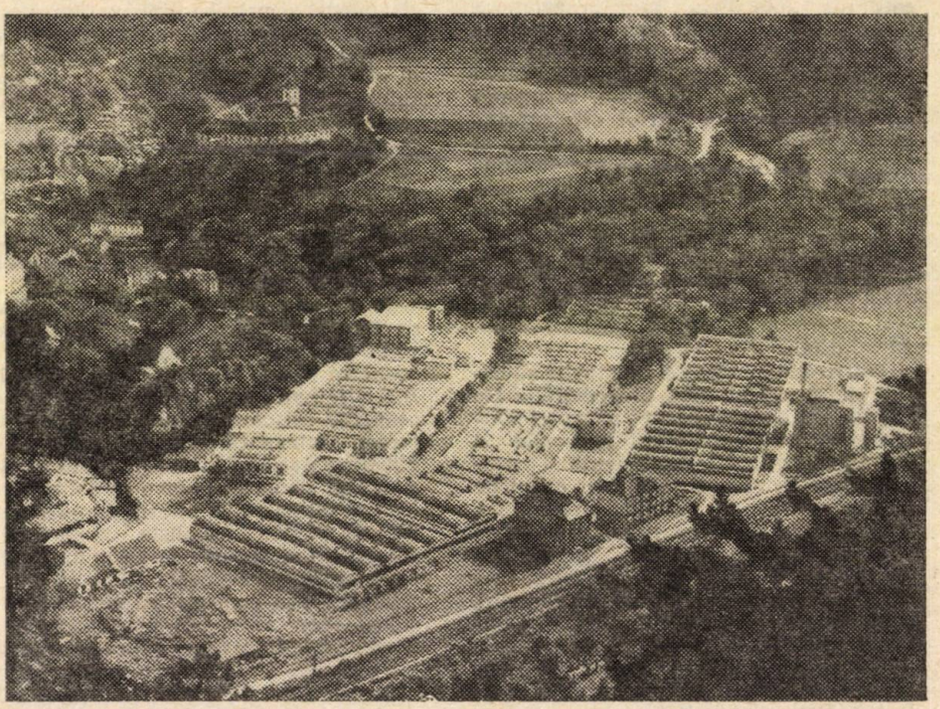

Întreprinderea manufacturieră „Österreichische Fezfabriken" din Gloggnitz

În 1968, exportul austriac s-a ridicat la 51,7 miliarde shillingi, cu 9,9 mai mult decît în 1967, în timp ce importul reprezenta 64,9 miliarde, adică un spor de 8,1 la sută în raport cu aceiași ani. Modificări substanțiale s-au petrecut în structura exportului, produsele industriei grele și constructoare de mașini pășind înspre primele rînduri ale listei mărfurilor de export.

...ȘI ALE UNEI POLITICI EXTERNE CONSACRATE PĂCII ȘI COOPERĂRII

Pentru toți interlocutorii noștri, dezvoltarea economică a Austriei își găsește cadrul cel mai favorabil de desfășurare în climatul internațional constructiv pentru care militează politica sa externă.

Politic, neutralitatea, înțeleasă ca factor activ de promovare a cooperării internaționale, de apropiere între popoare, de încurajare a dialogurilor pașnice și nu a soluțiilor de forță în reglementarea disputelor constituie astăzi opțiunea austriacă pe scena relațiilor sale externe. Am avut ocazia de a primi confirmarea acestor realități din partea personalităților austriece de cea mai mare răspundere : președintele Jonas, cancelarul Klaus și ministrul de externe Waldheim.

Pentru președintele FRANZ JONAS, evocarea impresiilor sale bucureștene — cu zece ani în urmă domnia-sa ne-a vizitat în calitate de primar al Vienei — este în mod vădit nu un gest protocolar, ci reamintirea cu sinceră și reală plăcere a unor locuri îndrăgite.

— Am avut impresia că, în dezvoltarea sa, Bucureștiul se află în momentul unei explozii a construcțiilor. Mă interesează mult să văd cum a evoluat orașul, cum stați cu locuințele, cu transporturile. După mine, intensitatea transporturilor indică pulsul vieții economice. Este barometrul acesteia.

Și cu ce sentimente revine președintele în România ?

— Aștept această vizită și convorbirile cu președintele Consiliului de Stat, Nicolae Ceaușescu, precum și cu alte oficialități române, cu nerăbdare, interes și bucurie. Pe președintele Consiliului de Miniștri, Ion Gheorghe Maurer, pe ministrul afacerilor externe,

Corneliu Mănescu, îi cunosc mai de mult. Voi revedea cu plăcere instituții vizitate în capitala dv. acum zece ani, cînd am fost invitat acolo cu prilejul jubileului de 500 de ani al Bucureștiului.

Apoi, președintele ne vorbește despre Europa, despre evoluția pe care ar dori-o relațiilor de pe continent, despre cooperarea europeană :

— Situația politică din Europa este în urma dezvoltării realizate pe continent pe plan economic, științific și tehnic. Cum poate fi învinsă această situație ? Printr-o gîndire rațională, realistă, care să ne ajute să depășim neînțelegerile existente. Dar, nici în trecut, statele europene nu se aflau întotdeauna pe aceeași treaptă, pe același plan al dezvoltării lor politice, economice, științifice. S-a putut găsi, totuși, un „modus vivendi". Trăgînd învățămintele trecutului, trebuie găsit, indiferent de diferențele existente, un „modus vivendi" pentru secolul XX.

Înaltul demnitar evocă acțiunile făcute în Europa pentru realizarea unei conviețuiri pașnice și constructive și se oprește asupra propunerii privind o conferință europeană în problemele securității continentului.

— Pînă acum, nimeni nu a avut o poziție negativă față de această propunere. După cîte știm, statele sînt dispuse să ia parte la ea, cu condiția să fie bine pregătită. Este aceasta o cerință foarte întemeiată, căci trebuie evitat un insucces. Austria a declarat că ar fi gata să ia parte la conferință în condițiile despre care s-a amintit. O asemenea conferință este de mare actualitate dar, firește, nimeni nu trebuie s-o considere ca locul unei rezolvări la întîmplare a problemelor existente. Cînd ea va avea loc, trebuie să existe toate garanțiile că statele îi vor recunoaște autoritatea și o vor accepta ca pe un punct de pornire spre viitoarea colaborare dintre ele. Securitatea fără colaborare nu este cu putință. Și aceasta cu atît mai mult într-un climat internațional foarte sensibil, cînd trebuie evitat tot ce ar putea duce la o ascuțire sau încordare.

Și, în încheierea discutării acestei teme, președintele spune :

— Eu sper mult că părerile Austriei în problemele internaționale și, înainte de toate europene, ale cooperării pașnice vor fi înțelese și în România. Noi avem aici, în Austria, statutul neutralității noastre permanente ; putem practica cel mai bine politica acestei neutralități întreținînd relații prietenești și sănătoase pe tărîmul cooperării economice, culturale și științifice cu toate statele Europei.

O confirmare a sentimentelor de prețuire față de România o găsim și cu prilejul întrevederii pe care ne-a acordat-o cancelarul federal JOSEF KLAUS.

— Noi am subliniat mereu, aici, la Viena, că dorim să avem relații din cele mai bune cu toți vecinii, inclusiv cu România, chiar dacă ea nu este o țară limitrofă.

Pentru îmbunătățirea acestor relații prietenești, lucru pe care l-am urmărit încă de la începutul activității mele, eu i-am adresat premierului Maurer invitația de a face o vizită oficială în Austria. Această vizită, care a avut loc în 1965, a marcat începutul unei serii de vizite între membri ai guvernului și experți.

Un prilej special pentru întărirea și dezvoltarea relațiilor noastre l-a constituit vizita mea oficială în România în 1967. Un punct culminant al dezvoltării favorabile a acestor relații îl va constitui vizita președintelui federal la președintele Consiliului de Stat, Nicolae Ceaușescu.

Austria și România nu sînt țări mari, dar colaborarea lor și contribuția lor la cauza generală a păcii, colaborării sînt mai presus de orice îndoială. Mai mult, în concepția lor, această contribuție nu este numai posibilă, dar face parte din obiectivele lor esențiale pe planul politicii externe. Cancelarul ne-o spune clar :

— Țările mici și mijlocii — și eu aș include România în rîndurile țărilor mijlocii, iar Austria în rîndurile celor mici — pot colabora în mod folositor pentru asigurarea păcii și a unei bune înțelegeri între statele europene. O strînsă colaborare bilaterală și reglementarea unor probleme pendinte — ca, de pildă, acordul româno-austriac pentru reglementarea problemelor financiare în suspensie — au dat un exemplu de conduită.

Ceea ce nouă, austriecilor, ne stă la inimă, este instituirea unui climat de bună înțelegere între toate statele europene, o nouă conștiință europeană și voința comună ca această nouă Europă să poată juca un rol pozitiv, hotărîtor în balanța generală.

Este o idee reluată și de ministrul de externe KURT WALDHEIM.

— Pilonii pe care se sprijină politica externă a Austriei sînt Tratatul de stat din 1955 și Statutul de neutralitate. Ne străduim să trăim în pace, prietenie, bună înțelegere cu toate țările, în special cele apropiate nouă, indiferent de orînduirea lor politică sau socială. Cu România am colaborat bine, bilateral și în cadrul unor organizații internaționale. La O.N.U. am făcut împreună propuneri pentru îmbunătățirea colaborării dintre state cu regimuri diferite, am propus în acest sens o rezoluție și ea a fost aprobată. Situația noastră ne face foarte interesați într-o atmosferă de destindere ; pentru aceasta este însă nevoie de încredere și, pe acest plan, țările mici pot juca un rol important. Iar calea spre încredere trece prin intensificarea contactelor între popoare, prin lărgirea relațiilor economice și culturale, acestea antrenînd și pe cele politice.

Perspectivele politice ?

— Cred că în problemele europene s-au făcut în ultimii ani progrese. Bineînțeles, niciodată nu se poate conta exclusiv pe progres. Există și stagnări sau momente de dare înapoi. Dar tendința fermă este aceea a cooperării ; tot mai mulți oameni împărtășesc convingerea că numai prin cooperare, în respectul opțiunilor fiecărei țări, se poate realiza destinderea și un climat de pace.

Pentru cine vizitează Austria, vocația spre cooperare a acestei țări este evidentă. Dacă vizitatorul este român, el va avea în plus plăcutul sentiment de a se găsi printre prieteni.

Viena, septembrie

reflector

DEMISIILE DE LA N.A.S.A.

De curînd, alte oficialități din conducerea Administrației naționale pentru problemele aeronauticii și cercetării spațiului cosmic (N.A.S.A.) și-au anunțat hotărîrea de a părăsi posturile pe care le dețin în acest organism al S.U.A. Semnalul demisiilor pare a-l fi dat însuși generalul Samuel Phillips, fostul șef al programului Apollo, care a preferat să-și reia funcția în armată. A urmat la rînd George Hage, directorul misiunilor de zbor al navelor Apollo. Directorul adjunct al Centrului de urmăriri spațiale de la Houston, George Trimble, urmează să-și părăsească postul la 30 septembrie, iar directorul asociat Wesley Hjornevik intenționează să procedeze la fel într-un viitor apropiat. Înaintea lor și-a dat demisia de la Centrul Spațial Houston șeful secției științifice, dr. Wilmot Hess.

Survenite aproape imediat după succesul primei debarcări umane pe Lună — care a însemnat încununarea uriașului efort întruchipat de programul Apollo — aceste demisii în lanț stîrnesc o firească nedumerire. Unii comentatori malițioși afirmă că ar fi sosit timpul ca „maurii care și-au făcut datoria" să-și caute alte ocupații... Malița păcătuiește aci și prin inexactitate. Departe de a fi vorba de un sfîrșit, „Apollo-11" a marcat începutul unui program de explorare complexă a Selenei de către oameni și poate al unor alte temerare zboruri umane. Dar tocmai amploarea acestor programe face să reînvie discuția aprinsă asupra utilității și, mai ales, asupra costului lor exorbitant. Pînă la succesul aselenizării, N.A.S.A. avea puține șanse să-și vadă sporit bugetul anual, cifrat la 3,8 miliarde dolari în anul fiscal curent. Pentru viitorul exercițiu financiar, președintele Nixon a cerut 4 miliarde, dar cifra e socotită de conducerea N.A.S.A. ca necorespunzătoare.

În afara cercurilor senatoriale pe care ar trebui să le cîștige pentru aprobarea sporurilor bugetare (o debarcare de echipaj uman pe Marte, preconizată de N.A.S.A. pentru începutul deceniului al nouălea, ar trebui să coste între 25—100 miliarde dolari), mai sînt de înlăturat obiecțiile specialiștilor de la Secția pentru cercetări spațiale a Academiei Naționale de Științe a S.U.A. Opțiunea acestora se îndreaptă mai curînd spre un ambițios program de explorare a planetelor sistemului solar cu ajutorul sondelor spațiale decît spre trimiterea în continuare de echipaje umane.

În acest context, demisiile de la N.A.S.A. sînt explicate de unii observatori, fie ca anticipînd lipsa de entuziasm cu care congresmanii vor răspunde chemării spre noi programe spațiale prea costisitoare, fie ca o presiune în favoarea obținerii adeziunii la viitorul program post-Apollo.

Președintele KEKKONEN: „...un fond trainic pentru dezvoltarea colaborării"

De la trimisul nostru la Helsinki
Ion Cârje

În cercurile politice finlandeze se apreciază că vizita președintelui Urho Kekkonen în România se va desfășura pe terenul unor relații fertile, a căror evoluție, cu deosebire în ultimii ani, a avut un sens unic — sensul dezvoltării. Șeful statului finlandez, într-o întrevedere acordată delegației de ziariști români, după ce și-a exprimat satisfacția de a vizita țara noastră la sfîrșitul acestei luni, a plasat acest act politic în contextul unor raporturi care beneficiază de o bază solidă pentru cultivarea lor fructuoasă. Domnia sa apreciază că există deja un fond trainic pentru dezvoltarea colaborării și înțelegerii între Finlanda și România. În ceea ce-l privește, președintele Kekkonen sublinia că va face tot ce-i stă în putință pentru ca această înțelegere și colaborare să se dezvolte, domnia sa considerînd cunoașterea și înțelegerea condițiilor diferite ale fiecărei țări ca o cale de apropiere între națiuni.

Desigur, nu ne propunem, în această scurtă corespondență, detalierea domeniilor și formelor de colaborare între Finlanda și România, aspecte de altfel familiare cititorilor noștri. Am vrea să ne referim numai la o altă opinie de autoritate privind contextul vizitei președintelui Kekkonen în țara noastră. Evocînd contextul general al raporturilor româno-finlandeze, pe care vizita președintelui Kekkonen va avea, desigur, darul să le stimuleze, ministrul afacerilor externe al Finlandei, Ahti Karialainen, ne-a declarat: „Relațiile dintre Finlanda și România sînt foarte bune, mai ales în ultimii ani, datorită eforturilor desfășurate pentru îmbunătățirea și dezvoltarea lor. Îmi amintesc cu plăcere de vizita mea în România, vizită care a constituit o reușită; am invitat atunci pe primul ministru al României, domnul Maurer, și pe ministrul afacerilor externe, domnul Mănescu, să viziteze Finlanda; vizita lor a fost considerată la noi drept un succes.

Relațiile finlandezo-române s-au dezvoltat foarte activ în anii din urmă, a declarat în continuare șeful diplomației finlandeze. Sîntem siguri că există încă posibilități de a dezvolta raporturile bilaterale în domeniul comerțului, al culturii și al științei. Faptul că pozițiile noastre politice sînt în unele chestiuni diferite, nu ne împiedică să avem multe puncte comune în ceea ce privește problemele internaționale.

Guvernul finlandez, a subliniat în încheiere dl Karjalainen, este foarte mulțumit de relațiile dintre Finlanda și România și privește cu optimism perspectivele lor de viitor".

În întrevederile avute aici cu personalități politice, cu oameni de afaceri, cu oameni de cultură, sînt evocate cu satisfacție legăturile tot mai strînse între țara noastră și Finlanda și, în același timp, faptul că acestea se înscriu pe coordonatele politicii externe promovate de fiecare dintre țările noastre. În ceea ce privește Finlanda, această politică este consacrată sub formula, de reputație internațională linia Paasikivi—Kekkonen", considerată ca fiind conformă cu experiența istorică a Finlandei, cu interesele sale naționale și acomodarea lor cu o lume în continuă schimbare. Potrivit expresiei plastice a președintelui Republicii Finlanda, unul din arhitecții acestei politici, finlandezii își propun mai degrabă un rol de medici decît de judecători — respectiv nu atît emiterea de judecăți, cît examinarea unor remedii adecvate marilor probleme internaționale. Concepută în acest spirit, neutralitatea finlandeză exclude orice formă de izolare; evitînd să se angajeze în probleme conflictuale, Finlanda, după cum ni s-a declarat în întrevederile avute aici, este decisă să inițieze sau să sprijine acele eforturi care privesc construcția unei păci și securități internaționale convenabile tuturor națiunilor, exercitînd eventual un rol de mediator.

În context, aici sînt privite cu satisfacție și încredere relațiile cu alte țări, bazate pe avantajul reciproc, egalitatea în drepturi și neamestecul în treburile interne, considerîndu-se că raporturile dintre Finlanda și România corespund pe deplin acestor norme. După cum ne-am dat seama, stă în convingerea interlocutorilor noștri că această bază este de natură să asigure vitalitate și dinamism relațiilor dintre cele două țări și popoare, cărora, neîndoios, apropiata vizită în România a președintelui Kekkonen le va da un nou impuls favorabil.

Într-o corespondență ulterioară vom reveni mai pe larg asupra acestor întrevederi, care ne-au dat posibilitatea să cunoaștem unele din principalele preocupări ale oamenilor de stat ai Finlandei.

Helsinki, 9 septembrie

reflector

BELGIA: RELANSAREA „DOSARULUI COMUNITAR"

Dezbaterea în jurul problemelor privind raporturile dintre cele două comunități lingvistice belgiene și revizuirea Constituției pare să intre într-o nouă etapă. Se știe că, de mai mult timp, între marile partide au loc discuții pentru justa soluționare a acestor probleme. Pînă în prezent însă, diferitele concepții avansate de liderii principalelor partide în Parlament s-au înfruntat fără un rezultat concret. Se speră însă că, o dată cu reluarea activității parlamentare, după vacanță, va avea loc o „deblocare" a inițiativelor. Cu atît mai mult cu cît se ține seama și de recenta hotărîre a primului ministru, Gaston Eyskens. Potrivit acestei hotărîri, ar urma să aibă loc în curînd o largă reuniune asupra problemelor comunitare, la care evantaiul partidelor politice să fie mai larg reprezentat. Contactele stabilite pînă acum permit să se presupună că, alături de partidul libertății și progresului, partidul social-creștin și cel socialist, la discuții vor mai participa Volksunie (grupare flamandă), F.D.F.-R.W. (Frontul francofonilor din Bruxelles și Gruparea națională valonă). Din delegația fiecărui partid participant la dezbateri va face parte un reprezentant flamand, unul valon și unul din Bruxelles, urmărindu-se astfel înlăturarea oricărei lipse de echitate în tratarea diferitelor probleme privind cele trei grupări. Din delegația guvernului urmează să facă parte premierul Eyskens și cei doi miniștri ai relațiilor comunitare — Tindemans și Terwagne, unul flamand, iar celălalt valon.

CEL MAI ÎNALT ZGÎRIE-NORI DIN EUROPA

La Paris urmează să se construiască cel mai înalt zgîrie-nori din Europa, așa-numitul Turn Maine-Montparnasse.

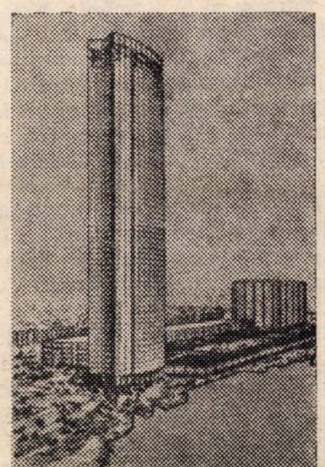

Clădirea, înaltă de 200 metri, va avea 56 etaje și 24 ascensoare; la ultimul etaj va fi amenajat un restaurant.

Sofia

JUBILEUL MARII SĂRBĂTORI

La 9 septembrie, poporul bulgar a sărbătorit unul dintre cele mai importante evenimente din istoria țării — aniversarea unui sfert de veac de la victoria insurecției armate.

Jubileul istoricului eveniment a prilejuit poporului bulgar o trecere în revistă a realizărilor obținute în această perioadă de radicale înnoiri sub conducerea Partidului Comunist. Faptul că regiuni altădată aflate într-o stare de cronică înapoiere economică sînt astăzi puternic industrializate, că imperativul construcției moderne și-a pus amprenta pe tot întinsul țării — constituie tot atîtea prilejuri de legitimă mîndrie pentru poporul bulgar, capitole ale eroicei sale lupte pe calea dezvoltării socialiste a țării. În raportul prezentat de Todor Jivkov, prim-secretar al C.C. al P.C. Bulgar, președintele Consiliului de Miniștri, raport intitulat semnificativ „Un sfert de veac pe calea socialismului", se face un bilanț grăitor al înfăptuirilor în domeniile vieții sociale, economice și politice ale țării.

Referindu-se la politica externă promovată de R.P. Bulgaria în ultimii 25 de ani, vorbitorul a subliniat că aceasta este îndreptată spre întărirea pozițiilor socialismului, menținerea și consolidarea păcii în lume, este o politică a relațiilor de bună vecinătate și colaborare în Balcani, de coexistență pașnică între statele cu sisteme sociale diferite. La baza politicii externe a Bulgariei se află dezvoltarea relațiilor multilaterale cu țările socialiste frățești și în primul rînd cu Uniunea Sovietică.

O importanță deosebită pentru noi, a arătat raportorul, o prezintă situația din Peninsula Balcanică, relațiile cu țările vecine. Bulgaria — a subliniat Todor Jivkov — este o țară socialistă și atît interesele ei naționale, cît și interesele sistemului socialist și ale mișcării comuniste internaționale și de eliberare națională îi impun necesitatea de a promova o politică de pace, de bună vecinătate și de colaborare în Balcani, o politică care corespunde pe deplin intereselor cardinale ale tuturor popoarelor balcanice. Vom depune și pe viitor toate eforturile și vom sprijini orice inițiativă în interesul dezvoltării relațiilor de bună vecinătate și colaborare pașnică, consolidării prieteniei și ajutorului reciproc între țările socialiste și popoarele din Balcani.

La ședința festivă de la Sofia a Comitetului Central al P.C. Bulgar, a Prezidiului Adunării Populare și Sfatului Popular din Sofia, din partea țării noastre a participat o delegație de partid și guvernamentală, condusă de tovarășul Iosif Banc, membru supleant al Comitetului Executiv al C.C. al P.C.R., vicepreședinte al Consiliului de Miniștri. Poporul român — a declarat cu acest prilej șeful delegației române — se bucură de realizările obținute de oamenii muncii bulgari în construcția socialistă ca de propriile sale succese, considerînd că întărirea fiecărei țări socialiste contribuie la creșterea forței întregului sistem socialist, a influenței socialismului în lume.

Prietenia dintre popoarele român și bulgar — a subliniat tovarășul Iosif Banc — s-a făurit de-a lungul secolelor, într-o luptă dîrză pentru păstrarea și apărarea ființei lor naționale. Bogate și multilaterale au fost și legăturile între mișcările muncitorești și socialiste din cele două țări ; în numeroase prilejuri s-a manifestat solidaritatea internaționalistă dintre Partidul Comunist Român și Partidul Comunist Bulgar. În anii construcției socialiste, prietenia româno-bulgară s-a adîncit și mai mult, a căpătat un nou și bogat conținut.

Sărbătoarea poporului bulgar oferă poporului român prilejul de a-și manifesta, cu sinceritate și satisfacție, bucuria față de realizările obținute de țara socialistă vecină. Poporul român — declara tovarășul Ștefan Voitec, membru al Comitetului Executiv al C.C. al P.C.R., președintele Marii Adunări Naționale, cu ocazia Adunării Festive din București, sub auspiciile Consiliului Național al Frontului Unității Socialiste — se bucură din toată inima de succesele remarcabile obținute de poporul frate bulgar și îi urează noi și noi succese pe drumul luminos al socialismului, al înfloririi și propășirii patriei sale socialiste.

Sofia. O imagine de la demonstrația din 9 septembrie

Addis Abeba

REUNIUNE LA NIVEL ÎNALT

La sfîrșitul săptămînii trecute s-a deschis în capitala etiopiană a șasea conferință la nivel înalt a Organizației Unității Africane, reunind șaptesprezece șefi de state, de guverne sau vicepreședinți africani (din totalul de 41). Președinte al actualei Conferințe a fost ales în unanimitate șeful statului Camerun, Ahidjo. Cu prilejul acestei importante reuniuni panafricane a sosit la Addis Abeba și secretarul general al O.N.U., U. Thant.

Ordinea de zi a lucrărilor coincide, în esență, cu temele dezbătute, cu numai cîteva zile înainte, de o întrunire pregătitoare a miniștrilor de externe ai țărilor participante la O.U.A. Problemele decolonizării și rasismului, ale eliberării teritoriilor africane de sub dominație străină, războiul civil din Nigeria și criza din Orientul Apropiat fac astfel obiectul principal al discuțiilor ce se desfășoară în cadrul organului suprem al O.U.A.

Făcînd un tur de orizont al problemelor cu care sînt confruntate țările africane, împăratul Haile Selassie a subliniat, printre altele, necesitatea imperioasă a eliberării teritoriilor aflate sub administrația unor regimuri rasiste sau coloniale, misiune care — după părerea sa — trebuie să revină în primul rînd mișcărilor de eliberare. Evocînd apoi chestiunile de ordin economic, el a reamintit deciziile luate în februarie 1969, la Addis Abeba, cu prilejul celei de a zecea aniversări a comisiei economice a Națiunilor Unite pentru Africa, și, în acest sens, a precizat importanța unei mai adecvate armonizări între acțiunile economice întreprinse de O.U.A. și cele ale Comisiei specializate a O.N.U. În ce privește conflictul nigerian, împăratul Haile Selassie a lansat un apel pentru găsirea unei soluții acceptabile celor două părți.

Secretarul general al O.N.U., U Thant, a consacrat cea mai mare parte a alocuțiunii sale „persistenței colonialismului în Africa australă", manifestată prin „doctrina pernicioasă a apartheidului și atitudinea de sfidare" promovate de guvernele de la Pretoria, Salisbury și Lisabona. U Thant a subliniat, în același timp, realitatea în plină evoluție a continentului african, semnificația pozitivă a faptului că numai din 1960 au acces la independență cincisprezece noi state, în fine, că, în ultima vreme ideea dreptului inalienabil al popoarelor coloniale la independență și autodeterminare a căpătat o tot mai mare rezonanță și recunoaștere internațională. Făcînd referire la situația din Nigeria, U Thant și-a exprimat speranța în eventualitatea unor tratative fructuoase, grație inițiativelor O.U.A., precizînd, în acest sens, că recomandările acestui înalt organism panafrican sînt singurele susceptibile de a contribui la încetarea ostilităților și la reglementarea negociată a conflictului.

Tema nigeriană — după opinia observatorilor de la Addis Abeba — se arată a fi una dintre cele mai dezbătute și se pare că, dincolo de dorința unanimă a participanților de a i se găsi o grabnică rezolvare, modalitățile preconizate de diversele delegații sînt încă departe de a se afla sub semnul aceluiași numitor comun. Se remarcă, astfel, pozițiile greu de armonizat ale generalului Yakubu Gowon, șeful statului federal nigerian, caracterizată prin reafirmarea intransigentă a „integrității teritoriale" a statului și, pe de altă parte, punctul de vedere al reprezentanților la Addis Abeba ai celor patru state care au recunoscut

săptămîna

în telegrame

Biafra (Julius Nyerere, președintele Tanzaniei, Kapwepwe, vicepreședintele Zambiei, delegații președinților Houphouet Boigny, al Coastei de Fildeș, și Albert Bongo, al Gabonului). Aceasta — pentru a nu mai aminti poziția liderului biafrez Ojukwu, despre a cărei eventuală sosire în capitala etiopiană se mai specula încă zilele trecute.

Bonn

VIZITA PREȘEDINTELUI FRANȚEI

Recenta vizită a președintelui Georges Pompidou la Bonn este prima deplasare pe care șeful statului francez a făcut-o în străinătate de la alegerea sa. De aici, și importanța ei — s-ar părea, întrucîtva, depășind întîlnirile „de rutină" din cadrul relațiilor franco-vest-germane.

Discuțiile dintre personalitățile politice franceze Georges Pompidou, Jacques Chaban-Delmas, Maurice Schumann și cele vest-germane, președintele G. Heinemann, Kurt Georg Kiesinger și W. Brandt au fost calificate, de o parte și de alta, drept „cordiale" și „constructive". Schimbul de opinii pare să fi demonstrat continuitatea poziției franceze în ce privește opțiunile de politică externă. Indiciul semnificativ l-a constituit, desigur, problema aderării Marii Britanii la Piața comună, care a opus — pentru a cîta oară ? — teza franceză a priorității absolute a consolidării Comunității Economice vest-europene punctului de vedere al vest-germanilor, dispuși (și interesați) să accepte o lărgire a ei prin aderarea altor țări, în primul rînd Marea Britanie. Bonnul pare totuși să fi dat dovadă de o anume flexibilitate, verificîndu-se astfel încă o dată înclinația sa spre compromis în aceste chestiuni. E de presupus că vest-germanii au acceptat raționamentul propus de francezi : dacă, într-adevăr, comunitatea nu e sortită să rămînă la nesfîrșit ceea ce este în prezent, e însă bine să se știe ce ar putea ea deveni dacă se va îmbogăți cu noi membri. Deci, încă o amînare, justificată de studierea acestei spinoase probleme. Cu alte cuvinte, nimic concret pînă la o viitoare întrunire la nivel înalt a „celor șase", programată pentru luna noiembrie, la Haga. De altfel, momentul pentru o inițiativă decisivă în privința aderării Angliei la Piața comună nu se arată a fi prea prielnic, dacă amintim, de pildă, că, de curînd, centrala sindicală britanică T.U.C. a ajuns la concluzia că dezvoltarea industrială și socială a Angliei ar putea fi grav amenințată în eventualitatea realizării acestui proiect comunitar.

În altă ordine de idei, în ce privește poziția Franței față de problemele securității europene s-a remarcat atitudinea sa neschimbată, de „hotărîtă opoziție — cum declara Georges Pompidou—față de politica blocurilor, văzînd astăzi în independența sa națională, ca și într-o Europă europeană, adică independentă, pe care într-o zi o speră realizată, un factor esențial al securității din această parte a lumii".

Belfast

DIN NOU TENSIUNE

Apelurile la moderație ale ministrului de interne Callaghan și ale primului ministru al Irlandei de Nord, Chichester Clark au găsit doar un slab ecou în rîndurile intransigenților — catolici și protestanți — din Ulster.

La Belfast, într-una din nopțile trecute, cîteva sute de tineri extremiști protestanți au încercat să pătrundă în centrul orașului. Opriți de poliție, ei au ripostat violent, aruncînd cu pietre și alte proiectile improvizate. Discursurile liderului protestant, pastorul Ian Paisley, n-au reușit să domolească furia tinerilor revoltați, care au ridicat patru baricade într-unul din cartierele Belfastului. După două zile, cînd calmul părea întrucîtva să se fi instaurat, tenacitatea soldaților britanici se lovea încă de pătimașa rezistență a extremiștilor ; 200 de protestanți din Falls Road apărau cu trupurile lor o baricadă împotriva a 100 de soldați. În acest timp „Radio Free Belfast", radio — pirat al catolicilor, lansa fără întrerupere apeluri cerînd eliberarea cartierului Falls Road de intervenționiștii protestanți. (În lumea ilegală a undelor de radio din Ulster, adversarul catolicilor este „Vocea protestantă a Ulsterului loialist").

Totuși s-au înregistrat și unele semne de destindere. Astfel, pentru prima dată, una din baricadele catolice, rămase din timpul tulburărilor din august, a putut fi demontată în urma unui vot al populației de cca 2 000 de locuitori a cartierului catolic și, s-ar părea, totodată, influenței — de data aceasta pacifice — a postului de radio-pirat catolic.

Situația pare însă foarte precară, mai ales în urma unui incident de ultimă oră, care a reaprins spiritele înfierbîntate ale irlandezilor : în cartierul Alloa Street din Belfast a fost asasinat un tînăr protestant, pe nume Jack Todd.

În același timp, delegația irlandeză la O.N.U. a cerut, printr-un memorandum, ca pe ordinea de zi a Adunării Generale să fie înscrisă și problema Irlandei de Nord. Cererea Irlandei va figura pe ordinea de zi provizorie a Adunării Generale a O.N.U., dar e de competența Biroului Adunării de a recomanda dacă ea trebuie sau nu înscrisă definitiv.

Orientul Apropiat

ACTE DE FORȚĂ CONDAMNABILE

În ultimele zile, incerta situație din Orientul Apropiat a cunoscut o bruscă încordare. Aviația israeliană a bombardat, mai întîi, o serie de localități frontaliere din Liban, pentru ca, marți dimineața, să întreprindă în colaborare cu forțele terestre și navale un puternic atac împotriva pozițiilor egiptene situate pe țărmul vestic al golfului Suez. Se consideră că această operațiune militară israeliană împotriva R.A.U. a fost cea mai importantă de la încetarea focului, în iunie 1967.

Apreciată ca un act grav, premeditat, depășind prin amploare frecventele incidente militare israelo-arabe din ultimul timp, recenta incursiune israeliană încalcă în mod flagrant rezoluția Consiliului de Securitate cu privire la încetarea focului în Orientul Apropiat, după ostilitățile din iunie 1967. Este astfel evident că asemenea acțiuni nu sînt de natură să contribuie la crearea condițiilor propice pentru soluționarea crizei din această parte a lumii, ci, dimpotrivă, introduc, în mod brutal, noi elemente de tensiune, sporesc suspiciunea, complică în mod periculos situația din zonă — și așa foarte delicată —, diminuînd, în consecință, șansele păcii.

Or, este limpede că asemenea acte de forță, izvorînd din concepția eronată a politicii „manu militari", fals justificate prin ideea represaliilor, contravin celor mai elementare norme de drept internațional, se opun intereselor legitime ale popoarelor doritoare de înțelegere mutuală și pace. Este de aceea stringent necesară crearea și stimularea premiselor pentru o reglementare pașnică, în conformitate cu deziderateele de independență și securitate ale tuturor popoarelor din această regiune.

În acest sens, se impune de urgență aplicarea rezoluției Consiliului de Securitate din noiembrie, care oferă o bază sigură pentru rezolvarea conflictului. Retragerea trupelor israeliene de pe teritoriile arabe ocupate, respectarea integrității teritoriale și a independenței tuturor statelor, rezolvarea problemei refugiaților palestinieni și a celorlalte probleme litigioase — sînt cerințe imperioase, în concordanță cu interesele popoarelor din această zonă, ale asigurării păcii și securității internaționale.

Acțiunile condamnabile, de felul recentei operațiuni militare israeliene, nu pot decît să agraveze situația din Orientul Apropiat. Opinia publică internațională cere cu insistență depunerea tuturor eforturilor pentru găsirea acelor căi menite să ducă la soluționarea pașnică a conflictului, răspunzînd deziderateului de pace al popoarelor.

Radu PASCAL

În timpul convorbirilor Pompidou — Heinemann

Henry ALLARD

președintele Camerei deputaților din Suedia

Întîlniri utile între parlamentari

Recent, la invitația Marii Adunări Naționale a Republicii Socialiste România, a întreprins o vizită în țara noastră o delegație parlamentară suedeză, condusă de Henry Allard, președintele Camerei deputaților. La încheierea vizitei, conducătorul delegației, dl Henry Allard, a acordat un interviu revistei „Lumea".

Desigur, între calitatea dv. de președinte al Camerei deputaților, sînteți cel mai în măsură să faceți cîteva considerații asupra activității parlamentului suedez și asupra vieții politice din țara dv.

— Parlamentul suedez se compune din două Camere, avînd în total 384 de deputați. Actualmente, partidul care deține cele mai multe mandate este partidul social-democrat — 204 deputați. Îi urmează în ordine : partidul de centru — 60 deputați, partidul liberal — 59 deputați, partidul conservator — 57 deputați, partidul comunist — 4 deputați. După cum se poate observa, partidul social-democrat deține o majoritate absolută și, ca urmare, guvernul se compune din reprezentanții acestui partid.

Parlamentul aduce o importantă contribuție în viața socială a țării. În toate problemele politice avem întotdeauna dezbateri largi care s-au dovedit, nu o dată, îndelungate și înverșunate. Astfel, în ce privește politica pe plan intern, se întîmplă foarte des să existe păreri diferite printre deputați în privința mijloacelor prin care să se ajungă la scopurile urmărite, dar — fapt caracteristic pentru Suedia — de multe ori, deși s-au manifestat deosebiri de vederi și dezbaterile au fost îndelungi și controversate, soluțiile au fost adoptate pînă la urmă în unanimitate.

Un domeniu al unanimității este, în special, cel al politicii externe a țării. În acest domeniu, partidele s-au unit și au sprijinit conduita și principiul de bază al politicii noastre externe — o politică fără aliante în timp de pace pentru a oferi Suediei posibilitatea să fie neutră în caz de război.

— Aș dori acum, domnule președinte, să vă referiți la Europa și să ne împărtășiți opiniile dv. în legătură cu securitatea europeană.

— Primul ministru, Tage Erlander, și ministrul afacerilor externe al Suediei, Torsten Nilsson, au făcut cunoscută poziția țării noastre în această problemă, între altele și în declarații făcute cu prilejul vizitei lor întreprinse nu de mult la București. De aceea, nu fac altceva decît să subliniez încă o dată declarațiile lor. Noi aderăm la propunerea de a se organiza o conferință în vederea asigurării securității europene. Vreau însă să menționez că aceasta, pentru a obține rezultate, trebuie să fie bine pregătită și să asigure participarea tuturor țărilor europene indiferent de sistemul lor politico-social și economic. În plus, noi găsim necesar ca și Canada și S.U.A. să se numere printre participanți. Aceste două țări, care și-au adus o contribuție constructivă în Europa în cel de-al doilea război mondial, și-au asumat pe continentul nostru anumite responsabilități și obligații și, de aceea, este bine și drept ca ele să participe la o asemenea conferință.

— În vederea asigurării păcii se acreditează tot mai mult ideea necesității lărgirii, extinderii legăturilor în cele mai diferite domenii între toate popoarele, pentru o mai bună și mai eficientă cunoaștere între ele. Cum apreciați, în general, rolul contactelor și schimburilor parlamentare și, în acest sens, vă rog să vă referiți la vizita dv. în România.

— Cum am mai spus, în Suedia partidele politice, parlamentul și guvernul sînt unanime în ce privește conduita țării noastre în politica externă și, ca atare, parlamentul suedez se înscrie ferm pe linia acestei conduite comune în domeniul politicii externe. Sîntem convinși că, pentru a avea pace, este de o importanță esențială ca lumea să se cunoască. Și dacă aceasta este o regulă generală, desigur că se dovedește cu atît mai important ca oamenii care sînt deputați în diversele parlamente să se cunoască. Personal, sînt convins că vizita noastră în România va contribui la continuarea și extinderea colaborării pe care deja o avem, într-un mod atît de fericit, cu țara dv. Cu prilejul acestei vizite l-am cunoscut pe președintele Marii Adunări Naționale, am avut posibilitatea unor contacte cu alți membri ai forului dv. suprem, pe care nu-i cunoșteam. Prin discuțiile purtate cu ei înțelegem acum mai profund problemele pe care dv. trebuie să le rezolvați și acest fapt ne oferă o perspectivă mai largă asupra țării dv. Cred că vizita va contribui la o mai strînsă legătură între țările noastre. Mergînd pe această linie, aș vrea să menționez că, în numele parlamentului suedez, am adresat președintelui parlamentului dv. invitația ca, în fruntea unei delegații parlamentare române, să viziteze Suedia.

— Domnule președinte, ați avut amabilitatea la începutul interviului să vorbiți despre Suedia. V-aș ruga ca, în încheiere, să vă referiți la România.

— Mă voi folosi de o expresie larg uzitată la noi, expresie ce se potrivește foarte bine în acest caz și pe care am avut prilejul s-o rostesc de multe ori în România : „Ce-i în inimă e și pe buze". Aceasta ar însemna că pot spune foarte multe despre România. Dar n-ar fi posibil în acest scurt răstimp pe care îl avem la dispoziție. De aceea, voi încerca — sperînd că voi reuși — ca, în numai cîteva cuvinte, să spun cît de mult simt de fapt. Delegația noastră este profund impresionată de modul remarcabil în care a fost organizată această vizită. Probabil știți și dv. că programul vizitei a fost deosebit de bogat, dar n-am vrut să renunțăm la nici un punct din acest program. Putem fără nici o greutate să evocăm orice moment din călătoria pe care am făcut-o în România. Aș aminti doar : contactele pe care le-am avut cu istoria României, de ale cărei tradiții vă îngrijiți și pe care le cultivați ; contactele cu arta, științele, universitățile românești ; contactele cu importantele rezultate obținute de țara dv., cu străduința de a construi mai departe opera începută, realizări pe care le-am consemnat oriunde în timpul călătoriei noastre, la Iași, Suceava, Craiova, București. A fost extrem de nimerit să ni se arate mai întîi o parte din importantele dv. rezultate obținute în diverse domenii, pentru ca apoi să vedem la București „Expoziția Realizărilor Economiei Naționale — România 1969", sinteză remarcabilă a succeselor dobîndite de dv. pînă acum. Dar înainte de toate aș vrea să consemnez un fapt — în afara programului — care pentru noi a constituit o revelație și pe care îl apreciem foarte mult. După ce am vizitat mînăstirea Moldovița, ne-am oprit să vizităm o casă țărănească. Bucuria și ospitalitatea cu care am fost întîmpinați de oamenii din sat sînt lucruri pe care nu le uiți niciodată. Aș vrea să închei prin a exprima, în numele delegației noastre, recunoștința față de președintele Marii Adunări Naționale a Republicii Socialiste România, cît și față de persoanele care ne-au însoțit pe perioada călătoriei noastre, pentru faptul că ne-au întocmit un program atît de reușit, care ne-a oferit posibilitatea să cunoaștem frumoasa dv. țară.

Ilie ȘERBĂNESCU

Cu prilejul Congresului sindicatelor, muncitori din Portsmouth au organizat o demonstrație pentru a atrage atenția Congresului asupra revendicărilor lor.

Corespondență din Londra de la Liviu Rodescu

Moment acut în relația sindicate-laburiști

Portsmouth a ocupat săptămîna trecută partea centrală a scenei politice britanice. Aceasta, în primul rînd pentru că peste 1 000 de delegați, reprezentînd aproape nouă milioane membri ai mișcării sindicale, au inaugurat acolo primul din seria marilor congrese de toamnă ; în al doilea rînd, pentru că, timp de cinci zile acest oraș a constituit punctul de convergență al modului în care au reacționat sindicatele la politica laburistă. Tradiționalul dialog între liderii laburiști și cei sindicali a predominat aproape integral desfășurarea dezbaterilor și votarea rezoluțiilor, reflectînd de data aceasta o neobișnuit de ascuțită licitare a influențelor pentru modificarea raportului de forțe între aripa de stînga și aripa de dreapta. Această trăsătură a Congresului anual al sindicatelor a avut ca punct de plecare însăși cuvîntarea premierului Harold Wilson, rostită chiar în ziua deschiderii. Așteptat cu vădit interes, discursul liderului partidului laburist a fost în general apreciat ca o remarcabilă piesă de diplomație social-democrată, dar evitînd să dea răspunsurile dorite la problemele care frămîntă în prezent mișcarea sindicală britanică. Numeroși comentatori au consemnat de altfel contrastul între „indiferența politicoasă" a delegaților și ecoul favorabil din marile cotidiene britanice, cu precădere de tendință proconservatoare.

Una din principalele surse ale decepției delegaților rezidă în reafirmarea neechivocă, de la tribuna Congresului, a intenției guvernului de a prelungi actualul regim de austeritate în cadrul strategiei economice stabilite în vederea redresării balanței de plăți. Audiența s-a arătat a fi mai puțin impresionată de lista unor realizări atribuite eforturilor laburiste în domeniul social, în învățămînt, în construcții sau progres tehnologic, și a reținut ceea ce îi durea mai mult pe muncitori și anume perspectiva clar conturată ca aceștia să-și vadă în continuare îngrădite revendicările de mărire a salariilor și de a fi astfel puși să suporte cea mai mare parte a prețului cerut de politica redresării economice. Fondul antisindical al acestei orientări a constituit obiectul unor critici documentate din partea mai multor lideri sindicali proeminenți ca Hugh Scanlon și Jack Jones, care au argumentat că actuala politică a prețurilor și veniturilor nu reprezintă un program economic, așa cum se pretinde, ci un instrument de restrîngere a salariilor muncitorilor. Dovezi edificatoare au oferit, de pildă, chiar datele publicate în ajunul Congresului și potrivit cărora, în ultimele 52 de săptămîni, profiturile principalelor companii industriale au însumat peste patru miliarde lire, cu 27,4 % mai mult ca în anul precedent. Iar un delegat al sindicatului tehnicienilor relata Congresului că, în timp ce marea firmă G.E.C. se pregătea să licențieze 4 300 de muncitori, consiliul ei de administrație a mărit salariul anual al președintelui la 23 000 de lire, adică cu 50 la sută.

Tocmai asemenea aspecte contrastante, care au abundat în intervențiile multor delegați, au completat în mod convingător tabloul inegalității sociale, influențînd în mare măsură atmosfera dezbaterilor. O conferință deținînd mandatul din partea a nouă milioane de membri ai sindicatelor nu putea ignora, desigur, asemenea probleme legate strîns de interesele lor vitale, tot așa cum nu puteau trece neobservate nici omisiunile, din care una a fost îndeosebi subliniată de săptămînalul „Tribune" și anume că, în cuvîntarea liderului partidului laburist, „nu s-a menționat nici un cuvînt despre faptul că în Marea Britanie, șomajul se află acum la cel mai ridicat nivel din ultimii 29 de ani".

Încă din prima fază a lucrărilor s-a amplificat treptat curentul existent împotriva politicii prețurilor și veniturilor, astfel încît lovitura frontală dată acesteia n-a mai putut fi parată, în ciuda încercărilor făcute de așa-numiții lideri „loialiști" de a o salva măcar parțial. Consiliul general al T.U.C., prin secretarul său general, Victor Feather, a cerut insistent respingerea rezoluției propuse pe motiv că adoptarea ei nu va mai lăsa T.U.C.-ului nici o posibilitate de manevră în negocierile viitoare cu administrația laburistă. Cu 4 652 000 voturi pentru și 4 207 000 contra, Congresul a aprobat rezoluția care exprimă „opoziția față de legislația antisindicală" și, în același timp, cere „respingerea legii prețurilor și veniturilor din 1966". Aceasta a fost considerat de altfel momentul culminant al Congresului — în balanța voturilor fuseseră aruncate toate forțele — întrucît de data aceasta nu mai era vorba de o simplă critică la adresa unui punct sau altul din complexul politicii antisindicale, ci se punea în mod deschis chestiunea de a dezaproba întreaga politică a prețurilor și veniturilor în ansamblul ei.

Rezultatul acestui vot, cu multiple implicații pe plan economic și politic, a însemnat totodată startul decisiv în adoptarea ulterioară a unui șir de rezoluții importante. În unanimitate sau cu mari majorități, aceste rezoluții cuprind revendicări acumulate pe parcursul unor îndelungate lupte sindicale, ca de pildă dreptul femeilor de a primi salariul egal la muncă egală cu bărbații, stabilirea unui minim al salariului săptămînal la 15 lire, precum și propuneri concrete destinate să înlocuiască actuala politică economică a guvernului laburist ; un program economic adoptat de Congres cere, printre altele, să fie reduse cheltuielile militare, să se impună restricții asupra investițiilor de capital particular în străinătate, să se acorde un sprijin mai substanțial industriei și serviciilor care contribuie la balanța de plăți, să se fo-

loseasca o parte din bunurile deținute de Marea Britanie în străinătate pentru plata datoriilor externe.

Perspectiva aderării Marii Britanii la Piața comună a atras cîteva critici aspre din partea delegaților, deși în final s-a acceptat ideea de a se convoca o conferință specială a sindicatelor pentru a dezbate această problemă în funcție de viitoarele acțiuni ale guvernului.

Pare încă prematur să se evalueze toate repercusiunile acestui Congres asupra relațiilor dintre muncitori și partidul laburist, dar mulți observatori politici afirmă de pe acum că la Portsmouth s-a înregistrat o accentuare sensibilă a încordării în aceste relații, o dată cu o întărire a forțelor de stînga în mișcarea sindicală britanică. Ponderea principală au deținut-o cele două mari sindicate — al muncitorilor din transporturi cu 1 400 000 membri, și al muncitorilor din industria construcțiilor de mașini, cu 1 100 000 membri — ambele situîndu-se în fruntea ofensivei generale în problemele majore dezbătute la Congres. Ca urmare, o anumită îngrijorare este semnalată în cercurile de dreapta care, după cum afirmă „Financial Times", „iau în considerare în mod serios cum anume să prevină repetarea unui Congres dominat de aripa stîngă". Pe aceeași temă, „Sunday Times" atrage atenția că „noua combativitate a mișcării sindicale nu poate fi ignorată ; ea constituie un fenomen politic și social remarcabil".

Situația creată în urma Congresului de la Portsmouth este analizată cu atenție în cercurile politice, ținînd seama mai ales de previzibila influență asupra Congresului anual al partidului laburist, care urmează să înceapă la Brighton, în 29 septembrie. Ca de obicei, unii dintre delegații sindicali care au participat la Congresul de la Portsmouth vor reveni, de data aceasta, în calitate de delegați laburiști la Brighton, pentru a dezbate o agendă în multe privințe similară cu cea a sindicatelor. Deși la Congresul T.U.C. s-a adoptat o moțiune în favoarea sprijinirii partidului laburist, totuși nu se consideră că această tradițională legătură reciprocă a căpătat în mod automat garanții ferme și pe timp nelimitat, mai ales de cînd unele cotituri antisindicale în politica laburistă au avut ca rezultat adîncirea procesului de înstrăinare a maselor sindicale de conducerea partidului laburist. După unele păreri, intenția acesteia din urmă ar fi de a-și centra în viitor activitatea electorală în păturile mijlocii ale populației, pentru a încerca astfel să compenseze eventualele pierderi ce le-ar suferi în rîndurile alegătorilor sindicali, deși aceștia au constituit totdeauna sprijinul principal electoral și financiar al partidului laburist. Tocmai de aceea, parțial, Congresul de la Brighton — poate ultimul înainte de alegerile generale — este considerat în cercurile politice ca un punct de răspîntie atît pentru viitoarea orientare politică generală a partidului laburist, cît și pentru deplasările de opinie în cadrul corpului electoral. Aceste împrejurări, deocamdată defavorabile laburiștilor, sînt urmărite și examinate îndeaproape de partidul conservator, al cărui Congres anual va avea loc tot la Brighton, la numai cinci zile după încheierea celui laburist. Conservatorii au și lansat lozinca lor electorală — „Marea Britanie o va duce mai bine sub conservatori" — pregătindu-se să dezvăluie și să atace multiplele puncte vulnerabile ale pozițiilor laburiste.

Londra, 9 septembrie

Austeritate temperată ?

Corespondență din Paris de la Georges Dascal

O austeritate destul de temperată — în acest fel a fost prezentat în presa franceză planul de austeritate, denumit oficial plan de îmbunătățire a situației economice și financiare, pe care guvernul, urmărind restabilirea celor trei echilibruri fundamentale ale economiei franceze, îl va pune în aplicare după următorul calendar : 1 ianuarie 1970 — echilibrul bugetar ; 1 aprilie 1970 — echilibrul producție-consum ; 1 iunie 1970 — echilibrarea balanței comerciale și de plăți.

Originea acestui plan de redresare economică, conceput și elaborat în vederea asigurării șanselor de reușită a devalorizării cu 12,50 la sută a francului — decisă, după cum se știe, la 8 august — se află în constatarea făcută de experții economici oficiali potrivit cărora francezii consumă azi mai mult decît produc, și exportul Franței nu atinge cifrele importului ei. În consecință, problema actuală ar fi de a încetini într-o proporție satisfăcătoare consumul intern sau, altfel zis, de a declanșa un proces deflaționist.

La baza hotărîrii guvernului, ai cărei termeni au fost prezentați opiniei publice de primul ministru Chaban-Delmas și de ministrul economiei și finanțelor Giscard d'Estaing, stă următoarea apreciere : datorită competitivității sistemelor de prețuri, încetinirea creșterii consumului intern nu va antrena în cadrul frînării generale a expansiunii scăderea cererii de mînă de lucru, iar datorită devalorizării — debușeurile externe se vor substitui debușeurilor interne. Se speră că sectoarele a căror activitate depinde de cererea internă vor fi dezavantajate în profitul sectoarelor ale căror produse sînt destinate pieței externe. Se consideră că, în felul acesta, obiectivul de bază, pe care și l-au propus responsabilii economiei franceze — stabilirea echilibrului între cerere și consum — va fi atins. În concepția cercurilor conducătoare, devalorizarea și măsurile din planul de redresare care o însoțesc, decise de Consiliul de Miniștri la 3 septembrie, inaugurează într-o manieră riguroasă și dinamică politica industrială, care este unul din obiectivele fundamentale în planul de creare pentru Franța a celor mai bune condiții posibile spre a face față concurenței din sînul comunității vest-europene și de a se prezenta cît mai bine pe piața internațională. În orice caz, se consideră că expansiunea industrială, pe bază de investiții, va putea menține ritmul de cel puțin 5 la sută anual. Reușita obiectivelor planului presupune însă în mod imperativ ca prețurile să fie menținute la un nivel rezonabil. Și aici se află cheia succesului, căci o creștere excesivă a prețurilor va reduce cu totul orice șansă de realizare a actualelor măsuri. Se reamintește că devalorizarea a avut loc pentru a se opri „hemoragia devizelor", ale căror pierderi în ultimele 12 luni atinseseră aproape cinci miliarde de dolari (27 miliarde franci). Orice creștere a prețurilor dincolo de o limită de securitate ar

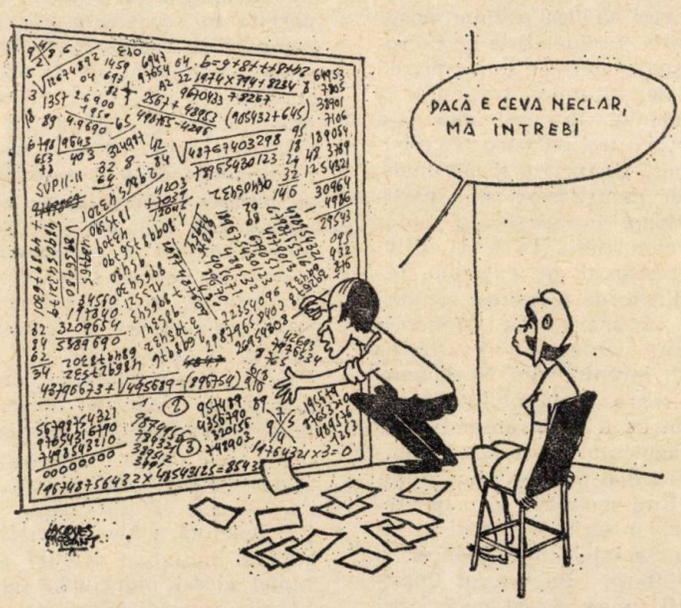

(Din *Le Figaro*)

frîna însă din nou exporturile și ar aduce situația în punctul de plecare.

Prezentînd caracteristicile planului în fața reprezentanților presei, Valéry Giscard d'Estaing a arătat că deficitul comercial al Franței, la sfîrșitul lui iulie 1969, a atins 9 670 milioane franci, deficitul bugetar fiind de 7 miliarde franci, iar rezervele în devize scăzînd la 1,3 miliarde dolari (7,4 miliarde franci), adică echivalentul a numai treizeci de zile de import. Pe baza acestei analize, a arătat ministrul economiei și finanțelor, au fost luate actualele măsuri din planul de redresare. Dintre acestea, principale sînt :

1. **În sectorul de stat :**
   — reducerea imediată a deficitului bugetar pe 1969 de la șapte la patru miliarde franci ; menținerea tarifelor publice pînă la sfîrșitul lui 1969 ; eliberarea anticipată a soldaților ce-și îndeplinesc în prezent serviciul militar ; bugetul pe 1970 va fi prevăzut în așa fel încît să se păstreze un echilibru riguros ; frînarea cheltuielilor publice.
2. **În sectorul privat :**
   — majorarea avansurilor la plata impozitelor de către marile societăți ; sporirea regimului fiscal al amortizărilor ; instituirea unei taxe excepționale pe profiturile bancare ; simplificarea fiscalității pe societăți.
3. **În ceea ce privește particularii :**
   — restrîngerea puternică a creditului pentru consum pînă la 31 ianuarie 1970 ; reducerea impozitului pe venitul micilor contribuabili ; menținerea majorării taxei fiscale asupra automobilelor de 8 CP sau mai mult ; încurajarea economisirilor prin creșterea dobînzilor pentru depunerile la casele de economii ; măsuri sociale în favoarea categoriilor defavorizate, în special prin creșterea salariului minimal — ceea ce interesează circa două milioane de salariați — și creșterea pensiilor persoanelor în vîrstă.

Modul în care au fost primite măsurile adoptate la 3 septembrie de Consiliul de Miniștri a mers de la aprobarea nuanțată la nemulțumire, trecînd prin rezerva prudentă. În linii mari, s-a urmărit reacția a trei sectoare : a cercurilor de afaceri, financiare și patronale, a sindicatelor muncitorești și a partidelor de stînga, în sfîrșit, a unor cercuri ale majorității. În acest ultim sector s-au remarcat, de exemplu, rezervele formulate de numeroși membri ai Comisiei financiare a Adunării Naționale (care va dezbate de altfel ea însăși planul, începînd din 16 septembrie). Ei au reproșat planului guvernamental faptul de a fi un ansamblu de dispoziții fragmentare, un fel de mozaic de măsuri mai mult sau mai puțin coordonate. Unii membri ai majorității au emis chiar serioase temeri în legătură cu consecințele unei reduceri a consumului intern. Raportorul Comisiei, el însuși membru al majorității U.D.R., a rezumat oarecum starea de spirit a colegilor săi, afirmînd că guvernul s-ar angaja pe o cale foarte îngustă. În ceea ce privește cercurile de afaceri, acestea au reacționat în general pozitiv, remarcînd, însă, că totul va depinde de restabilirea încrederii în stabilitatea prețurilor și în balanța de plăți, ca și de progresele exportului — două condiții ale succesului, dar care s-ar afla numai în parte sub influența guvernului. Cotidianul cercurilor de afaceri, „Les Echos", consideră că, în orice caz, „nimeni nu are interesul ca aceste măsuri să nu-și atingă scopul". La rîndul său, patronatul francez se declară mulțumit de unele măsuri ale guvernului. Președintele său, Paul Huvelin, a declarat că restrîngerea cheltuielilor de stat este o cale pe care trebuie să se persevereze, dat fiind necesitatea unor mari eforturi de înzestrare pentru intensificarea industrializării, adică pentru întărirea economiei franceze. Dar pentru aceasta, își exprimă părerea președintele patronatului francez, nu trebuie retrase întreprinderilor mijloacele de asigurare a programului lor de investiții. Problema centrală rămîne mai mult ca oricînd cea a competitivității veritabile și nu artificiale a prețurilor.

Trebuie notată, de asemenea, reacția conducerilor marilor bănci franceze care, declarînd că vor acorda un sprijin neprecupețit planului de redresare stabilit de guvern, consideră totuși discriminatorie taxa excepțională asupra profiturilor bancare.

Reacțiile cele mai vii au fost înregistrate din partea sindicatelor muncitorești. Dacă Force Ouvrière a anunțat că-și va exprima părerea după punerea în lucru a măsurilor, în schimb C.F.D.T. (Confederația Franceză Democratică a Muncii, a doua centrală sindicală ca importanță după C.G.T.), a declarat că, o dată în plus, ea își exprimă teama că rezultatele deciziilor guvernamentale vor aduce prejudicii în primul rînd clasei muncitoare. „Politica economică din care fac parte aceste măsuri — a spus conducerea C.F.D.T. — demonstrează incapacitatea sistemului capitalist de a concilia expansiunea economică cu progresul social".

Confederația Generală a Muncii a pornit în considerentele sale asupra planului de redresare economică, prezentat de guvern, de la observația că ameliorarea puterii de cumpărare a muncitorilor — obținută în urma grevelor din mai 1968 — a fost amputată în proporție de 8 la sută de creșterile de prețuri intervenite de atunci și că aceasta este baza pe care trebuie să se ducă discuțiile și negocierile la toate nivelurile. Remarcînd că planul guvernamental va fi suportat mai ales de clasa muncitoare și de ansamblul de oameni ai muncii cu un venit fix, C.G.T. a cerut tuturor organizațiilor sale să ia măsurile necesare pentru pregătirea ripostei maselor muncitorești. Ea a declarat că, dacă nu se va ajunge la rezultate pe calea negocierii cu cercurile conducătoare, Confederația Generală a Muncii va fi favorabilă oricărei inițiative privind coordonarea luptei clasei muncitoare pentru satisfacerea revendicărilor ei.

Paris, 9 septembrie

reflector

DACĂ MAFIA AR PLĂTI IMPOZITE...

Dacă faimoasa Mafie americană, „Cosa Nostra", ar plăti impozite asupra veniturilor sale, guvernul Statelor Unite ar putea reduce cu 10 la sută actualele impuneri fiscale. Această afirmație se bazează pe dezvăluirile unui „specialist", Joseph Valachi, membru marcant al „Cosei Nostra", aflat în închisoare.

Ziaristul Peter Maas, care a avut cîteva convorbiri cu Valachi în închisoare, a strîns toate datele furnizate de acesta într-o carte ce a produs multă vîlvă. Maas a continuat și ulterior să colecteze o serie de date privitoare la activitatea organizațiilor mafiote. El a ajuns la concluzia că „Cosa Nostra" are un venit anual de cel puțin 40 milioane de dolari.

GEOLOGIE SUBMARINĂ

Potrivit estimării specialiștilor, nu peste multă vreme, echipe de geologi vor lucra pe fundul mărilor cu aceeași eficacitate ca și pe cîmp sau pe dealuri, pentru reperarea zăcămintelor subterane de petrol, cupru, nichel, co-

balt etc. În fotografie : un „geolog submarin" ia probe de pămînt pe fundul unei ape. În apropierea lui se află instalat tubul unui puternic aspirator care va transporta, pînă la vaporul de la suprafață, probele adunate de întreaga echipă. Costumul pe care-l poartă permite geologului să rămînă în apă timp de 80—100 de minute.

GREVA... FUMATULUI

Pentru că Vaticanul, în urma noilor prețuri stabilite de guvernul italian, a hotărît să scumpească țigările puse la dispoziția funcționarilor săi, trei mii dintre aceștia au declarat greva fumatului pe timp de o lună. Ei și-au explicat gestul ca o ripostă față de faptul că, după părerea lor, salariile pe teritoriul Sfîntului Scaun nu corespund noilor cerințe.

Corespondență din Varșovia de la Radu Vasiliu și Constantin Florea

Dialog pentru securitate europeană

Cu prilejul împlinirii a 30 de ani de la izbucnirea celui de al doilea război mondial, Uniunea Ziariștilor polonezi a organizat la castelul Jabłonna de lîngă Varșovia o întîlnire internațională pe temele securității europene, întîlnire la care au luat parte, alături de gazde, 44 de ziariști din alte 17 țări europene (U.R.S.S., R.D.G., Cehoslovacia, Bulgaria, Ungaria, România, Iugoslavia, R.F.G., Franța, Anglia, Italia, Elveția, Danemarca, Belgia, Suedia, Norvegia, Olanda) și din Statele Unite ale Americii.

Timp de trei zile — 4, 5 și 6 septembrie — reprezentanți ai unor publicații de diverse tendințe au dialogat în acest castel construit între anii 1775 și 1779 de către arhitectul italian Domenico Merlini pentru episcopul de Plock, prințul Michail Poniatowski. În ambianța calmă a acestei construcții ziariștii au avut toate condițiile pentru a aborda și dezbate problemele pe care le implică realizarea deziderătului major al securității continentului nostru și a degaja orientările, responsabilitățile și sarcinile lor în calitate de exponenți și, totodată, formatori ai opiniei publice. Pentru că tocmai datorită legăturii lor cu principalele curente de opinie și cu orientările din viața politică europeană, grupul de gazetari prezenți la Jabłonna au constituit — dacă se poate spune astfel — un rezumat al tendințelor, pozițiilor, intereselor, ideilor și argumentelor ce se confruntă actualmente pe temele securității europene.

Dezbaterea — care a fost deschisă prin alocuțiunea de bun venit rostită de ministrul afacerilor externe al R. P. Polone, Stefan Jedrychowski—s-a desfășurat pe baza a trei referate susținute de gazde, unul asupra genezei celui de al doilea război mondial, altul asupra problemelor securității europene și, al treilea consacrat rolului mijloacelor de comunicare în masă și al ziariștilor în promovarea și consolidarea securității europene.

În cuvîntul său, Stefan Jedrychowski a subliniat necesitatea realizării și transpunerii în viață a unui program concret menit să normalizeze raporturile politice și economice pe continentul european, să asigure un sistem trainic de securitate colectivă și de cooperare în Europa. „Nici existența a două sisteme sociale opuse, nici deosebirile de concepție asupra lumii — a spus ministrul polonez al afacerilor externe — n-ar trebui să constituie un obstacol în calea creării unui front european comun care să lichideze tensiunea și războiul psihologic. În pofida deosebirilor de sisteme sociale, Europa este unică și pacea pe continentul nostru indivizibilă".

Stefan Jedrychowski și-a exprimat speranța că întîlnirea ziariștilor va contribui la „consolidarea climatului de prietenie și cooperare".

Una din caracteristicile esențiale ale întîlnirii de la Jablonna a fost aceea că majoritatea participanților care și-au exprimat poziția au recunoscut că întemeierea unui sistem de securitate colectivă în Europa este vital necesară păcii pe continentul nostru și în lume. Numeroși vorbitori au subliniat că securitatea Europei este în ultimă instanță o problemă de opțiune între alternativa cooperării și colaborării multilaterale între statele continentului, și aceea a neîncrederii, suspiciunii și tensiunii, care n-ar putea duce decît la o catastrofă ireparabilă. Tocmai de aceea a fost subliniată în diferite intervenții situația avantajoasă în care se află ziariștii în ceea ce privește posibilitatea de a pune la dispoziția marelui public toate datele opțiunilor ce stau în fața guvernelor și popoarelor europene.

O altă idee fundamentală pe care dezbaterile au relevat-o este că un sistem de securitate colectivă în Europa trebuie să se bazeze pe un comportament al statelor reglementat de principii unanim acceptabile și, în primul rînd, de respectarea independenței și suveranității naționale a țărilor, a egalității în drepturi, neamestecului în treburile interne și a avantajului reciproc. A reieșit că una din cauzele generatoare de obstacole în calea puternicului curent favorabil securității europene este tocmai ignorarea unuia sau altuia din aceste principii.

Opiniile exprimate de gazetarii prezenți la întîlnire au atestat că atît în cercurile de opinie, cît și în cercurile guvernamentale din țările Europei, ideea ținerii unei conferințe europene consacrată securității continentului se bucură la ceasul acesta de o recunoaștere și un sprijin tot mai mare. Întîlnirea a dovedit largul ecou pozitiv avut în Europa de ideile și propunerile cuprinse în Declarația Consfătuirii de la București și în Apelul de la Budapesta al statelor socialiste participante la Tratatul de la Varșovia. Au fost subliniate, de asemenea, punctele asupra cărora există un acord, după cum și acelea în care problemele sînt controversate, relevîndu-se rolul pozitiv pe care presa și mijloacele de informare îl pot juca în acțiunea de clarificare a elementelor ce alcătuiesc problematica securității europene.

Abordînd problemele securității europene, marea majoritate a celor prezenți la întîlnire au considerat că înfăptuirea acestui țel este strîns legată de dizolvarea blocurilor militare, de recunoașterea granițelor statornicite în Europa după cel de al doilea război mondial, de dezvoltarea contactelor și cooperării multilaterale între state, de recunoașterea existenței celor două state germane.

Participanții au apreciat că dialogul, dezbaterea pe de o parte între ziariștii de pe continent, pe de altă parte în paginile pe care publicațiile le-ar putea consacra în și mai mare măsură schimbului de idei pe această temă, ar trebui continuate, aprofundate.

Din acest punct de vedere ziariștii prezenți la întîlnire au apreciat că reuniunile de felul celei desfășurate la Jablonna au un rol pozitiv și constructiv. Urmînd Mesei rotunde de la Snagov a tineretului european și Colocviului organizat de Asociația de drept internațional și relații internaționale la București, întîlnirea constituie, pe această linie, o manifestare a curentului de opinie tot mai puternic în favoarea instaurării unui climat de cooperare și securitate în Europa.

Varșovia, 8 septembrie

Mă aflam în Hokkaido. În jurul focului stăteam patru oameni. Trei aini și un român. Myamoto, un bătrîn de șaizeci de ani, se oprise din povestit pentru a mai sorbi o înghițitură de ceai — turnat din ceaunul de deasupra focului într-un ceainic de lut, apoi în paharul de pe marginea vetrei — de soția lui, Yamada.

Eram, în această insulă de nord a Japoniei, în căutarea supraviețuitorilor unei rase europoide, rătăcite sau rămasă, greu de spus cum, printre popoarele mongoloide. Citisem zeci de cărți și articole despre acest popor — ainu — care stăpînise cîndva nu numai toată insula Hokkaido, dar și celelalte insule locuite azi de japonezi, și poate și altele... Ajunsesem să mă întîlnesc cu urmașii aborigenilor din Japonia. Academicianul japonez Kindaichi Kyosuke, azi aproape nonagenar, mă avertizase că e prea tîrziu să vezi ainii în starea lor naturală, caracteristică, de popor distinct întrucît astăzi ei sînt aproape complet asimilați de japonezi. Totuși, mi-am continuat drumul spre regiunile mai îndepărtate de țărmul oceanului, prin satele ținutului Hidaka. Știam că pentru înțelegerea vieții poporului ainu va trebui să mă folosesc, în primul rînd, de ce au văzut și scris alții mai demult, de ce-o să-mi povestească vreun bătrîn înțelept, neavînd șanse, în ultima treime a secolului XX, să întîlnesc o comunitate ainiană tipică, așa cum a ființat ea cu sute sau mii de ani în urmă. Dar voiam să văd cum și în ce măsură s-au topit ainii în masa japonezilor. Căci e vorba de un grup etnic care merită atenția noastră nu numai pentru că pare să fie una dintre ramurile rasei albe, dar și pentru că se află în ultima fază a dezagregării, pentru contribuția adusă la formarea caracterului poporului japonez, cu care și-au împletit ainii istoria, pentru că lasă în urmă o artă și, mai ales, o literatură impunătoare, impregnată (ca la orice popor primitiv) de culorile și aromele miraculoase ale zilelor de la începutul lumii.

AINII

Liviu Petrina

În limba ainiană, cuvîntul sub care sînt cunoscuți autohtonii din Japonia — ainu — înseamnă om, bărbat, ființă umană. Vecinii (japonezi, chinezi etc.) le-au oferit numerouse porecle și în acest context este interesant de cunoscut că românii, prin Milescu, i-au numit, acum trei sute de ani, kuiars.

Poporul ainu locuia în arhipelagul nipon, cînd, în urmă cu aproximativ două milenii și jumătate, au sosit japonezii. Foarte controversată a rămas problema teritoriului pe care l-au ocupat cît și cea cu privire la originea ainilor. Există o serie de dovezi (lingvistice, arheologice, istorice) că ar fi ocupat întregul lanț de insule al arhipelagului, deși unii cercetători înclină să creadă că au locuit doar în jumătatea de nord a insulei Honshu, Hokkaido și Kurile. În orice caz ainii au constituit o amenințare permanentă pentru formațiunea statală japoneză ce se constituia (sec. III—IV) în regiunea Kinai (Kyoto, Osaka, Nara și împrejurimi). „Istoria Japoniei e, într-un sens, istoria colonizării spre răsărit a poporului yamato (vechii japonezi) împotriva acestei rase diferite. Dezvoltarea săbiilor japoneze, caracterul neînfricat de luptător în aceste ținuturi răsăritene, nașterea și creșterea spiritului samurailor — toate acestea au început să apară cînd granița de răsărit a fost transformată într-un cîmp de acțiune" — scrie academicianul Kindaichi.

Luînd în considerare diferitele elemente care stau la îndemîna cercetătorului, se poate afirma că ainii au fost, în trecut, incomparabil mai numeroși și mai puternici ca astăzi. Se spune că prin evul mediu numărul lor depășea două

Interiorul unei locuințe de aini

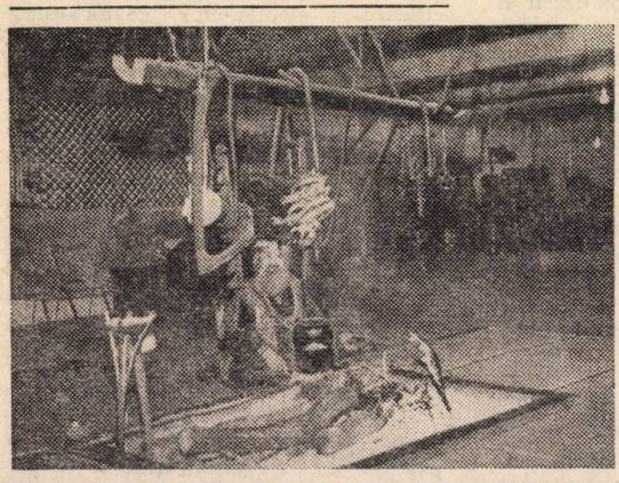

Dans ainian

„Sărbătoarea ursului"